

adviesrapport

Activiteitenplan XL Businesspark 2, Almelo

Vergunningsaanvraag flora- en fauna-activiteit Omgevingswet

Opdrachtgever

Gemeente Almelo

Status

DefinitiefV2.1

T (085) 4871265
E info@ecogroen.nl
I www.ecogroen.nl

Colofon

Titel

Activiteitenplan XL Businesspark 2, Almelo

Subtitel

Vergunningsaanvraag flora- en fauna-activiteit Omgevingswet

Projectcode

24-174

Datum

26 november 2024

Status

DefinitiefV2.1

Auteur(s)

R. Wormmeester & R. Olthof

Modellering & GIS

R. van Heumen

Tweede lezer

H. Scholten

Opdrachtgever

Gemeente Almelo

©Ecogroen bv

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt, mits onder vermelding van bron en status.

R. Wormmeester & R. Olthof (2024). Activiteitenplan XL Businesspark 2, Almelo. Vergunningsaanvraag flora- en fauna-activiteit Omgevingswet. Rapport 24-174. Ecogroen bv

Inhoud

	Algemene intro	6
1.	Werkzaamheden en planning	7
1.1	Beschrijving plangebied	7
1.2	Voorgenomen ontwikkeling	8
1.3	Planning werkzaamheden	8
2.	Verbodsartikelen	11
2.1	Verbodsartikelen soorten van Vogelrichtlijn (steenuil, huismus, ringmus, huiszwaluw, boerenzwaluw, spreeuw, grote bonte specht, groene specht, zwarte roodstaart, torenvalk en buizerd)	11
2.1.1	Verbod op het doden of vangen van vogels (lid 1 onder a.)	11
2.1.2	Verbod op het opzettelijk vernielen, beschadigen of wegnemen van nesten, rustplaatsen en eieren van vogels (lid 1 onder b.)	11
2.1.3	Verbod op het rapen en onder zich hebben van eieren van vogels (lid 1 onder c.)	11
2.1.4	Verbod op het opzettelijk verstoren van vogels (lid 1 onder d.)	11
2.2	Verbodsartikelen soorten van de Habitatrichtlijn (gewone dwergvleermuis, laatvlieger en gewone grootoorvleermuis)	12
2.2.1	Verbod op het opzettelijk doden of vangen van dieren (lid 1 onder a.)	12
2.2.2	Verbod op het opzettelijk verstoren van dieren (lid 1 onder b.)	12
2.2.3	Verbod op het opzettelijk vernielen en rapen van eieren van dieren (lid 1 onder c.)	12
2.2.4	Verbod op het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen (lid 1 onder d.)	12
2.2.5	Verbod op het opzettelijk plukken, verzamelen, afplukken, onwortelen en vernielen van planten (lid 1 onder e.)	12
2.3	Verbodsartikelen nationaal beschermde soorten (steenmarter, egel, bunzing, hermelijn en wezel)	12
2.3.1	Verbod op het opzettelijk doden of vangen van dieren (lid 1 onder a.)	12
2.3.2	Verbod op het beschadigen of vernielen van vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen (lid 1 onder b.)	13
2.3.3	Verbod op het opzettelijk plukken, verzamelen, afplukken, onwortelen en vernielen van planten (lid 1 onder c.)	13
3.	Inventarisatie	14
3.1	Methode inventarisatie	14
3.1.1	Literatuuronderzoek	14
3.1.2	Quickscan veldbezoek	14
3.1.3	Aanvullend onderzoek	15
3.1.4	Volledigheid onderzoek	17
3.2	Actualiteit inventarisatiegegevens	17
3.3	Locatie inventarisatie	17
4.	Functie plangebied	18
4.1	Exemplaren, nest- en verblijfplaatsen en leefgebied	18
4.1.1	Steenuil	18

4.1.2	Huismus	18
4.1.3	Boerenwaluw	18
4.1.4	Huiswaluw	19
4.1.5	Ringmus	19
4.1.6	Spreeuw	19
4.1.7	Grote bonte specht	19
4.1.8	Groene specht	19
4.1.9	Zwarte roodstaart	20
4.1.10	Torenvalk	20
4.1.11	Buizerd	20
4.1.12	Gewone dwergvleermuis	20
4.1.13	Laatvlieger	20
4.1.14	Gewone grootoorvleermuis	21
4.1.15	Steenmarter	21
4.1.16	Egel	21
4.1.17	Bunzing	21
4.1.18	Hermelijn	22
4.1.19	Wezel	22
4.2	Foerageergebied en migratie- en vliegroutes	22
4.2.1	Steenuil	22
4.2.2	Huismus	23
4.2.3	Boerenwaluw en huiswaluw	23
4.2.4	Ringmus, spreeuw, grote bonte specht, groene specht, zwarte roodstaart	23
4.2.5	Torenvalk en buizerd	23
4.2.6	Gewone dwergvleermuis, laatvlieger en gewone grootoorvleermuis	23
4.2.7	Egel	23
4.2.8	Steenmarter, bunzing, hermelijn en wezel	23
4.3	Omgevingscheck	24
4.3.1	Steenuil	24
4.3.2	Huismus	24
4.3.3	Boerenwaluw en huiswaluw	24
4.3.4	Ringmus, spreeuw, grote bonte specht, groene specht, zwarte roodstaart	25
4.3.5	Torenvalk	25
4.3.6	Buizerd	25
4.3.7	Gewone dwergvleermuis en laatvlieger	25
4.3.8	Gewone grootoorvleermuis	26
4.3.9	Steenmarter	26
4.3.10	Egel	26
4.3.11	Bunzing	27
4.3.12	Hermelijn	27
4.3.13	Wezel	28
5.	Effecten	29
5.1	Effect werkzaamheden	29
5.1.1	Steenuil	29
5.1.2	Huismus	29
5.1.3	Huiswaluw en boerenwaluw	29
5.1.4	Ringmus, spreeuw, grote bonte specht, groene specht, zwarte roodstaart	30
5.1.5	Torenvalk	30
5.1.6	Buizerd	30
5.1.7	Gewone dwergvleermuis, laatvlieger en gewone grootoorvleermuis	31
5.1.8	Steenmarter	31
5.1.9	Egel, bunzing, hermelijn en wezel	31
5.2	Staat van instandhouding	32
5.2.1	Steenuil	32
5.2.2	Huismus	32
5.2.3	Huiswaluw	32
5.2.4	Boerenwaluw	33

5.2.5	Ringmus	33
5.2.6	Spreeuw	33
5.2.7	Grote bonte specht	33
5.2.8	Groene specht	33
5.2.9	Zwarte roodstaart	34
5.2.10	Torenavalk	34
5.2.11	Buizerd	34
5.2.12	Gewone dwergvleermuis	34
5.2.13	Laatvlieger	34
5.2.14	Gewone grootoorvleermuis	35
5.2.15	Steenmarter	35
5.2.16	Egel	35
5.2.17	Bunzing, hermelijn en wezel	35
5.3	Afbreuk staat van instandhouding	35
6.	Maatregelen	37
6.1	Inleiding	37
6.2	Maatregelen	37
6.2.1	Algemeen	37
6.2.2	Slopen bebouwing	38
6.2.3	Verwijderen vegetatie en bomen	39
6.2.4	Bouwrijp maken plangebied	40
6.2.5	Dempen watergangen en poelen	40
6.2.6	Aanbrengen alternatieve voorzieningen voorafgaand aan de werkzaamheden	41
6.2.7	Aanbrengen alternatieve voorzieningen tijdens de bouwwerkzaamheden	48
6.2.8	Monitoring	52
6.3	Locatie maatregelen	53
6.4	Effectiviteit maatregelen	53
7.	Alternatieven en belang	54
7.1	Alternatieve locatie	54
7.2	Alternatieve inrichting en werkwijze	54
7.3	Alternatieve planning	55
7.4	Wettelijk belang	55
	Geraadpleegde bronnen	58

Bijlagen

- Bijlage 1 - Resultaten aanvullend onderzoek
- Bijlage 2 - Inrichtingsschets invulling randzone
- Bijlage 3 - Locaties nieuw te plaatsen steenuilkasten en boerenzwaluwnestkommen in omgeving.
- Bijlage 4 - Verplichte natuurinclusieve maatregelen kavelpaspoort
- Bijlage 5 - Overzicht uitgevoerde veldbezoeken

Algemene intro

Projectnaam: Ontwikkeling XL Businesspark 2, Almelo

Aanvrager: Gemeente Almelo

De gemeente Almelo heeft het voornemen om een regionaal bedrijventerrein (XL Businesspark 2) te ontwikkelen voor grootschalige en innovatieve bedrijven. Voor het realiseren van het bedrijventerrein moeten meerdere boerderijen, erven, houtwallen, bosjes en agrarische percelen gesloopt, gekapt en bouwrijp gemaakt worden. Uit ecologisch onderzoek blijkt dat beschermde nest- en verblijfplaatsen van diersoorten aanwezig zijn in het plangebied (De Doncker & Olthof, 2024). De geplande werkzaamheden gaan gepaard met negatieve effecten op beschermde soorten. In dit activiteitenplan wordt ingegaan op de soorten waarvoor een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit nodig is (zie tabel 1.1):

Tabel 1.1 Overzicht aangetroffen beschermde soorten waarvoor een omgevingsvergunning wordt aangevraagd, inclusief de functie van het plangebied voor deze soorten.

Beschermingsregime	Soort	Functie plangebied
Vogelrichtlijn – soorten met jaarrond beschermd nest	Steenuil	3 nestplaatsen en 2 rustplaatsen
	Huisemus	36 nestplaatsen
	Huiszwaluw	48 nestplaatsen
	Boerenzwaluw	33 nestplaatsen
	Torenvalk	2 rustplaatsen
	Buizerd	1 nestplaats
Vogelrichtlijn – soorten waarvan onvoldoende alternatief functioneel leefgebied aanwezig blijft	Ringmus	6 nestplaatsen
	Spreeuw	11 nestplaatsen
	Grote bonte specht	1 nestplaats
	Groene specht	1 nestplaats
	Zwarte roodstaart	4 nestplaatsen
	Patrijs (<i>aandachtsoort provincie</i>)	6 territoria
Habitatrichtlijn	Gewone dwergvleermuis	7 zomerverblijfplaatsen, 1 kraamverblijfplaats en 12 paarverblijfplaatsen en vliegroutes
	Laatvlieger	4 zomerverblijfplaatsen en vliegroutes
	Gewone grootoorvleermuis	1 zomerverblijfplaats en vliegroutes
Andere soorten	Egel	5 hectare leefgebied met verblijfplaatsen
	Wezel, hermelijn en bunzing	5 hectare leefgebied met verblijfplaatsen
	Steenmarter	5 hectare leefgebied met minimaal één verblijfplaats

Erf 13 (Hoeselderzijweg 1) wordt buiten het plangebied van voorliggend activiteitenplan gelaten omdat voor dit erf het ecologisch onderzoek niet volledig is. Werkzaamheden op erf 13 kunnen pas worden uitgevoerd als het ecologisch onderzoek voor dit erf volledig is en de vergunning middels een wijzigingsverzoek wordt aangevuld met de resultaten van dit aanvullende onderzoek.

1. Werkzaamheden en planning

1.1 Beschrijving plangebied

Het plangebied omvat een terrein van circa 130 hectare met voornamelijk de functie agrarisch en wonen (figuur 1.1). Het plangebied wordt begrensd door de oevers van het Twentekanaal, de beek de Doorbraak, de gemeentegrens met Wierden en de autosnelweg A35. In het plangebied liggen 15 erven met grotendeels een agrarische bedrijfsvoering, in gebruik zijnde weilanden, graslanden en akkers (met name maïsakkers). Ook is een grondverzetbedrijf aanwezig. In het plangebied zijn diverse groenstructuren aanwezig, waaronder bomenrijen, bosschages en erfbeplanting. Oppervlaktewater is aanwezig in de vorm van enkele poelen op erven en watervoerende greppels.

Figuur 1.1 Het plangebied (roze stippellijn). Bron ondergrond: Opentopo

1.2 Voorgenomen ontwikkeling

De gemeente Almelo is voornemens om binnen het plangebied een regionaal bedrijventerrein met grootschalige bedrijven te ontwikkelen. De exacte invulling van het plangebied is nog onbekend, maar een globale invulling is wel bekend. Binnen het plangebied wordt circa 75 hectare ingevuld met bedrijfsactiviteiten, grotendeels technologie gedreven maakindustrie en een beperkt deel is beschikbaar voor ondersteunende logistiek. Er is gekozen voor een stedenbouwkundige opzet van het terrein met brede groenzones langs de ontsluitingsroutes en een brede landschappelijke rand rondom (de randzone). Hierdoor zijn er binnen het terrein robuuste groene verbindingen aanwezig en is er tevens een brede groene overgangszone naar het omliggende landschap. De openbare ruimte binnen het bedrijventerrein wordt o.a. ingevuld met wandel- en fietspaden, kruidenrijke bermen, bloemrijke wadi's en het aanplanten van bomen en realiseren van brede watergangen langs de toekomstige wegen. De bedrijfskavels worden natuurinclusief ontworpen met groene gevels en daken, groene hagen als erfafscheiding en faunavoorzieningen in de nieuwbouw. Daarnaast worden de zuid- en westzijde van het plangebied ingevuld met een circa 40 meter brede randzone waar ruimte is voor waterberging en natuur in de vorm van kruiden- en faunarijk grasland, vochtige schraalgraslanden, natuurakkers, een voedselbos, poelen, struweelbeplanting en diverse faunavoorzieningen. De randzone wordt voorzien van een 2,5 meter hoge grondwal met beplanting. Specifiek worden in de randzone vier faunahuizen gerealiseerd waarbij reeds aanwezige bebouwing in de randzone behouden blijft en voor fauna geoptimaliseerd wordt. Naast bovengenoemde maatregelen binnen het plangebied, worden ook maatregelen genomen in de omgeving van het plangebied zoals het plaatsen van steenuilkasten en het realiseren van kruiden- en faunarijk graslanden (middels beheerovereenkomsten) om te borgen dat er voldoende foerageergebied en nestgelegenheid aanwezig is. De gemeente Almelo heeft als doel om het bedrijventerrein te certificeren met het keurmerk BREEAM-NL Gebied op het niveau 'Excellent'.

De ontsluiting van het bedrijventerrein XL Businesspark 2 loopt, middels een nieuw te realiseren brug over het Twentekanaal, via XL Businesspark 1. Deze nieuwe brug komt op minimaal 12 meter afstand van de bestaande brug met de A1 en krijgt dezelfde maatvoering. Om ruimte te maken voor het toekomstige bedrijventerrein worden bomen gekapt, wateren gedempt en bebouwing gesloopt. Waar mogelijk worden aanwezig groen (bomen en struweel) en bebouwing ingepast. De ruimte voor het inpassen van het aanwezige groen en bebouwing is naar verwachting beperkt. Het uitgangspunt in voorliggende situatie is dat al het leefgebied van de aangetroffen soorten binnen het plangebied verdwijnt (worst-case benadering).

1.3 Planning werkzaamheden

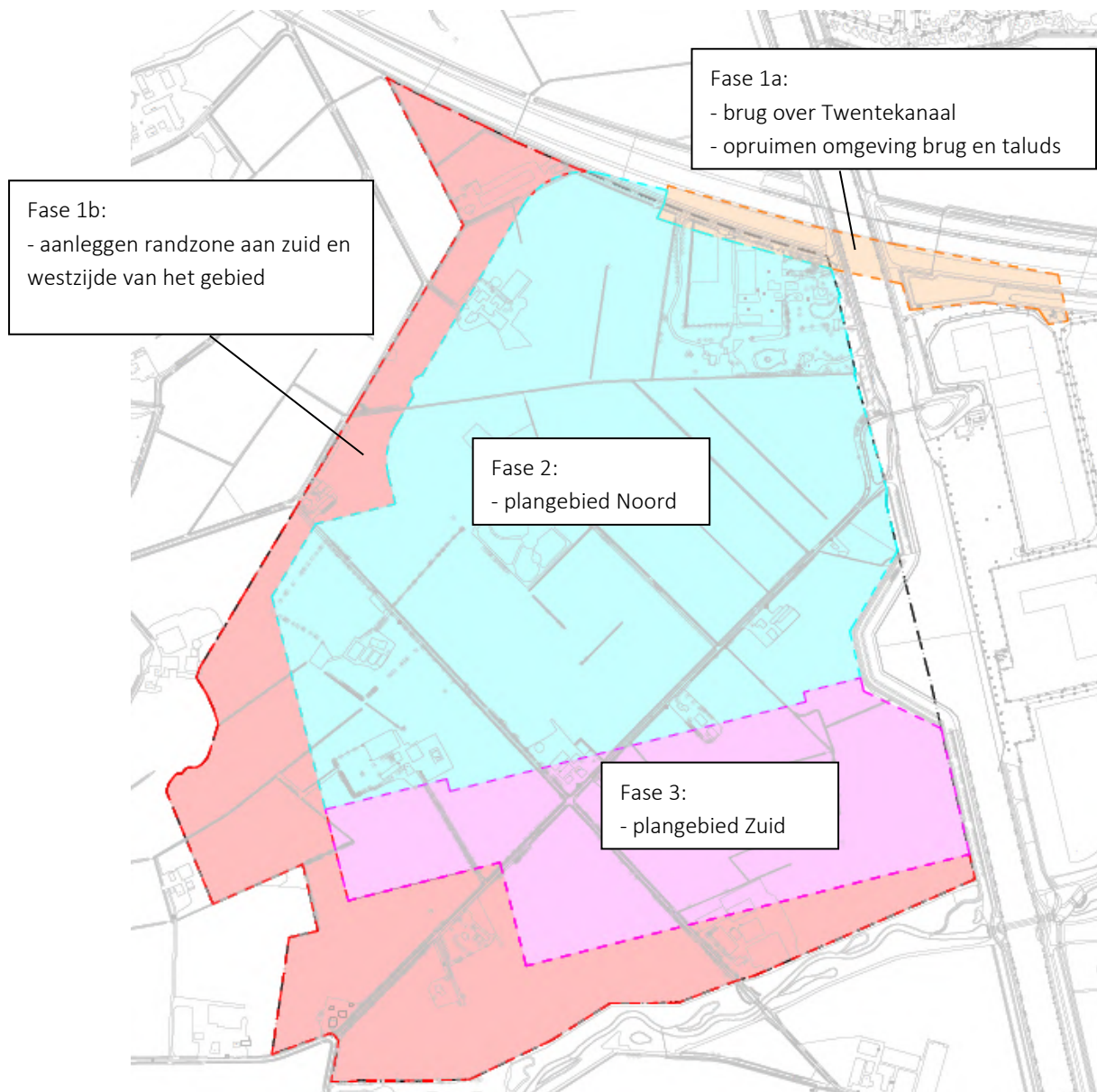
Het voornemen is de werkzaamheden te starten in september 2025. De werkzaamheden worden globaal in drie fases uitgevoerd (zie ook figuur 1.2):

- Fase 1a betreft het bouwrijp maken ter plaatse van de nieuwe brug en de realisatie van de nieuwe brug over het Twentekanaal aan de noordzijde van het plangebied. Daarnaast wordt in fase 1b gestart met de aanleg van de randzone aan de zuid- en westzijde van het gebied. De uitvoering van fase 1 staat gepland vanaf 2025. De randzone zal hierbij niet in één keer gerealiseerd worden omdat de gemeente afhankelijk is van grondeigenaren en daarmee van de vrijkomende percelen.
- In fase 2 wordt gestart met het bouwrijp van het noordelijk gebied waarvoor de eerste woningen en erven worden gesloopt en vegetatie wordt verwijderd. Vervolgens wordt het gebied bouwrijp gemaakt, wordt een gemaal geplaatst, worden wegen, riool en nutsvoorzieningen aangelegd en wordt gestart met de bouw van de eerste bedrijfspanden. Ook voor het bouwrijp maken van het

noordelijk gebied geldt dat deze niet in één keer bouwrijp gemaakt zal worden omdat de gemeente afhankelijk is van grondeigenaren en daarmee van de vrijkomende percelen. De start van fase 2 staat gepland in 2027. De werkzaamheden van fase 2 lopen naar verwachting van 2027 t/m 2034.

- In fase 3 wordt het zuidelijke gebied bouwrijp gemaakt waarvoor de resterende woningen en erven worden gesloopt en vegetatie wordt verwijderd. Vervolgens wordt het gebied bouwrijp gemaakt, worden wegen, riool en nutsvoorzieningen aangelegd en worden bedrijfspanden gebouwd. Ook voor het bouwrijp maken van het zuidelijk gebied geldt dat deze niet in één keer bouwrijp gemaakt zal worden omdat de gemeente afhankelijk is van grondeigenaren en daarmee van de vrijkomende percelen. De start van fase 3 staat gepland in 2028. De werkzaamheden van fase 3 lopen naar verwachting van 2035 t/m 2038.

Voor de uitvoering van de werkzaamheden (o.a. het aanleggen van de randzone, realiseren van de faunahuizen, realiseren nieuw leefgebied in de omgeving en het bouwrijp maken) geldt dat deze niet in één keer uitgevoerd kunnen worden omdat de gemeente afhankelijk is van grondeigenaren en daarmee van de vrijkomende percelen. Zo zal de ontwikkeling van het bedrijventerrein, de randzone en nieuw leefgebied in de omgeving (buiten het plangebied) pleksgewijs plaatsvinden. Wel geldt de voorwaarde dat schadelijke werkzaamheden (zoals bouwrijp maken, verwijderen beplanting en sloop bebouwing) niet eerder uitgevoerd mogen worden voordat een nader te bepalen oppervlak aan nieuw leefgebied aanwezig is, om te borgen dat er te allen tijde voldoende leefgebied voor soorten aanwezig is.

Figuur 1.2 Voorgenomen globale fasering van de werkzaamheden. Bron: gemeente Almelo

De vergunning wordt aangevraagd voor de periode 1 september 2025 t/m 31 december 2040. Hierbij is rekening gehouden met eventuele uitloop van werkzaamheden als gevolg van onvoorziene omstandigheden en de verwachte (langdurige) doorlooptijd van de werkzaamheden.

2. Verbodsartikelen

2.1 Verbodsartikelen soorten van Vogelrichtlijn (steenuil, huis- mus, ringmus, huiszwaluw, boerenzwaluw, spreeuw, grote bonte specht, groene specht, zwarte roodstaart, torenvalk en buizerd)

In artikel 11.37 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) zijn verbodsbepalingen beschreven ten aanzien van soorten van de Vogelrichtlijn.

2.1.1 **Verbod op het doden of vangen van vogels (lid 1 onder a.)**

Niet van toepassing.

2.1.2 **Verbod op het opzettelijk vernielen, beschadigen of wegnemen van nesten, rustplaatsen en eieren van vogels (lid 1 onder b.)**

Wel van toepassing. Door de werkzaamheden gaan de volgende nest- en rustplaatsen verloren of raken ongeschikt:

- 3 nestplaatsen en 2 rustplaatsen van steenuil (*Athene noctua*);
- 36 nestplaatsen van huismus (*Passer domesticus*);
- 6 nestplaatsen van ringmus (*Passer montanus*);
- 48 nestplaatsen van huiszwaluw (*Delichon urbicum*);
- 33 nestplaatsen van boerenzwaluw (*Hirundo rustica*);
- 11 nestplaatsen van spreeuw (*Sturnus vulgaris*);
- 1 nestplaats van grote bonte specht (*Dendrocopos major*);
- 1 nestplaats van groene specht (*Picus viridis*);
- 4 nestplaatsen van zwarte roodstaart (*Phoenicurus ochruros*);
- 2 rustplaatsen van torenvalk (*Falco tinnunculus*);
- 1 nestplaats van buizerd (*Buteo buteo*).

2.1.3 **Verbod op het rapen en onder zich hebben van eieren van vogels (lid 1 onder c.)**

Niet van toepassing.

2.1.4 **Verbod op het opzettelijk verstoren van vogels (lid 1 onder d.)**

Niet van toepassing. Er worden voldoende maatregelen genomen om het verstoren van broedende vogels te voorkomen, waardoor er geen sprake is van opzettelijk verstoren.

2.2 Verbodsartikelen soorten van de Habitatrichtlijn (gewone dwergvleermuis, laatvlieger en gewone grootoorvleermuis)

In artikel 11.46 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) zijn verbodsbepalingen beschreven ten aanzien van soorten van de Habitatrichtlijn.

2.2.1 **Verbod op het opzettelijk doden of vangen van dieren (lid 1 onder a.)**

Niet van toepassing.

2.2.2 **Verbod op het opzettelijk verstoren van dieren (lid 1 onder b.)**

Wel van toepassing. Door het uitvoeren van de werkzaamheden worden exemplaren van gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) en gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*) verstoord. Door het nemen van voorzorgsmaatregelen wordt verstoring tot een minimum beperkt.

2.2.3 **Verbod op het opzettelijk vernielen en rapen van eieren van dieren (lid 1 onder c.)**

Niet van toepassing.

2.2.4 **Verbod op het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen (lid 1 onder d.)**

Wel van toepassing. Door sloop van de bebouwing gaan zeven zomerverblijfplaatsen, twaalf paarverblijfplaatsen en één kraamverblijfplaats van gewone dwergvleermuis, vier zomerverblijfplaatsen van laatvlieger en één zomerverblijfplaats van gewone grootoorvleermuis verloren. Daarnaast gaan belangrijke vliegroutes van gewone dwergvleermuis, laatvlieger en gewone grootoorvleermuis ook verloren waardoor indirect de functionaliteit van voortplantingsplaatsen en rustplaatsen aangetast wordt.

2.2.5 **Verbod op het opzettelijk plukken, verzamelen, afplukken, ontwortelen en vernielen van planten (lid 1 onder e.)**

Niet van toepassing.

2.3 Verbodsartikelen nationaal beschermde soorten (steenmarter, egel, bunzing, hermelijn en wezel)

In artikel 11.54 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) zijn verbodsbepalingen beschreven ten aanzien van nationaal beschermde soorten.

2.3.1 **Verbod op het opzettelijk doden of vangen van dieren (lid 1 onder a.)**

Niet van toepassing. Door het nemen van mitigerende maatregelen wordt het doden van dieren zoveel mogelijk voorkomen. Van opzettelijk doden of vangen is daarom geen sprake.

2.3.2 *Verbod op het beschadigen of vernielen van vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen (lid 1 onder b.)*

Wel van toepassing. Door de werkzaamheden gaan verblijfplaatsen van steenmarter (*Martes foina*), egel (*Erinaceus europaeus*), bunzing (*Mustela putorius*), hermelijn (*Mustela erminea*) en wezel (*Mustela nivalis*) verloren.

2.3.3 *Verbod op het opzettelijk plukken, verzamelen, afplukken, ontwortelen en vernielen van planten (lid 1 onder c.)*

Niet van toepassing.

3. Inventarisatie

3.1 Methode inventarisatie

3.1.1 Literatuuronderzoek

Om de aanwezige en te verwachten beschermde waarden binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden in beeld te brengen is gestart met een literatuuronderzoek. Hiervoor is onder andere gebruik gemaakt van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF, 2024). Bij het raadplegen van de NDFF is een zoekgebied aangehouden van ruim vijf kilometer rondom het plangebied en is gezocht naar waarnemingen van beschermde soorten in de periode van de afgelopen tien jaar.

3.1.2 Quickscan veldbezoek

De verzamelde informatie uit het literatuuronderzoek vormt de basis voor een quickscan veldbezoek dat op 16 november 2021 (5°C, droog, bewolkt, weinig wind) is uitgevoerd. Tijdens het veldbezoek zijn het plangebied en de directe omgeving (tot circa 50 meter rondom) geïnspecteerd. Specifiek is gelet op aanwezigheid van beschermde planten, grondgebonden zoogdieren, amfibieën, jaar- rond beschermde nesten van vogels en potentiële verblijfplaatsen voor vleermuizen. Hierbij zijn ook de erven bezocht en zijn bijgebouwen en schuren van binnen geïnspecteerd. Daarnaast zijn bomen beoordeeld op geschiktheid voor vleermuizen en jaarrond beschermde nesten door o.a. te letten op boomholtes, spleten en takkennesten. Boomholtes zijn middels een boomcamera geïnspecteerd op geschiktheid voor vleermuizen door te bekijken of de holtes naar boven toe doorlopen.

Uit de quickscan natuurtoets is aan de hand van de biotoopkenmerken en bekende verspreidingsgegevens naar voren gekomen dat (gebouwbewonende) vleermuizen¹, steenmarter, grote bosmuis, eekhoorn, egel, kleine marterachtigen (wezel, hermelijn en bunzing), buizerd, sperwer, havik, boomvalk, ransuil, huismus, boerenwaluw, huiswaluw, gierwaluw, steenuil, kerkuil en torenvalk, poelkikker, grote weerschijnvlinder en grote vos in het plangebied kunnen voorkomen.

De resultaten van de quickscan veldbezoeken inclusief die van de soortgerichte onderzoeken staan beschreven in de natuurtoets (De Doncker & Olthof, 2024- separaat bijgevoegd). Hieronder wordt enkel ingegaan op de soorten waarvoor een vergunning in het kader van de Omgevingswet nodig is.

¹ Geschikte boomholtes zijn tijdens het quickscan veldbezoek niet aangetroffen.

3.1.3 **Aanvullend onderzoek**

Steenuil

Om territoria van steenuil in beeld te krijgen zijn in totaal drie nachtelijke bezoeken uitgevoerd en meerdere dagbezoeken (zie tabel 2.16 in bijlage 5), conform het kennisdocument van steenuil (BIJ12, 2017d). Steenuilen zijn tot roepen aangespoord door middel van het afspelen van territoriumroepen op geluidboxjes, binnen het plangebied en de directe omgeving (zone van 1 kilometer rondom). Tijdens meerdere dagbezoeken zijn de potentiële nestlocaties (zoals nestkasten en schuren) gecontroleerd op (sporen van) uilen. Tijdens de overige veldbezoeken zijn aanvullende waarnemingen van uilen genoteerd. Aanvullend op het veldonderzoek is navraag gedaan bij de lokale uilenwerkgroep 'de Katoelenkickers'. De Katoelenkickers hebben in de omgeving van het plangebied meerdere steenuilenkasten opgehangen die jaarlijks gemonitord worden. Deze gegevens zijn meegenomen om bezette en onbezette territoria van steenuilen in de omgeving van het plangebied in kaart te brengen.

Huismus

Onderzoek naar huismus is uitgevoerd conform het kennisdocument huismus (BIJ12, 2023; zie tabel 2.1 t/m 2.15 in bijlage 5). Tijdens de huismusbezoeken is het aantal broedgevallen vastgesteld door te letten op nestindicerend gedrag, zoals zingende mannetjes, nestbouw of het transport van voedsel. De inventarisaties zijn uitgevoerd tijdens de ochtenduren, wanneer huismus meest actief is. Tijdens de overige veldbezoeken zijn aanvullende waarnemingen van huismus genoteerd.

Huiszwaluw en boerenzwaluw

Voor huiszwaluw en boerenzwaluw zijn geen kennisdocumenten beschikbaar. Voor beide soorten is het onderzoek gebaseerd op de inventarisatierichtlijnen van Sovon (Sovon, 2024a). Onderzoek naar huiszwaluw en boerenzwaluw is uitgevoerd door tijdens alle dagbezoeken en voorafgaand aan alle nachtelijke vleermuisbezoeken in de periode 1 juni tot en met 31 augustus te letten op de aanwezigheid van sporen en exemplaren van deze soorten (zie tabel 2.16 in bijlage 5). Bebouwing op de erven is gecontroleerd op de aanwezigheid van huiszwaluw- en boerenzwaluwnesten.

Buizerd en torenvalk

Om te bepalen of nesten in het plangebied in gebruik zijn door buizerd, sperwer, havik, boomvalk, en/of torenvalk, is onderzoek uitgevoerd op basis van het kennisdocument van buizerd (BIJ12, 2017e). Door middel van vier gerichte veldbezoeken (zie tabel 2.1 in bijlage 5) is de aan- of afwezigheid van bewoonde nesten van buizerd, sperwer, havik, boomvalk en torenvalk in het plangebied vastgesteld. Deze bezoeken vonden overdag plaats, na zonsopkomst. Bij het onderzoek is gelet op verse takken (oplichtend breukvlak), alarmerende ouders, poepsporen, prooiresten en ruiveren. Tijdens de overige veldbezoeken zijn aanvullende waarnemingen genoteerd.

Categorie 5 soorten (ringmus, spreeuw, zwarte roodstaart, grote bonte specht, groene specht)

Binnen het plangebied zijn potentiële nestlocaties aanwezig van vogelsoorten met (potentieel) jaar rond beschermd functioneel leefgebied (categorie 5). Dit zijn vogelsoorten die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren gaat, zich elders te vestigen. Echter moeten deze plekken elders wel aanwezig zijn. Het gaat dan om soorten zoals spreeuw, zwarte roodstaart, grote bonte specht, groene specht, ringmus en enkele weidevogels. Er is onderzocht of nesten van soorten van categorie 5 binnen het plangebied aanwezig zijn. Onderzoek naar deze soorten is uitgevoerd door tijdens alle dagbezoeken en voorafgaand aan alle nachtelijke vleermuisbezoeken deze soorten mee te nemen met de inventarisaties (zie tabel 2.1 t/m 2.16 in bijlage 5).

Vleermuizen

Het onderzoek naar vleermuizen vond plaats conform het landelijke vleermuisprotocol (Vleermuisvakberaad, 2021) en de kennisdocumenten van vleermuizen (BIJ12, 2017a, b, c)². Het onderzoek naar vleermuizen heeft zich vooral gericht op het vaststellen van verblijfplaatsen op de erven en vliegroutes. In figuur B1 in bijlage 5 zijn de onderzochte erven (en bijhorend erfnummer) op kaart weergegeven. Om de exacte onderzoeksopgave per erf te bepalen is tijdens een dagbezoek de bebouwing op geschiktheid voor vleermuizen beoordeeld. In totaal zijn er vijf nachtelijke onderzoeksrondes voor gebouwbewonende vleermuizen uitgevoerd om de functie van de gebouwen in het plangebied voor vleermuizen vast te stellen. In de tabel 2.1 t/m 2.15 in bijlage 5 is per erf aangegeven wanneer de nachtelijke veldbezoeken hebben plaatsgevonden. Per erf zijn drie nachtelijke bezoeken uitgevoerd in de periode 15 mei tot 15 juli gericht op kraamkolonies en zomerverblijfplaatsen. De resterende twee bezoeken in het najaar waren gericht op baltslocaties en paarverblijfplaatsen. Elk erf is met wisselende aantallen ecologen onderzocht. Per erf zijn de onderzoeken uitgevoerd door één tot twee ecologen. Wanneer een deelgebied met één ecofoon is onderzocht, gebeurde dit door continu rond de voor vleermuizen geschikte bebouwing van dat deelgebied te lopen of te fietsen met batdetectors waarbij ook opnamen gemaakt kunnen worden. Uitzondering hierop is het avondbezoek in de paarperiode. Dit avondbezoek is uitgevoerd met drie personen voor hele plangebied omdat baltsgedrag van vleermuizen gedurende de hele nacht kan worden waargenomen. Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd met behulp van een batdetector die de mogelijkheid heeft om geluidsopnames te maken, zoals de Pettersson D240x en de M500 en een warmtebeeldcamera (FLIR OTM 266).

Ook is onderzoek gedaan naar vliegroutes voor vleermuizen binnen het plangebied. Voor het vaststellen of uitsluiten van vliegroutes zijn twee nachtelijke bezoeken uitgevoerd (zie tabel 2.16 in de natuurtoets). Tijdens deze bezoeken zijn bij vooraf bepaalde telpunten (zie bijlage 1 in de natuurtoets) de langsvliegende vleermuizen geteld die gebruik maken van de bomenlanen en het oppervlaktewater in het plangebied (potentiële vliegroutes).

Steenmarter

Onderzoek naar steenmarter bestond uit het inspecteren van bebouwing op de erven op sporen van steenmarter zoals latrines en prooiresten. Dit onderzoek is gecombineerd met de dagbezoeken voor het uilenonderzoek (zie tabel 2.16 in bijlage 5). Daarnaast is ook tijdens het nachtelijke vleermuisonderzoek gelet op de aanwezigheid van steenmarter. Tijdens de nachtelijke bezoeken is gelet op foeragerende steenmarters die een indicatie zijn voor de aanwezigheid van verblijfplaatsen.

Egel, bunzing, hermelijn en wezel

In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van egel en bunzing. Onderzoek naar egel en kleine marterachtigen is niet nodig, mits het uitgangspunt bij verdere planvorming is dat egel en kleine marterachtigen aanwezig zijn en dat voor deze soorten een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit wordt aangevraagd (BIJ12, 2024b; Scholten-Huizendveld, 2021). Tijdens het quickscan veldbezoek is op basis van een biotoopbeoordeling bepaald of er potentieel leefgebied en verblijfplaatsen van de soorten aanwezig zijn. Tijdens de overige bezoeken is gelet op aanwezigheid van sporen en exemplaren van egel, bunzing, hermelijn en wezel.

² Inmiddels is het kennisdocument voor gewone dwergvleermuis geactualiseerd. De onderzoeksmethode en inspanning in de geactualiseerde versie komt overeen met de onderzoeksmethode en inspanning in de versie die ten tijde van het onderzoek het meest actueel was.

3.1.4 Volledigheid onderzoek

Het aanvullende onderzoek voor Hoeselderzijweg 1 (erf 13 in bijlage 5) is onvolledig omdat er geen toestemming van de bewoner was verkregen om het erf te betreden. Natuurwaarden zijn hier enkel geïventariseerd a.d.h.v. één dagbezoek op het erf en zijdelings (vanaf de openbare wegen) tijdens de overige bezoekenmomenten in het plangebied. In het kader van zorgvuldigheid is ervoor gekozen om vooralsnog geen vergunning aan te vragen voor erf 13. Erf 13 valt daarmee buiten het plangebied waarvoor vergunning wordt aangevraagd.

3.2 Actualiteit inventarisatiegegevens

Het ecologisch onderzoek is uitgevoerd in 2023. De inventarisatiegegevens zijn daarmee actueel. Gegevens uit de NDFF zijn voor het laatst in juli 2024 geraadpleegd.

3.3 Locatie inventarisatie

Het plangebied (zie figuur 1.1) alsmede de directe omgeving zijn geheel onderzocht. Bij de raadpleging van de NDFF zijn gegevens afkomstig uit een groter gebied (zone van circa vijf kilometer) rondom het plangebied meegenomen.

4. Functie plangebied

Onderstaand worden de onderzoeksresultaten beschreven van het uitgevoerde ecologisch onderzoek, waarbij de aangetroffen natuurwaarden op het erf van Hoeselderzijweg 1 (erf 13) niet zijn meegenomen omdat deze geen onderdeel uitmaken van voorliggende vergunningsaanvraag.

4.1 Exemplaren, nest- en verblijfplaatsen en leefgebied

4.1.1 *Steenuil*

- a. Er zijn vier territoria van steenuilen aanwezig in het plangebied (zie bijlage 1). In drie territoria zijn ieder één nestplaats vastgesteld en in één territorium zijn twee rustplaatsen van steenuil aangetroffen. De nestplaatsen zijn aanwezig op de erven van de Breesegge 9, Hoeselderdijk 14 en Zomerdijk 2. Deze territoria zijn vastgesteld op basis van baltsende exemplaren tijdens de broedperiode. De nestplaatsen bevinden zich vermoedelijk in steenuilkasten of in schuren/gebouwen. De twee rustplaatsen van steenuil zijn aanwezig in schuren op het erf van Keursweg 2a. Deze rustplaatsen zijn vastgesteld op basis van de aanwezigheid van braakballen in schuren. Baltsende exemplaren zijn hier niet waargenomen waardoor binnen dit territorium geen nestplaatsen aanwezig zijn.
- b. De populatieomvang binnen het plangebied wordt geschat op 7-22 individuen. Dit aantal is gebaseerd op twee oudervogels met maximaal vijf jongen op de erven met nestplaatsen en maximaal 1 exemplaar op het erf met de twee rustplaatsen.
- c. De aangetroffen territoria maken onderdeel uit van een netwerk van allerlei kleine en grote subpopulaties in en rondom het buitengebied van Wierden en Almelo.

4.1.2 *Huismus*

- a. Er zijn 36 nestlocaties van huismus aangetroffen bij de Breesegge 4, 9, Hoeselderdijk 5, 7, 9, 14 en 12 en Zomerdijk 2. Nestplaatsen zijn aanwezig onder dakpannen van woningen en in schuren/stallen (zie bijlage 1).
- b. De populatieomvang binnen het plangebied wordt geschat op 72-252 individuen. Dit aantal is gebaseerd op twee oudervogels met maximaal vijf jongen.
- c. De aangetroffen populaties maken onderdeel uit van een netwerk van allerlei kleine en grote subpopulaties in en rondom de bebouwde kom en het buitengebied van Wierden en Almelo.

4.1.3 *Boerenwaluw*

- a. Er zijn 33 nesten van boerenwaluw aangetroffen. De nestlocaties zijn aanwezig in de schuren en stallen op de erven van Breesegge 9, Broekerveld 1, Hoeselderdijk 5, 14 en Zomerdijk 2 (zie bijlage 1).
- b. De populatieomvang binnen het plangebied wordt geschat op 66-264 individuen. Dit aantal is gebaseerd op twee oudervogels met maximaal zes jongen.

- c. De aangetroffen populaties maken onderdeel uit van een netwerk van allerlei kleine en grote subpopulaties in en rondom het buitengebied van Wierden en Almelo.

4.1.4 Huiszwaluw

- a. Er zijn 48 nesten van huiszwaluw aangetroffen. De nestlocaties zijn aanwezig onder dakoverstekken en aan schuren/stallen op de erven van Broekersveld 1, Hoeselderdijk 14 en zomerdijk 2 (zie bijlage 1).
- b. De populatieomvang binnen het plangebied wordt geschat op 96-384 individuen. Dit aantal is gebaseerd op twee oudervogels met maximaal zes jongen.
- c. De aangetroffen populaties maken onderdeel uit van een netwerk van allerlei kleine en grote subpopulaties in het buitengebied van Wierden en Almelo.

4.1.5 Ringmus

- a. Er zijn vijf nesten van ringmus aangetroffen. De nestlocaties zijn aanwezig onder dakpannen en in schuren/stallen op de erven van Broekersveld 5, 7 en Keursweg 2a (zie bijlage 1).
- b. De populatieomvang binnen het plangebied wordt geschat op 10-45 individuen. Dit aantal is gebaseerd op twee oudervogels met maximaal zeven jongen.
- c. De aangetroffen populaties maken onderdeel uit van een netwerk van allerlei kleine en grote subpopulaties in en rondom het buitengebied van Wierden en Almelo.

4.1.6 Spreeuw

- a. Er zijn 10 nesten van spreeuw aangetroffen. De nestlocaties zijn aanwezig onder dakpannen in schuren en in boomholtes op en rond de erven van Breesegge 3, 5, 9 en Hoeselderdijk 5, 7, 12 (zie bijlage 1).
- b. De populatieomvang binnen het plangebied wordt geschat op 20-80 individuen. Dit aantal is gebaseerd op twee oudervogels met maximaal zes jongen.
- c. De aangetroffen populaties maken onderdeel uit van een netwerk van allerlei kleine en grote subpopulaties in en rondom de bebouwde kom en het buitengebied van Wierden en Almelo.

4.1.7 Grote bonte specht

- a. Er is één nestholte van grote bonte specht aangetroffen. De nestlocatie is aanwezig in een boomholte op het erf van Zomerdijk 1 (zie bijlage 1).
- b. De populatieomvang binnen het plangebied wordt geschat op 2-9 individuen. Dit aantal is gebaseerd op twee oudervogels met maximaal zeven jongen.
- c. De aangetroffen populaties maken onderdeel uit van een netwerk van allerlei kleine en grote subpopulaties in en rondom de bebouwde kom en het buitengebied van Wierden en Almelo.

4.1.8 Groene specht

- a. Er is één nestholte van groene specht aangetroffen. De nestlocatie is aanwezig in een boomholte in het bosje nabij Breesegge 7 (zie bijlage 1).
- b. De gehele populatieomvang binnen het plangebied wordt geschat op 2-8 individuen. Dit aantal is gebaseerd op twee oudervogels met maximaal zes jongen.
- c. De aangetroffen populaties maken onderdeel uit van een netwerk van allerlei kleine en grote subpopulaties in het buitengebied van Wierden en Almelo.

4.1.9 Zwarte roodstaart

- a. Er zijn vier nestlocaties van zwarte roodstaart aangetroffen. De nestlocaties zijn aanwezig in schuren op de erven van zomerdijk 1, Breesegge 9, Hoeselderdijk 5 en 14 (zie bijlage 1).
- b. De populatieomvang binnen het plangebied wordt geschat op 8-36 individuen. Dit aantal is gebaseerd op twee oudervogels met maximaal zeven jongen.
- c. De aangetroffen populaties maken onderdeel uit van een netwerk van allerlei kleine en grote subpopulaties in en rondom de bebouwde kom en het buitengebied van Wierden en Almelo.

4.1.10 Torenavalk

- a. Er is één rustplaats van torenvalk aangetroffen. De rustplaats is aanwezig bij een schuur aan de Hoeselderdijk 7 (zie bijlage 1). Deze rustplaats is vastgesteld op basis van de aanwezigheid van braakballen en uitwerpselen. Baltsende exemplaren zijn niet waargenomen.
- b. De populatieomvang binnen het plangebied wordt geschat op één individu omdat een rustplaats normaliter door één torenvalk wordt gebruikt.
- c. De populatie maakt onderdeel uit van een groot aaneengesloten gebied met verspreid diverse geschikte rust- en nestplaatsen in de vorm van bossen, bosjes en rijen bomen in het buitengebied van Wierden en Almelo.

4.1.11 Buizerd

- a. Er is één nestplaats van buizerd aangetroffen. De nestplaats is aanwezig in een bosje ten westen van Zomerdijk 4 (circa 90 meter afstand van het plangebied) (zie bijlage 1).
- b. De populatieomvang binnen het plangebied wordt geschat op 2 tot 6 individuen. Dit aantal is gebaseerd op twee oudervogels met maximaal vier jongen.
- c. De populatie maakt onderdeel uit van een groot aaneengesloten gebied met verspreid diverse geschikte rust- en nestplaatsen in de vorm van bossen, bosjes en rijen bomen in het buitengebied van Wierden en Almelo.

4.1.12 Gewone dwergvleermuis

- a. In het plangebied zijn in totaal zeven zomerverblijfplaatsen, één kraamverblijfplaats en twaalf paarverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis aangetroffen (zie bijlage 1). De kraamverblijfplaats is aanwezig bij zomerdijk 1. De zomer- en paarverblijfplaatsen zijn verspreid aanwezig op de andere erven in het plangebied. Deze verblijfplaatsen bevinden zich in de spouwmuur, op het dakbeschot of in schuren en zijn toegankelijk via ruimtes tussen dakpannen, gevel en dakpannen, open stootvoegen en overige gaten en kieren.
- b. De populatieomvang binnen het plangebied wordt geschat op 40-116 individuen. Hierbij is ervan uitgegaan dat in zomer- en paarverblijfplaatsen één tot maximaal vijf individuen aanwezig zijn en in de kraamverblijfplaats de maximaal getelde 21 exemplaren aanwezig zijn.
- c. De aangetroffen populatie maakt onderdeel uit van een netwerk van allerlei kleine en grote subpopulaties in en rondom de bebouwde kom en het buitengebied van Wierden en Almelo.

4.1.13 Laatzvlieger

- a. In het plangebied zijn in totaal vier zomerverblijfplaatsen van laatzvlieger aangetroffen (zie bijlage 1). De verblijfplaatsen zijn aanwezig bij Breesegge 9, Hoeselderdijk 9 en Hoeselderdijk 11 (twee zomerverblijfplaatsen). Deze verblijfplaatsen bevinden zich in de spouwmuur of op het dakbeschot en zijn toegankelijk via ruimtes tussen dakpannen, gevel en dakpannen en open stootvoegen en overige gaten en kieren.
- b. De populatieomvang binnen het plangebied wordt geschat op 4-20 individuen. Hierbij is ervan uitgegaan dat in zomerverblijfplaatsen één tot maximaal vijf individuen aanwezig zijn.

- c. De aangetroffen populatie maakt onderdeel uit van een netwerk van allerlei kleine en grote sub-populaties in en rondom de bebouwde kom en het buitengebied van Wierden en Almelo.

4.1.14 Gewone grootoorvleermuis

- a. In het plangebied is één zomerverblijfplaats van gewone grootoorvleermuis aangetroffen. De verblijfplaats bevindt zich in een schuur aan de Zomerdijk 2. De exacte verblijfsplek is onbekend.
- b. De populatieomvang binnen het plangebied wordt geschat op 1-5 individuen. Hierbij is ervan uitgegaan dat in zomerverblijfplaatsen één tot maximaal vijf individuen aanwezig zijn.
- c. De aangetroffen populatie maakt onderdeel uit van een netwerk van allerlei kleine en grote sub-populaties in en rondom de bebouwde kom en het buitengebied van Wierden en Almelo.

4.1.15 Steenmarter

- a. In het plangebied is één verblijfplaats van steenmarter aangetroffen. De verblijfplaats bevindt zich onder de fundering van een varkensschuur aan de Hoeselderdijk 7. De verblijfplaats is vastgesteld op basis van verblijfssporen (uitwerpselen). Er zijn geen exemplaren tijdens het onderzoek waargenomen.
- b. De populatieomvang binnen het plangebied wordt geschat op 1-5 individuen. Hierbij is uitgegaan van één ouder met vier jongen.
- c. De aangetroffen populatie maakt onderdeel uit van een netwerk van allerlei kleine en grote sub-populaties in en rondom de bebouwde kom en het buitengebied van Wierden en Almelo.

4.1.16 Egel

- a. In het plangebied zijn acht egels foeragerend waargenomen. Egel gebruikt naar verwachting alle dekkingbiedende vegetatie op erven en bosjes en struwelen als verblijfplaats. Het betreft circa 5 hectare aan potentieel leefgebied met verblijfplaatsen. Het resterende deel van het plangebied wordt gebruikt als foerageergebied.
- b. Dichtheden van egels variëren sterk naargelang het landschapstype. Randzones, waar open en gesloten vegetatie elkaar afwisselen (zoals parken, tuinen en kleine landbouwzones), herbergen doorgaans veel egels, met dichtheden van 0,2 tot meer dan 2 egels per hectare. Open bossen en grotere rurale landbouwgebieden tellen opvallend minder egels, waarbij territoria kunnen oplopen tot 30 hectare (Verkem *et al.*, 2003). Op basis van de terreinkenmerken, bekende waarnemingen (veldonderzoek en NDFF, 2024) en expert judgement wordt de populatieomvang binnen het plangebied geschat op 4-48 exemplaren. Hierbij is uitgegaan van vier solitaire exemplaren, of vier egelpaar met maximaal 10 jongen.
- c. De aangetroffen populatie maakt onderdeel uit van een netwerk van allerlei kleine en grote sub-populaties in en rondom de bebouwde kom en het buitengebied van Wierden en Almelo.

4.1.17 Bunzing

- a. In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van de bunzing (NDFF, 2024). Tijdens het veldonderzoek zijn graafsporen en enkele haren van de bunzing aangetroffen langs een perceelgrens op de grens van het plangebied (zie bijlage 1). Bunzing gebruikt naar verwachting de erven als verblijfplaats, met mogelijke verblijfplaatsen in de vorm van houtwallen, struwelen, houtstapels, takkenhopen en oude schuurtjes. Het betreft circa 5 hectare aan geschikt leefgebied met potentiële verblijfplaatsen. Het resterende deel van het plangebied wordt gebruikt als foerageergebied.
- b. De dichtheid varieert van 1 tot enkele dieren per 1.000 hectare, waarbij mannetjes een duidelijk groter territorium hebben als vrouwtjes (Verkem *et al.*, 2003). Op basis van de

terreinkenmerken, bekende verspreidingsgegevens en expert judgement wordt de populatieomvang binnen het plangebied geschat op maximaal 10 exemplaren.

- c. De populatie maakt onderdeel uit van een aaneengesloten netwerk van subpopulaties in het buitengebied van Wierden en Almelo.

4.1.18 Hermelijn

- a. In de ruime omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van hermelijn (NDFF, 2024). Tijdens het veldonderzoek zijn geen exemplaren of sporen van de hermelijn aangetroffen. Hermelijn gebruikt naar verwachting de erven, houtwallen, bosjes, takkenhopen en ruig begroeide delen in het plangebied als verblijfplaats. Het betreft circa 5 hectare aan geschikt leefgebied met potentiële verblijfplaatsen. Het resterende deel van het plangebied wordt gebruikt als foerageergebied.
- b. De oppervlakte van het leefgebied van mannetjes kan sterk variëren van nauwelijks een paar tot circa 100 hectare, maar bedraagt gemiddeld ongeveer 20 hectare. Territoria van vrouwtjes zijn kleiner en overlappen met dat van een mannetje. Rekening houdend met de variatie in oppervlakte van de individuele leefgebieden, varieert de dichtheid van 3-4 tot (uitzonderlijk) 10-15 dieren per 100 hectare (Verkem *et al.*, 2003). Op basis van de terreinkenmerken, bekende verspreidingsgegevens en expert judgement wordt de populatieomvang binnen het plangebied geschat maximaal 4-20 exemplaren.
- c. De populatie maakt onderdeel uit van een aaneengesloten netwerk van subpopulaties in het buitengebied van Wierden en Almelo.

4.1.19 Wezel

- a. In de ruime omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van wezel (NDFF, 2024). Tijdens het veldonderzoek zijn geen exemplaren of sporen van de wezel aangetroffen. Wezel gebruikt naar verwachting de erven, houtwallen, bosjes, takkenhopen en ruig begroeide delen in het plangebied als verblijfplaats. Het betreft circa 5 hectare aan geschikt leefgebied met potentiële verblijfplaatsen. Het resterende deel van het plangebied wordt gebruikt als foerageergebied.
- b. De grootte van de territoria kan sterk uiteenlopen en hangt rechtstreeks af van het hoofdvoedselaanbod, dus de muizenstand. Mannetjes hebben een territoriumgrootte van 1 tot 25 hectare, vrouwtjes van 1 tot 7 hectare. Samen met de wisselingen in het voedselaanbod kunnen de dichtheden eveneens zeer sterk schommelen (1-100 dieren/100 hectare) (Verkem *et al.*, 2003). Op basis van de terreinkenmerken, bekende verspreidingsgegevens en expert judgement wordt de populatieomvang binnen het plangebied geschat op maximaal 18-130 exemplaren.
- c. De populatie maakt onderdeel uit van een aaneengesloten netwerk van subpopulaties in het buitengebied van Wierden en Almelo.

4.2 Foerageergebied en migratie- en vliegroutes

4.2.1 Steenuil

Het plangebied en de directe omgeving fungeren voor steenuil als foerageergebied door de aanwezigheid van ruige begroeide droge greppels, houtwallen, bomenlanen, ruig begroeide perceelsgrenzen en kortgrazige percelen. Steenuil is gebonden aan de nestplaats en foerageert in de directe omgeving (binnen enkele honderden meters) vanaf de nestplaats. Steenuil gebruikt geen vaste vlieg- of migratieroutes.

4.2.2 *Huismus*

De omliggende erven en openbaar groen rond nestplaatsen (veelal binnen 250 meter) worden als foerageergebied gebruikt door huismus. Migratieroutes zijn niet aanwezig.

4.2.3 *Boerenwaluw en huiswaluw*

Een zeer groot gebied rondom de nestplaatsen wordt door boerenwaluw en huiswaluw als foerageergebied gebruikt. Waarschijnlijk wordt voornamelijk gefoerageerd in en rondom het buitengebied van Wierden en Almelo. Migratie- en vliegroutes zijn niet aanwezig.

4.2.4 *Ringmus, spreeuw, grote bonte specht, groene specht, zwarte roodstaart*

Het plangebied en de omgeving worden door ringmus, spreeuw, grote bonte specht, groene specht en zwarte roodstaart als foerageergebied gebruikt. De soorten foerageren op en rond erven, in bosjes en houtwallen en op de agrarische percelen. Migratie- en vliegroutes zijn niet aanwezig.

4.2.5 *Torenvalk en buizerd*

Het plangebied en de omgeving wordt door torenvalk en buizerd gebruikt als foerageergebied. De soorten foerageren op en rond erven, in bosjes, bermen en houtwallen en bosranden en op de agrarische percelen. Migratie- en vliegroutes zijn niet aanwezig.

4.2.6 *Gewone dwergvleermuis, laatvlieger en gewone grootoorvleermuis*

Het plangebied fungeert als foerageergebied en vliegroute van vleermuizen. De aangetroffen vleermuissoorten foerageren vooral op en rond de erven, bij bosjes, in/langs bomenlanen en in groene gebieden in de omgeving van het plangebied (zoals de Doorbraak). Bepaalde rijen bomen zijn voor de vleermuizen van belang als geleidend element naar foerageergebieden in de omgeving. Tijdens de veldbezoeken zijn diverse belangrijke vliegroutes waargenomen (zie bijlage 1).

4.2.7 *Egel*

Het gehele plangebied (exclusief verharding en de agrarische percelen zonder dekking) worden door egel mogelijk gebruikt als foerageergebied. Ook de houtwallen, erven en percelen in de omgeving worden gebruikt als foerageergebied. De houtwallen, bermen, droge greppels etc. kunnen door egel ook worden gebruikt als migratieroute tussen foerageergebieden en verblijfplaatsen.

4.2.8 *Steenmarter, bunzing, hermelijn en wezel*

De houtwallen, bosjes en ruig begroeide delen van het plangebied zijn geschikt als foerageergebied voor steenmarter, bunzing, hermelijn en wezel. Het overige oppervlak in het plangebied is ongeschikt voor steenmarter, bunzing, hermelijn en wezel aangezien het kort gemaaid gazon, intensief agrarisch gebruik en verharding betreft die geen voedsel en dekking voor betreffende soorten bieden. Bij migratie tussen verblijfplaatsen en foerageergebied wordt gebruikt gemaakt van de landschapselementen (droge greppels, oevers en houtwallen) binnen en in de omgeving van het plangebied.

4.3 Omgevingscheck

4.3.1 *Steenuil*

Steenuil is een vogelsoort van halfopen tot open cultuurlandschappen met allerlei landschapselementen die voor afwisseling zorgen. Steenuilen vestigen zich graag in gebouwen zoals schuren of kerkstorens, maar de soort gebruikt ook vaak nestkasten als nestplaats. De steenuil jaagt vanuit de roest- of nestplaats in het omliggende open veld, het liefst daar waar gras- en bouwland worden afgewisseld met kruidenrijke akkerranden, houtwallen, heggen of bosjes. Ook ruig begroeide, slecht onderhouden graslandgebieden, braakliggende akkers, ruige grasstroken en wegbermen worden als jachtterrein benut. Ten westen en zuiden van het plangebied zijn meerdere erven aanwezig met schuren en loodsen die kunnen dienen als nest- of rustplaats voor steenuil. Op een deel van deze locaties zijn al bezette territoria aanwezig (zie bijlage 1). Op diverse plekken zijn wel uitwijkmogelijkheden beschikbaar in de vorm erven zonder bezette territoria in geschikt halfopen tot open cultuurlandschap. De verwachting is dat er in de omgeving voldoende uitwijkmogelijkheden aanwezig zijn voor de aangetroffen nest- en rustplaatsen in het plangebied.

4.3.2 *Huismus*

In Nederland zijn huismussen zowel voor hun nestplaats als voedselbronnen grotendeels afhankelijk van bebouwing, erven en tuinen. De soort heeft een beperkte actieradius, vormt losse kolonies en houdt zich jaarrond op in de buurt van zijn nestplaats. Nesten van huismus bevinden zich veelal in ruimtes onder dakpannen, in gaten en kieren in muren en onder dakgoten. Voor de soort is het van belang dat er in de directe omgeving van het nest voldoende beschutting, als heggen, hagen, struiken of klimop aanwezig is. Naast de nestplaats zelf en voldoende beschutting zijn voedsel, zandige plekken (voor een zandbad) en water van belang. Dit alles – samen de functionele leefomgeving – moet binnen een straal van ongeveer 150 meter van de nestplaats in voldoende mate aanwezig zijn (BIJ12, 2023).

In de omgeving van het plangebied zijn diverse erven aanwezig die geschikt zijn als nestplaats voor huismus. Deze locaties liggen voornamelijk ten westen en zuiden van het plangebied. Deze erven zijn geschikt doordat potentiële nestlocaties van huismus aanwezig zijn onder de eerste rij dakpannen van woningen en in schuren en stallen. Daarnaast is er ook voldoende beschutting door de aanwezigheid van o.a. groene tuinen en hagen. Echter kan op voorhand niet gegarandeerd worden dat de huismussen binnen het plangebied allemaal kunnen uitwijken naar de potentiële locaties in de omgeving gezien het hoge aantal aangetroffen huismusnesten binnen het plangebied en onbekend is of er nog nestplaatsen beschikbaar zijn op deze potentiële uitwijklocaties.

4.3.3 *Boerenwaluw en huiswaluw*

Boerenwaluw is een soort die het best gedijt in op het platteland. Huiswaluw wordt ook wel in dorpen en woonwijken gevonden. De soorten nestelen in (open) varkens-, paarden- of koeienstallen, maar maakt ook gebruik van brede dakoverstekken, onder bruggen of andere beschutte plekken. Hun voedsel bestaat voornamelijk uit muggen die uit de lucht worden geplukt. Ze metselen hun nest van klei en leem aan een balk vast waarbij de boerenwaluw ook strootjes in de nestkom verwerkt.

In de omgeving van het plangebied zijn enkele erven aanwezig met open stallen, loodsen, schuren en woningen met dakoverstekken. Deze locaties liggen voornamelijk ten westen en zuiden van het plangebied. Aangezien boerenwaluwen en huiswaluwen vaak in kolonieverband broeden en

daardoor niet territoriaal zijn, is de verwachting dat er in de omgeving voldoende uitwijkmogelijkheden aanwezig zijn.

4.3.4 *Ringmus, spreeuw, grote bonte specht, groene specht, zwarte roodstaart*

Ringmus heeft een voorkeur voor boomrijk agrarisch cultuurland. Het is een soort die vooral aan de rand van dorpen en bij boerderijen aan wordt getroffen. Spreeuw is een van de meest voorkomende broedvogels in Nederland. De soort komt veelvuldig voor in graslanden, maar leeft ook in dorpen en steden. Het is een opportunist die in boomholtes, nestkasten en gaten en kieren van gebouwen nestelt. Grote bonte specht is de meest algemene specht in Nederland. De soort broedt overal waar bomen zijn: in bos, park of tuin. Loofbossen en gemengde bossen met een diverse opbouw (jonge en oude bomen, dicht en open bos) zijn favoriet. Grote bonte specht kan ook dicht bij mensen broeden (op erven of in tuinen). Groene spechten broeden vooral in het kleinschalige cultuurlandschap met oude bomen, maar steeds vaker in polders in recreatiebossen, stadsparken en sportparken. Een nest maakt hij in oude loofbomen. Zwarte roodstaart komt oorspronkelijk als broedvogel voor in middel- en hooggebergtes, maar broedt in Nederland in het stedelijk gebied en bij moderne boerderijen. In met name industrieterreinen en grootschalige nieuwbouw vinden zij holten in muren en tal van andere plekken om te broeden.

In de directe omgeving van het plangebied (ten zuiden en westen) is vergelijkbaar leefgebied voor de soorten aanwezig. Echter is niet bekend of in deze geschikte leefgebieden al bezette territoria van deze soorten aanwezig zijn en dus ook niet of er voldoende uitwijkmogelijkheid is voor de vastgestelde nesten binnen het plangebied.

4.3.5 *Torenvalk*

Torenvalk is een typische soort voor open en halfopen land met veel woelmuizen. De soort broedt in nestkasten, solitaire bomen en aan de rand van bos en bosjes. Het voorkeurshabitat van de soort is boerenland met veel (kort) grasland, heide, hoogvenen, open duin en duinvalleien, akkers, soms ook in de stad.

In de directe omgeving van het plangebied (ten zuiden en westen) is vergelijkbaar leefgebied voor de soort aanwezig. Echter is niet bekend of in deze geschikte leefgebieden al bezette territoria van deze soort aanwezig zijn.

4.3.6 *Buizerd*

Een buizerd neemt genoeg met vrijwel elk landschapstype, vooropgesteld dat enkele bomen aanwezig zijn om in te roesten en te nestelen. Afhankelijk van het voedselaanbod is de grootte van het territorium van buizerd één tot meerdere vierkante kilometers. De gebieden waarin buizerds jagen zijn groter en kunnen elkaar overlappen. Meestal zijn in een territorium twee of drie horsten aanwezig, die in de loop der jaren rouleren.

Binnen de een straal van 1 kilometer is een beperkt oppervlakte bos aanwezig doordat de omgeving zich kenmerkt door open agrarisch land. Wel bevinden zich in de omgeving van het plangebied meerdere houtwallen en singels en kleine bosjes waar veel potentie is voor buizerd om te nestelen.

4.3.7 *Gewone dwergvleermuis en laatvlieger*

De gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn in Nederland vooral gebouwbewonende soorten. Gewone dwergvleermuizen en laatvliegers kunnen in allerlei gebouwen en bouwwerken verblijven. Ze hebben een netwerk aan gebouwen waarin ze huizen. Vooral in gebieden met bebouwing nabij een

groene omgeving zoals parken, loofbossen, houtwallen en beschutte waterpartijen komen ze veel voor. De soort is dus afhankelijk van meerdere, met elkaar samenhangende onderdelen van het landschap.

In de omgeving zijn diverse andere gebouwen aanwezig die geschikt zijn als verblijfplaats voor gewone dwergvleermuis en laatvlieger. Deze zijn potentieel geschikt voor vleermuizen door de aanwezigheid van ruimten tussen kantpannen en dakoverstekken, ruimte achter gevelbetimmering, kieren onder nokpannen en open stootvoegen rondom kozijnen. Deze locaties liggen voornamelijk ten zuiden en westen van het plangebied (boerenerven) maar ook in woningen in de wijk Windmolenbroek ten oosten van het plangebied.

4.3.8 Gewone grootoorvleermuis

De gewone grootoorvleermuis is een soort die in gebouwen en bomen verblijft, zolang er maar geen lichtbronnen vlakbij de verblijfplaats is. Ze hebben een netwerk aan verblijfplaatsen waarin ze verblijven en er wordt regelmatig verhuisd. Ze worden in de zomer aangetroffen op zolders, achter betimmeringen, daklijsten en vensterluiken, in spouwmuren en onder dakpannen, in holten en spleten in bomen en in nest- en vleermuiskasten. In de omgeving van het plangebied zijn diverse woningen, schuren en stallen aanwezig die geschikt zijn als verblijfplaats voor gewone grootoorvleermuis. Deze locaties liggen voornamelijk op boerenerven ten zuiden en westen van het plangebied.

4.3.9 Steenmarter

Het habitat van de steenmarter moet voldoen aan een combinatie van eisen (Muskens & Broekhuizen, 2005; Van Maanen & Hoksberg, 2008; Lange *et al.*, 1994): Steenmarter is een cultuurvolger. Verblijfplaatsen zijn te vinden in en bij woningen, met voorkeur voor voorraadkelders, hooizolders, schuren, kerken en warmdroge rustplaatsen. Steenmarters beschikken over een netwerk van rustplaatsen, tot wel enkele tientallen, die ze afwisselend, tijdelijk of langdurig, kunnen benutten. Over het algemeen opereren ze voor een overgroot deel van het jaar vanuit enkele vaste dag- en nachtrustplaatsen. Daarnaast heeft steenmarter een veelheid aan vegetatiestructuren en jaarrond een aanbod divers voedsel nodig.

Het plangebied bevindt zich te midden van agrarisch gebied met verspreid liggende boerderijen en dorpen waar o.a. in schuren en woningen geschikte verblijfplaatsen voor steenmarter aanwezig zijn. Doordat steenmarters grote territoria hebben valt een deel van de omliggende erven buiten het plangebied binnen het territoria van de aanwezige steenmarters. Ook zijn geen barrières tussen het plangebied en deze erven aanwezig. De erven buiten het plangebied zijn voor een mobiele soort als steenmarter eenvoudig te bereiken.

4.3.10 Egel

Egels houden van zogenaamde randzones, die gekenmerkt worden door een mozaïek van vegetatiepartijen met struiken en bomen, en open gebieden, zoals graslanden. De dichte vegetatie biedt dekking bij gevaar en is geschikt voor het maken van een slaapplaats, terwijl in de meer open stukken gefoerageerd wordt. Egels voeden zich vooral met kleine ongewervelden, zoals kevers, regenwormen, slakken en rupsen. Overdag slapen egels in een nest van bladeren. Nesten die regelmatig gebruikt worden, zijn meestal stevig gebouwd en in de vorm van het voor egels typische koepelnest. De meeste nesten liggen goed verscholen onder struiken (zoals bramen). Ook holen, bijvoorbeeld een verlaten konijnenhol of een zelf uitgegraven hol, worden soms als slaapplaats gebruikt. Egels gebruiken verschillende nesten, maar durven bij warm weer ook gewoon in de open lucht te slapen (Verkem *et al.*, 2003). Egels wisselen vaak van nest. Mannetjes gebruiken (vooral in de paartijd)

meer verschillende nesten dan vrouwtjes; een mannetje, dat bij Zürich 14 maanden lang gevolgd werd, sliep in die periode in 45 verschillende nesten (Mulder, 1995).

Gezien de grootschaligheid van de ontwikkeling gaan naar verwachting complete territoria van egel verloren waardoor niet gegarandeerd kan worden dat deze egels binnen bestaande territoria kunnen uitwijken naar andere nestplekken binnen hun territoria. Wel is leefgebied met verblijfplaatsen in de omgeving van het plangebied aanwezig in de vorm van met struweel begroeide greppels, bomen(rijen), houtwallen, begroeide tuinen, erven en struwelen. Deze alternatieve verblijfplaatsen gelegen op korte afstand van het leefgebied dat verloren gaat en zijn deze voor egels eenvoudig bereikbaar.

4.3.11 Bunzing

De bunzing gebruikt in zijn leefgebied een breed scala aan schuilplaatsen. In het gebruik van de dagrustplaatsen is over het algemeen weinig regelmaat terug te vinden. Sommige ervan worden meerdere dagen na elkaar opnieuw gebruikt, andere worden slechts eenmalig gebruikt of pas opnieuw na een langere tussenpoos van een aantal dagen tot weken. Overeenkomstig de grootte van het leefgebied kunnen zij honderden meter uit elkaar liggen. Favoriete dagrustplaatsen – tijdens het zomerhalfjaar (half april tot half oktober) – zijn holle boomstronken, houtstapels, takken- en rommelhopen, konijnen- en rattenholen, duikers en bruggenhoofden, braamstruwelen en ruigtevegetaties. In eerder zeldzame gevallen is sprake van een ‘bunzingburcht’, waarbij er duidelijk eigen graafwerk aan te pas komt en soms ook een latrine aanwezig is. Jongen worden doorgaans geboren in een ‘stabiele’ (blijvende) schuilplaats. ‘s Winters worden niet zelden rustige schuren, tuinhuisjes en dergelijke opgezocht (Verkem *et al.*, 2003).

Voor bunzing geldt dat veel verschillende verblijfplaatsen in een territorium gebruikt worden en dat een territorium behoorlijk groot kan zijn. Echter gezien de grootschaligheid van de ontwikkeling kunnen complete territoria van bunzing verloren gaan waardoor niet gegarandeerd kan worden dat bunzing binnen bestaande territoria kan uitwijken naar andere verblijfplaatsen binnen het territorium. Wel is leefgebied met verblijfplaatsen in de omgeving van het plangebied aanwezig in de vorm van met struweel begroeide greppels, bomen(rijen), houtwallen, begroeide tuinen, erven en struwelen. Deze alternatieve verblijfplaatsen zijn voor bunzing eenvoudig bereikbaar.

4.3.12 Hermelijn

Hermelijnen zijn typische ‘randzone-dieren’, die vooral landschappen verkiezen met een afwisselend grondgebruik (bossen, graslanden, landelijke bebouwing en tuinen en moerasvegetaties) en bijhorende lijnvormige structuren (perceelsranden, houtwallen en taluds van watergangen). Bovendien lijken hermelijnen een voorkeur te hebben voor de wat vochtigere terreinen en zwemmen ook regelmatig en vrijwillig. Binnen zijn leefgebied maakt de hermelijn gebruik van een veelheid aan schuilplaatsen zoals deze zich in gevarieerde landschappen aandienen: houtstapels, wortelstelsels onder bomen, ratten- en konijnenholen, dichte begroeiingen en steenhopen. ‘s Winters worden ook schuren en andere rustige gebouwen opgezocht (Verkem *et al.*, 2003).

Voor hermelijn geldt dat veel verschillende verblijfplaatsen in een territorium gebruikt worden en dat een territorium behoorlijk groot kan zijn. Echter gezien de grootschaligheid van de ontwikkeling kunnen complete territoria van hermelijn verloren gaan waardoor niet gegarandeerd kan worden dat hermelijn binnen bestaande territoria kan uitwijken naar andere verblijfplaatsen binnen het territorium. Wel is leefgebied met verblijfplaatsen in de omgeving van het plangebied aanwezig in de vorm van met struweel begroeide greppels, bomen(rijen), houtwallen, begroeide tuinen, erven en struwelen. Deze alternatieve verblijfplaatsen zijn voor hermelijn eenvoudig bereikbaar.

4.3.13 **Wezel**

Wezels zijn niet speciaal gebonden aan bepaalde biotooptypes en kunnen dan vrijwel overal voorkomen waar hun hoofdvoedsel – woelmuizen – aanwezig is. Wegens hun geringe lichaamsgrootte en hun overeenkomstig kleinere leefgebieden hebben zij minder behoefte aan een biotoop op ‘landschapsniveau’ dan hun grotere familieleden bunzing en hermelijn. Dit neemt niet weg dat gevarieerde landschappen met behoorlijk wat macrostructuur in het algemeen wel meer mogelijkheden bieden tot de uitbouw van grotere populaties.

Wezels stellen weinig specifieke eisen aan de aard van hun verblijfplaatsen. Dankzij de geringe vereisten aan afmetingen is er veelal een overvloed aan verblijfplaatsen aanwezig in allerlei hoedanigheden. Het kan daarbij gaan om takkenbossen, houtstapels of andere hoopjes groenafval, steenhopen, uitgebokkelde muren of andere bouwwerken, allerlei natuurlijke hopen en holtes (o.a. knaagdiergangen en onder boomwortels) en hooi- en strostapelings. Wegens de geringe lichaamsgrootte en de hoge stofwisseling dienen de schuilplaatsen wel goed geïsoleerd te zijn om het warmteverlies te beperken. In de nestholte wordt dan ook actief materiaal aangebracht, zoals veren en stukjes vacht (prooiresten), maar soms ook wat droog plantenmateriaal of zwerfafval (papier zakdoekjes, reepjes plastic et cetera). In de nabijheid van dergelijke vaste schuilplaatsen wordt ook een latrine aangelegd (Verkoren et al., 2003).

Voor de wezel geldt dat veel verschillende verblijfplaatsen in een territorium gebruikt worden. Echter gezien de grootschaligheid van de ontwikkeling kunnen complete territoria van wezels verloren gaan waardoor niet gegarandeerd kan worden dat wezels binnen bestaande territoria kunnen uitwijken naar andere verblijfplaatsen binnen het territorium. Wel is leefgebied met verblijfplaatsen in de omgeving van het plangebied aanwezig in de vorm van met struweel begroeide greppels, bomen(rijen), houtwallen, begroeide tuinen, erven en struwelen. Deze alternatieve verblijfplaatsen zijn voor wezels eenvoudig bereikbaar.

5. Effecten

5.1 Effect werkzaamheden

5.1.1 *Steenuil*

Als gevolg van het slopen van bebouwing en bouwrijp maken van het plangebied gaan vier territoria waarvan drie met nestplaats en één met twee rustplaatsen verloren. Aanvullend gaat foerageergebied verloren. Om het verlies op te vangen worden in de omgeving nieuwe nestkasten geplaatst in geschikt leefgebied zonder bezette territoria. Daarnaast wordt een deel van de randzone ingericht als geschikt foerageergebied en worden op de nieuwe bedrijfskavels ook nieuwe nestvoorzieningen gerealiseerd. Verder wordt tijdelijke natuur gerealiseerd op de percelen die voor een langere periode braak liggen en waar nog niet gebouwd gaat worden. Hiermee is tijdelijk en op korte termijn extra oppervlak aan foerageergebied aanwezig. Ook worden maatregelen genomen om schade aan individuen te voorkomen door de te slopen bebouwing voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt te maken. Door te nemen mitigerende maatregelen (werken buiten het broedseizoen) blijven negatieve effecten op exemplaren bovendien tot een minimum beperkt (zie hoofdstuk 6).

5.1.2 *Huismus*

Als gevolg van de sloop van de bebouwing gaan 36 nestplaatsen van huismus verloren. Daarnaast worden de foerageergebieden ongeschikt, omdat de erven bouwrijp worden gemaakt.

Uit de omgevingscheck blijkt dat er alternatieve (niet bezette) nestlocaties van huismus aanwezig zijn op enige afstand van het plangebied, maar kan niet gegarandeerd worden dat alle huismussen kunnen uitwijken naar de omgeving. Voorafgaand aan de gefaseerde sloop worden nieuwe nestlocaties voor huismus gerealiseerd door twee huismustillen te plaatsen in de randzone en faunahuisen te creëren (het laten staan en optimaliseren van bestaande erven met bebouwing specifiek voor de natuur). Daarnaast worden tijdens de werkzaamheden nestvoorzieningen gerealiseerd in de nieuwe bedrijfsgebouwen. Verder wordt ook nieuw foerageergebied gecreëerd in de vorm van dichte struiken, kruidenrijke bermen, kruiden- en faunarijk grasland en andere groenvoorzieningen. Zodoende zijn altijd voldoende alternatieve nestlocaties beschikbaar. Daarnaast blijft schade op individuen tot een minimum beperkt door het nemen van mitigerende maatregelen (zie hoofdstuk 6).

5.1.3 *Huiswaluw en boerenwaluw*

Als gevolg van de sloop van de bebouwing gaan 48 nesten van huiswaluw en 33 nesten van boerenwaluw verloren. Daarnaast gaat een groot aandeel foerageergebied verloren, doordat agrarische gronden bouwrijp worden gemaakt. Schade aan essentiële foerageergebieden is niet aan de orde aangezien huiswaluw en boerenwaluw tot op grote afstand van de nestplaats foerageren. Uit de omgevingscheck blijkt dat er alternatieve nestlocaties van huiswaluw en boerenwaluw

aanwezig zijn op enige afstand van het plangebied. Voorafgaand aan de gefaseerde sloop worden nieuwe nestlocaties voor de soorten gerealiseerd door nestkommen voor boerenwaluw onder bruggen te plaatsen, twee huiswaluwtilen te plaatsen en faunahuizen te creëren. Ook de nieuwe bedrijfspanden worden geschikt gemaakt voor boerenwaluw en huiswaluw door brede overstekken te maken waaronder nestkommen opgehangen worden en ruimte is voor boerenwaluwen en huiswaluwen om zelf nesten te maken. Verder wordt ook nieuw foerageergebied gecreëerd in de vorm van enkele poelen, natuurakkers en kruiden- en faunarijke graslanden. Daarnaast wordt tijdelijke natuur gerealiseerd op de percelen die voor een langere periode braak liggen en waar nog niet gebouwd gaat worden. Hiermee is tijdelijk en op korte termijn extra oppervlak aan foerageergebied aanwezig. Door het nemen van mitigerende maatregelen, zoals werken buiten het broedseizoen, blijft schade op individuen tot een minimum beperkt (zie hoofdstuk 6).

5.1.4 Ringmus, spreeuw, grote bonte specht, groene specht, zwarte roodstaart

Als gevolg van de sloop van de bebouwing en het kappen van bomen gaan vijf nesten van ringmus, tien nesten van spreeuw, één nest van grote bonte specht, één nest van groene specht en vier nesten van zwarte roodstaart verloren. Daarnaast gaat foerageergebied van de soorten verloren door het bouwrijp maken van het plangebied. Uit de omgevingscheck blijkt dat er alternatieve nestlocaties aanwezig zijn op enige afstand van het plangebied, gezien de grootschaligheid van de voorgenomen ontwikkeling en aantallen aangetroffen nesten, is niet bekend of er voldoende uitwijkmogelijkheid is voor deze soorten. Voorafgaand aan de sloop worden nieuwe nestlocaties voor de soorten gerealiseerd door faunahuizen te creëren. Tijdens de werkzaamheden worden aanvullend nestvoorzieningen gerealiseerd op de nieuwe bedrijfskavels. Daarnaast wordt ook nieuw leefgebied gecreëerd in de vorm van dichte struiken, enkele poelen en andere groenvoorzieningen in de randzone. Verder wordt tijdelijke natuur gerealiseerd op de percelen die voor een langere periode braak liggen en waar nog niet gebouwd gaat worden. Hiermee is tijdelijk en op korte termijn extra oppervlak aan foerageergebied aanwezig. Zodoende zijn altijd voldoende alternatieve nestlocaties en foerageergebieden beschikbaar. Daarnaast blijft schade op individuen tot een minimum beperkt door het nemen van mitigerende maatregelen (zie hoofdstuk 6).

5.1.5 Torenavalk

Als gevolg van de sloop van de bebouwing gaat één rustplaats van torenvalk verloren. Daarnaast gaat foerageergebied van de soort verloren door het bouwrijp maken van het plangebied. Uit de omgevingscheck blijkt dat er (potentiële) alternatieve rustplaatsen aanwezig zijn op enige afstand van het plangebied, al is onbekend of deze al bezet zijn. Om te borgen dat voldoende rustplaatsen aanwezig zijn worden voorafgaand aan de sloop nieuwe rust- en nestplaatsen voor de soort gerealiseerd door het plaatsen van vier nestkasten in de omgeving en/of randzone. Daarnaast wordt ook nieuw foerageergebied gecreëerd in de vorm van diverse natuurakkers en kruiden- en faunarijke graslanden. Verder wordt tijdelijke natuur gerealiseerd op de percelen die voor een langere periode braak liggen en waar nog niet gebouwd gaat worden. Hiermee is tijdelijk en op korte termijn extra oppervlak aan foerageergebied aanwezig. Zodoende zijn altijd voldoende alternatieve rustplaatsen en foerageergebieden beschikbaar. Daarnaast blijft schade op individuen tot een minimum beperkt door het nemen van mitigerende maatregelen (zie hoofdstuk 6).

5.1.6 Buizerd

De nestplaats van buizerd ligt buiten het plangebied op een afstand van circa 90 meter en blijft dus behouden tijdens het bouwrijp maken van het plangebied en het aanleggen van het industrieterrein. Van verstoring op broedende buizerds is gezien de verstoringsafstand van 75 meter geen sprake. Werkzaamheden vinden op meer dan 75 meter afstand plaats en grotendeels buiten het broedseizoen. Wel gaat de functionaliteit van de nestplaats mogelijk verloren door het verdwijnen

van een groot deel van het foerageergebied rondom het nest. Nieuw foerageergebied voor buizerd wordt gecreëerd in de randzone in de vorm van diverse natuurakkers, kruiden- en faunarijke graslanden en kruiden- en faunarijke graslanden in de ruime omgeving van het plangebied. Verder wordt tijdelijke natuur gerealiseerd op de percelen die voor een langere periode braak liggen en waar nog niet gebouwd gaat worden. Hiermee is tijdelijk en op korte termijn extra oppervlak aan foerageergebied aanwezig.

5.1.7 Gewone dwergvleermuis, laatvlieger en gewone grootoorvleermuis

Als gevolg van de sloop van de bebouwing gaan zeven zomerverblijfplaatsen, één kraamverblijfplaats en twaalf paarverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis, vier zomerverblijfplaatsen van laatvlieger en één zomerverblijfplaats van gewone grootoorvleermuis verloren. Daarnaast gaan vliegroutes van de soorten verloren door het kappen van bomen en het bouwrijp maken van het plangebied. In de omgeving van het plangebied zijn naar verwachting voldoende alternatieve verblijfplaatsen aanwezig. Wel worden voorafgaand aan de werkzaamheden nieuwe verblijfplaatsen voor vleermuizen gerealiseerd door het creëren van faunahuizen en plaatsen van twee paalkasten. De paalkasten zijn hierbij met name geschikt voor gewone dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis. De faunahuizen worden geschikt gemaakt voor gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en laatvlieger. Daarnaast worden tijdens de werkzaamheden in de bedrijfsgebouwen ook permanente vervangende vleermuisvoorzieningen gerealiseerd. Hierdoor blijven altijd voldoende alternatieve verblijfplaatsen beschikbaar. Daarnaast worden er nieuwe vliegroutes (en foerageergebied) voor vleermuizen gecreëerd in de vorm van brede watergangen en bomenlanen die het toekomstige bedrijventerrein doorkruizen en zo zorgen voor een verbinding tussen het agrarische land en het kanaal. Verder profiteren de vleermuizen ook van de randzone welke geschikt is als foerageergebied. Daarnaast blijft schade op individuen tot een minimum beperkt door het nemen van mitigerende maatregelen (zie hoofdstuk 6).

5.1.8 Steenmarter

Als gevolg van de sloop van de bebouwing gaat de verblijfplaats van steenmarter aan de Hoeselderdijk 7 verloren. Daarnaast gaat foerageergebied van steenmarter verloren binnen het plangebied. Rondom het plangebied blijft ruim voldoende foerageergebied aanwezig in de vorm van houtwallen, bosjes, erven, grasland, bermen en slootoevers.

Tijdens en na uitvoering van de sloopwerkzaamheden wordt ervoor gezorgd dat altijd voldoende alternatieve verblijfplaatsen aanwezig zijn. In de omgeving van het plangebied zijn meerdere erven aanwezig waar alternatieve verblijfplaatsen beschikbaar zijn en daarnaast worden voorafgaand aan de werkzaamheden nieuwe verblijfplaatsen voor steenmarter gerealiseerd door het creëren van faunahuizen. Verder wordt tijdelijke natuur gerealiseerd op de percelen die voor een langere periode braak liggen en waar nog niet gebouwd gaat worden. Hiermee is tijdelijk en op korte termijn extra oppervlak aan foerageergebied aanwezig. Door de sloop van de bebouwing uit te voeren buiten de voortplantingsperiode van steenmarter blijft schade op individuen tot een minimum beperkt.

5.1.9 Egel, bunzing, hermelijn en wezel

Als gevolg van de werkzaamheden gaat het leefgebied met (mogelijke) verblijfplaatsen van egel, bunzing, hermelijn en wezel in het plangebied verloren. Het gaat om de erven, houtwallen, bosjes en ruig begroeide delen van het plangebied (circa 5 hectare). Daarnaast gaat een groot deel van het foerageergebied verloren. In de omgeving van het plangebied blijft naar verwachting voldoende alternatief geschikt leefgebied aanwezig. Het gaat onder andere om met struweel begroeide greppels, bomen(rijen), houtwallen, begroeide tuinen, erven en struwelen. Voorafgaand aan het bouwrijp maken en slopen van de erven wordt nieuw leefgebied gerealiseerd in de randzone door het

realiseren van hagen, bosschages, struwelen, natuurakkers, kruiden- en faunarijke graslanden en bosplantsoenen en het plaatsen van takkenrillen en takkenhopen. Daarnaast wordt de openbare ruimte op het bedrijventerrein en op de bedrijfskavels zelf ook geschikt gemaakt voor deze soorten door de aanleg van o.a. bloemrijke wadi's, (groenblijvende) haagbeplanting, plaatsen van egelkasten en bloemstroken. Verder wordt tijdelijke natuur gerealiseerd op de percelen die voor een langere periode braak liggen en waar nog niet gebouwd gaat worden. Hiermee is tijdelijk en op korte termijn extra oppervlak aan leefgebied aanwezig.

Door de te nemen voorzorgsmaatregelen (werken in minst kwetsbare perioden) blijven negatieve effecten op exemplaren tot een minimum beperkt. Daarnaast blijft schade op individuen tot een minimum beperkt door het nemen van mitigerende maatregelen (zie hoofdstuk 6).

5.2 Staat van instandhouding

5.2.1 Steenuil

De landelijke staat van instandhouding van steenuil is beoordeeld als 'zeer ongunstig' (Sovon, 2024b). Door intensivering van de landbouw is het voedselaanbod de afgelopen jaren afgenomen. Nestgelegenheid is steeds minder aanwezig door het verdwijnen van knotwilgen en schuurtjes. De lokale staat van instandhouding is niet bekend. Informatie over de lokale populatietrends zijn grotendeels afwezig en het toekomstperspectief ontbreekt. Echter zijn in de omgeving van het plangebied vele waarnemingen bekend en blijkt uit gegevens van de lokale uilenwerkgroep de 'Katoelenkickers' dat veel erven in de omgeving nestkasten hebben die het afgelopen jaar bezet zijn geweest. Wel is de verwachting dat de gevolgen van de landbouwintensivering en afname in nestgelegenheid ook op lokaal niveau spelen. De verwachting is dan ook dat de lokale staat van instandhouding niet afwijkt van de landelijke staat van instandhouding. De lokale staat van instandhouding wordt daarom beoordeeld als 'zeer ongunstig'.

5.2.2 Huismus

De landelijke staat van instandhouding van huismus is beoordeeld als 'zeer ongunstig' (Sovon, 2024b). Dit heeft met name te maken met de grote hoeveelheid verduurzamings- en onderhoudsprojecten waarbij veel nestplaatsen van huismus verloren gaan. Informatie over de lokale populatietrends zijn afwezig en het toekomstperspectief ontbreekt. De verwachting is dat de gevolgen van de verduurzamings- en onderhoudsprojecten ook op lokaal niveau spelen. De verwachting is dan ook dat de lokale staat van instandhouding niet afwijkt van de landelijke staat van instandhouding. De lokale staat van instandhouding wordt daarom beoordeeld als 'zeer ongunstig'.

5.2.3 Huiszwaluw

De landelijke staat van instandhouding van huiszwaluw is beoordeeld als 'zeer ongunstig' (Sovon, 2024b). Dit heeft met name te maken met de grote hoeveelheid verduurzamings- en onderhoudsprojecten waarbij veel nestplaatsen van huiszwaluw verloren gaan en het verlies aan geschikt foerageergebied door de komst van woonwijken en modernisering van de landbouw. Informatie over de lokale populatietrends zijn afwezig en het toekomstperspectief wordt eveneens ingeschat als zeer ongunstig. De verwachting is dat de gevolgen van de verduurzamings- en onderhoudsprojecten en afname in voedselaanbod ook op lokaal niveau spelen. De verwachting is dan ook dat de lokale staat van instandhouding niet afwijkt van de landelijke staat van instandhouding. De lokale staat van instandhouding wordt daarom beoordeeld als 'zeer ongunstig'.

5.2.4 **Boerenzwaluw**

De landelijke staat van instandhouding van boerenzwaluw is beoordeeld als 'zeer ongunstig' (Sovon, 2024b). Dit heeft met name te maken met de modernisering van landbouwbedrijven en intensivering van grondgebruik (minder voedsel en nestgelegenheid) waarbij veel nestplaatsen van boerenzwaluw verloren gaan. Informatie over de lokale populatietrends zijn afwezig en het toekomstperspectief wordt ingeschat als zeer ongunstig. De verwachting is dat de gevolgen van de modernisering van de landbouwbedrijven en afname in voedselaanbod ook op lokaal niveau spelen. De verwachting is dan ook dat de lokale staat van instandhouding niet afwijkt van de landelijke staat van instandhouding. De lokale staat van instandhouding wordt daarom beoordeeld als 'zeer ongunstig'.

5.2.5 **Ringmus**

De landelijke staat van instandhouding van ringmus is beoordeeld als 'zeer ongunstig' (Sovon, 2024b). Dit heeft met name te maken met intensivering in de landbouw, het vervangen van graanteelt door maiscultuur, het verwijderen van heggen en houtwallen en grootschalig gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen. Informatie over de lokale populatietrends zijn afwezig en het toekomstperspectief wordt ingeschat als zeer ongunstig. De verwachting is dat de hierboven genoemde ontwikkelingen ook op lokaal niveau spelen. De verwachting is dan ook dat de lokale staat van instandhouding niet afwijkt van de landelijke staat van instandhouding. De lokale staat van instandhouding wordt daarom beoordeeld als 'zeer ongunstig'.

5.2.6 **Spreeuw**

De landelijke staat van instandhouding van spreeuw is beoordeeld als 'zeer ongunstig' (Sovon, 2024b). Oorzaken worden gezocht in de intensivering van de landbouw (verdroging) en het verdwijnen van geschikte nestplaatsen in stedelijk gebied door verduurzamings- en onderhoudsprojecten. Informatie over de lokale populatietrends zijn afwezig en het toekomstperspectief wordt ingeschat als zeer ongunstig. De verwachting is dat de hierboven genoemde ontwikkelingen ook op lokaal niveau spelen. De verwachting is dan ook dat de lokale staat van instandhouding niet afwijkt van de landelijke staat van instandhouding. De lokale staat van instandhouding wordt daarom beoordeeld als 'zeer ongunstig'.

5.2.7 **Grote bonte specht**

De landelijke staat van instandhouding van grote bonte specht is beoordeeld als 'gunstig' (Sovon, 2024b). Het aantal grote bonte spechten in Nederland is de afgelopen jaren significant toegenomen. Het is dan ook de meest algemene spechtensoort in Nederland. Door het steeds ouder worden van bossen en extensiever beheer ontstaat meer nestgelegenheid en meer voedsel voor de grote bonte specht. Informatie over de lokale populatietrends zijn afwezig en het toekomstperspectief wordt ingeschat als gunstig. De verwachting is dat ook op lokaal niveau het voedselaanbod en nestgelegenheid toeneemt. De verwachting is dan ook dat de lokale staat van instandhouding niet afwijkt van de landelijke staat van instandhouding. De lokale staat van instandhouding wordt daarom beoordeeld als 'gunstig'.

5.2.8 **Groene specht**

De landelijke staat van instandhouding van groene specht is beoordeeld als 'gunstig' (Sovon, 2024b). Het aantal groene spechten in Nederland is de afgelopen jaren significant toegenomen. Door het steeds ouder worden van bossen en extensiever beheer ontstaat meer nestgelegenheid en meer voedsel voor de groene specht. Informatie over de lokale populatietrends zijn afwezig en het toekomstperspectief wordt ingeschat als gunstig. De verwachting is dat ook op lokaal niveau het voedselaanbod en nestgelegenheid toeneemt. De verwachting is dan ook dat de lokale staat van

instandhouding niet afwijkt van de landelijke staat van instandhouding. De lokale staat van instandhouding wordt daarom beoordeeld als 'gunstig'.

5.2.9 Zwarte roodstaart

De landelijke staat van instandhouding van zwarte roodstaart is beoordeeld als 'gunstig' (Sovon, 2024b). Het aantal zwarte roodstaarten in Nederland is de afgelopen jaren significant toegenomen. Zwarte roodstaarten broeden tegenwoordig in vrijwel het hele land op of bij gebouwen en profiteren van nieuwe broedplekken op industrieterreinen en grootschalige nieuwbouw. Informatie over de lokale populatietrends zijn afwezig en het toekomstperspectief wordt ingeschat als gunstig. Ook in en rondom Wierden en Almelo vindt uitbreiding van het stedelijk gebied plaats, waardoor op lokaal niveau ook nieuwe nestplekken voor zwarte roodstaart ontstaan. De verwachting is dan ook dat de lokale staat van instandhouding niet afwijkt van de landelijke staat van instandhouding. De lokale staat van instandhouding wordt daarom beoordeeld als 'gunstig'.

5.2.10 Torenavalk

De landelijke staat van instandhouding van torenvalk is beoordeeld als 'zeer ongunstig' (Sovon, 2024b). Dit heeft waarschijnlijk te maken met de modernisering van landbouwbedrijven en intensivering van grondgebruik waardoor minder voedsel (veldmuizen) voorkomen. Informatie over de lokale populatietrends zijn afwezig en het toekomstperspectief wordt ingeschat als zeer ongunstig. De verwachting is dat de gevolgen van de modernisering van de landbouwbedrijven en afname in voedselaanbod ook op lokaal niveau spelen. De verwachting is dan ook dat de lokale staat van instandhouding niet afwijkt van de landelijke staat van instandhouding. De lokale staat van instandhouding wordt daarom beoordeeld als 'zeer ongunstig'.

5.2.11 Buizerd

De landelijke staat van instandhouding van buizerd is beoordeeld als 'gunstig' (Sovon, 2024b). In Nederland gaat het de laatste jaren erg goed met de buizerd. Door het steeds ouder worden van bossen en verminderde vervolging nemen de aantallen de afgelopen jaren toe. Informatie over de lokale populatietrends zijn afwezig en het toekomstperspectief wordt ingeschat als gunstig. De verwachting is dat ook op lokaal niveau het voedselaanbod en nestgelegenheid toeneemt. De verwachting is dan ook dat de lokale staat van instandhouding niet afwijkt van de landelijke staat van instandhouding. De lokale staat van instandhouding wordt daarom beoordeeld als 'gunstig'.

5.2.12 Gewone dwergvleermuis

De landelijke staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis is in 2019 beoordeeld als 'onbekend' (Adams *et al.*, 2020), vanwege de beperkte beschikbaarheid van gegevens en het grote aantal verduurzamings- en onderhoudsprojecten dat tegenwoordig uitgevoerd wordt. Er zijn onvoldoende gegevens beschikbaar om een uitspraak te kunnen doen over de lokale staat van instandhouding. De lokale staat van instandhouding wordt daarom beoordeeld als 'onbekend'.

5.2.13 Laatvlieger

De laatvlieger is in Nederland een vrij algemene soort. Door het gebrek aan systematisch verzamelde gegevens zijn er geen gegevens bekend over de landelijke populatietrend en aantalsontwikkelingen. Beschikbare gegevens wijzen op een stabiele trend in verspreiding en populatie en een toename van het aantal laatvliegers in Nederland (Zoogdier-vereniging, 2024). Toch wordt de landelijke staat van instandhouding beoordeeld als 'matig ongunstig'. Door de grote renovatie- en isolatieopgave kunnen zonder maatregelen vele verblijfplaatsen van vleermuizen verdwijnen (Adams *et al.* 2020). Er zijn geen redenen om aan te nemen dat de lokale staat van instandhouding afwijkt van

de landelijke staat van instandhouding. De lokale staat van instandhouding van laatvlieger wordt, net als de landelijke staat van instandhouding daarom als ‘matig ongunstig’ beoordeeld.

5.2.14 Gewone grootoorvleermuis

De landelijke staat van instandhouding van de gewone grootoorvleermuis is in 2019 beoordeeld als ‘onbekend’ (Adams *et al.*, 2020), vanwege de beperkte beschikbaarheid van gegevens en het grote aantal verduurzamings- en onderhoudsprojecten dat tegenwoordig uitgevoerd wordt. Er zijn onvoldoende gegevens beschikbaar om een uitspraak te kunnen doen over de lokale staat van instandhouding. De lokale staat van instandhouding wordt daarom beoordeeld als ‘onbekend’.

5.2.15 Steenmarter

De landelijke staat van instandhouding van steenmarter is onbekend. Steenmarters zijn echter moeilijk te inventariseren en te monitoren waardoor er weinig bekend is over de populatieontwikkeling binnen de gemeentes. Ook zijn geen gegevens bekend over de lokale staat van instandhouding. Echter is de steenmarter een echte cultuurvolger en neemt de landelijke populatie de afgelopen jaren toe. De verwachting is dan ook dat steenmarter zowel landelijk als ook lokaal een gunstige staat van instandhouding heeft.

5.2.16 Egel

Van de lokale staat van instandhouding van egel zijn geen gegevens bekend. Net als de lokale staat van instandhouding is de landelijke staat van instandhouding van egels tevens onbekend door gebrek aan landelijk representatieve monitoring. Op de Rode Lijst van de Nederlandse zoogdieren is de status dan ook ‘onvoldoende gegevens’. Uit tellingen van het Netwerk Ecologische Monitoring bleek dat de egelpopulatie over de periode 1994-2018 matig is afgenomen (Dijkstra, 2019; Zoogdiervereniging, 2020). Doordat de tellingen vanuit het Netwerk Ecologische Monitoring een dalende trend laten zien en er de afgelopen jaren veel ruimtelijke ontwikkelingen hebben plaatsgevonden wordt de lokale staat van instandhouding van egel als ‘ongunstig’ ingeschat.

5.2.17 Bunzing, hermelijn en wezel

De landelijke staat van instandhouding van wezel, hermelijn en bunzing zijn beoordeeld als ‘ongunstig’ (BIJ12, 2024b). De lokale staat van instandhouding is niet bekend van kleine marterachtigen. Informatie over lokale populatietrends en het toekomstperspectief ontbreekt. Ook waarnemingen van deze soorten zijn schaars. Kleine marterachtigen zijn echter moeilijk te inventariseren en monitoren waardoor er weinig bekend is over de populatieontwikkeling op landelijke en lokaal. De lokale staat van instandhouding van bunzing, hermelijn en wezel wordt daarom beoordeeld als ‘onbekend’.

5.3 Afbreuk staat van instandhouding

Afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding is niet aan de orde, omdat diverse maatregelen worden genomen om exemplaren te ontzien en in de omgeving van het plangebied voldoende geschikte uitwijkmogelijkheden aanwezig en bereikbaar zijn. Door het tijdig realiseren van permanente alternatieve nest- en verblijfplaatsen en het natuurvriendelijk inrichten van een deel van het plangebied (zowel de randzone als het bedrijventerrein zelf) is op termijn weer geschikt leefgebied voor de soorten aanwezig. Bovendien blijven door te nemen voorzorgsmaatregelen (werken in minst kwetsbare perioden) negatieve effecten op exemplaren tot een minimum beperkt. Hierdoor is te beargumenteren dat er geen negatief effect op de staat van instandhouding optreedt,

ongeacht of deze gunstig of ongunstig is. Ook al is de staat van instandhouding ongunstig, dan leidt het uitvoeren van de voorgenomen werkzaamheden er niet toe dat populaties van de aangetroffen soorten zich niet kunnen herstellen.

6. Maatregelen

6.1 Inleiding

Onderstaande maatregelen zijn opgesteld ter mitigatie en compensatie van het verlies van leefgebied, verblijfplaatsen en nestplaatsen van wettelijk beschermde soorten. Daarnaast zijn ook maatregelen opgenomen (mitigatie en compensatie) voor soorten waarvoor in voorliggende situatie geen vergunningplicht geldt (zoals de haas, patrijs, scholekster, amfibieën) om invulling te geven aan de specifieke zorgplicht.

6.2 Maatregelen

6.2.1 Algemeen

1. Er wordt een ecologisch werkprotocol opgesteld waarin alle te nemen maatregelen worden vastgelegd. Betreffend ecologisch werkprotocol is op de locatie aanwezig en onder alle betrokken partijen bekend. Werkzaamheden worden aantoonbaar conform dit protocol uitgevoerd. De werkzaamheden worden begeleid door een ter zake kundig ecologisch toezichthouder.
2. Afwijking van het protocol is alleen mogelijk na overleg met de ecologisch toezichthouder.
3. Door de ecologisch toezichthouder wordt een ecologisch logboek bijgehouden. Hierin worden maatregelen vastgelegd, bedoeld om schade aan beschermde soorten te voorkomen. Daarbij wordt omschreven welke soort betrokken was en welke maatregelen zijn genomen op welke datum en locatie. Op deze manier kan in geval van handhaving eenvoudig worden aangetoond dat er zorgvuldig gewerkt wordt.
4. Bij het opstarten van werkzaamheden in het broedseizoen (half februari- half november) wordt voorafgaand door of in opdracht van de ecologisch toezichthouder een veldcontrole uitgevoerd in het gehele werkgebied om na te gaan of en waar zich broedende vogels ophouden. Indien de werkzaamheden buiten het broedseizoen (half november – half februari) worden opgestart, maar uitlopen tot in het broedseizoen van vogels, dan zijn aanvullende veldcontroles nodig. Ook is het mogelijk om voorafgaand aan het broedseizoen maatregelen te nemen om vestiging van broedende vogels te voorkomen, zoals het kort maaien van vegetatie en het plaatsen van stokken met wapperende linten op werklocaties. Ook na het ongeschikt maken is het noodzakelijk om kort voorafgaand aan de werkzaamheden een broedvogelcontrole uit te voeren. Mochten toch broedende vogels aanwezig zijn dan worden de werkzaamheden ter plekke uitgesteld tot de jongen zijn uitgevlogen.
5. Specifiek voor oeverwaluwen geldt dat voorkomen moet worden dat er steile wanden in zanddepots ontstaan. Oeverwaluwen kunnen tijdens de werkzaamheden nestelen in ontstane zanddepots. Schade aan nestplaatsen dient zodoende voorkomen te worden. Zorg bij voorkeur voor een helling van minder dan 45 graden of dek de zanddepots af met een doek of zeil.

6. Bij het onverwacht aantreffen van beschermde soorten (zoals broedende vogels en vleermuizen) worden de betreffende werkzaamheden direct gestaakt en wordt direct contact gezocht met de ecologisch toezichthouder (of uitvoerder). Vervolgens wordt in overleg bepaald hoe de werkzaamheden op een zorgvuldige wijze binnen de kaders van de Omgevingswet kunnen worden uitgevoerd.
7. Voor de uitvoering van de werkzaamheden (o.a. het aanleggen van de randzone, realiseren van de faunahuizen, realiseren nieuwe leefgebied in de omgeving en het bouwrijp maken) geldt dat deze niet in één keer uitgevoerd kunnen worden omdat de gemeente afhankelijk is van grondeigenaren en daarmee van de vrijkomende percelen. Zo zal de ontwikkeling van het bedrijventerrein, de randzone en nieuw leefgebied in de omgeving (buiten het plangebied) pleksgewijs (in meerdere fases) plaatsvinden. Gezien de lange doorlooptijd van de werkzaamheden, de planning en fasering nog onbekend zijn en de mogelijkheid dat gedurende de doorlooptijd de soortensamenstelling kan wijzigen, worden de volgende randvoorwaarden meegegeven aan de projectuitvoering op het moment dat gestart wordt met een nieuwe fase/deelgebied:
 - a) Voor alle deelgebieden waar de werkzaamheden vanaf 1 januari 2028 (circa 5 jaar na het huidige veldonderzoek) plaatsvinden, dient het soortenonderzoek geactualiseerd te worden omdat in de tussentijd wijzigingen hebben kunnen plaatsvinden in de soortensamenstelling en -aantallen. De exacte (actualiserende) onderzoeksinspanning is afhankelijk van de soorten die verwacht worden en wordt met de provincie Overijssel afgestemd. Op moment dat tijdens het actualiserende onderzoek soorten worden aangetroffen waarvoor geen vergunning is verleend, is een wijzigingsverzoek noodzakelijk. Voor deelgebieden waar de werkzaamheden voor 1 januari 2028 starten is actualiserend onderzoek niet nodig omdat de huidige onderzoeksgegevens voldoende actueel zijn.
 - b) Op basis van het huidige onderzoek (en eventueel actualiserend onderzoek) moet in kaart worden gebracht welke soorten aanwezig zijn/te verwachten zijn binnen het deelgebied.
 - c) Schadelijke werkzaamheden (zoals bouwrijp maken, verwijderen beplanting en sloop bebouwing) mogen niet eerder uitgevoerd worden voordat voldoende alternatief leefgebied in de omgeving aanwezig is om te borgen dat er te allen tijde voldoende leefgebied voor soorten in het deelgebied aanwezig is. De ecologisch toezichthouder dient te onderbouwen of voldoende uitwijkmogelijkheden aanwezig zijn en welke compensatiemaatregelen gerealiseerd moeten zijn om de werkzaamheden in het deelgebied te mogen uitvoeren.
 - d) Bovenstaande voorwaarden dienen door een ecologisch deskundige te worden bepaald en verwerkt te worden in een ecologisch werkprotocol voor het betreffende deelgebied/fase. In het werkprotocol worden aanvullend de planning en beschrijving van de werkzaamheden opgenomen. Het ecologisch werkprotocol wordt ter goedkeuring voorgelegd aan de provincie Overijssel.
8. Op basis van de vrijkomende percelen wordt dus de exacte fasering van de werkzaamheden bepaald, rekening houdend met onderstaande voorwaarden.

6.2.2 Slopen bebouwing

9. De bebouwing wordt voor aanvang van de sloopwerkzaamheden ongeschikt gemaakt voor vleermuizen, overige zoogdieren (zoals steenmarter) en vogels waarbij rekening gehouden dient te worden met de kwetsbare periodes van deze soorten. Zodoende moet de bebouwing tussen 1 september en 1 november ongeschikt gemaakt worden. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kunnen deze perioden langer zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de sloopwerkzaamheden wordt beoordeeld door een ecologisch deskundige. Afwijkingen worden onderbouwd opgenomen in het logboek.
10. Om de bebouwing ongeschikt te maken voor vleermuizen, overige zoogdieren en vogels worden alle openingen die toegang bieden tot het dak en de spouw (zoals ruimte tussen gevel en

daklijst, ruimte bij kantpannen en open stootvoegen) dicht gezet met rugvulling (met gesloten cel) en vleermuisflaps (het gebruik van PUR is niet toegestaan). Op minimaal drie plekken per gevel dienen vleermuisflaps geplaatst te worden waardoor vleermuizen de betreffende bebouwing kunnen verlaten, maar niet meer terug kunnen keren. Andere mogelijkheden voor het ongeschikt maken van bebouwing zijn het onder ecologische begeleiding verwijderen van de dakpannen of de bebouwing gedurende meerdere nachten te verlichten. Van belang is dat op dezelfde dag van het ongeschikt maken een ecologisch deskundige de bebouwing controleert op aanwezigheid van broedende vogels en marterachtigen om te voorkomen dat deze soorten bij het ongeschikt maken opgesloten raken. Bij aanwezigheid van marterachtigen worden deze verjaagd. Bij aanwezigheid van broedende vogels dient gewacht te worden totdat de jongen zijn uitgevlogen.

11. Het ongeschikt maken van de bebouwing wordt uitgevoerd onder begeleiding van de ecologisch toezichthouder. De ecologisch toezichthouder geeft hierbij de aannemer instructies. Na afronding van het ongeschikt maken controleert de ecologisch toezichthouder of de bebouwing correct ongeschikt is gemaakt.
12. Na het ongeschikt maken wordt minimaal vijf nachten met voor vleermuizen geschikte vliegomstandigheden (> 10 graden, weinig wind en maximaal motregen) gewacht met de werkzaamheden, totdat de vleermuizen met zekerheid zijn uitgeweken naar een alternatieve verblijfplaats.
13. Na de vijf nachten met geschikte vliegomstandigheden wordt een vleermuis uitvliegcheck uitgevoerd met behulp van batdetectors om vast te stellen of alle vleermuizen zijn vertrokken uit de bebouwing.
14. Op moment dat er geen vleermuizen of andere beschermde soorten in de bebouwing worden aangetroffen, kunnen de sloopwerkzaamheden jaarrond plaatsvinden. Op moment dat bij het slopen van de bebouwing ook beplanting verloren gaat, dient deze voorafgaand aan de sloop op een zorgvuldige wijze verwijderd te worden (zie de punten 15 t/m 21).

6.2.3 **Verwijderen vegetatie en bomen**

15. Het verwijderen van struikgewas, bosschages en bomen en het frezen van terreindelen vindt plaats in de maanden september en oktober. De genoemde periode kan eerder of later beginnen of eindigen, afhankelijk van de lokale klimatologische omstandigheden. Deze afwijkende periode moet door de begeleidende ecooloog bepaald worden.
16. Op de dag dat de beplanting en/of bomen verwijderd gaan worden voert de ecologisch toezichthouder voorafgaand aan het verwijderen een check uit op aanwezigheid van kleine zoogdieren, broedvogels en amfibieën om het verwonden, verstoren of doden van dieren te voorkomen. Op moment dat beschermde dieren worden aangetroffen, dient gewacht te worden totdat deze soorten uit eigen beweging zijn vertrokken of zijn uitgebroed. Om het vertrek van eventueel aangetroffen beschermde soorten (niet zijnde broedvogels) te bespoedigen kan de verblijfslocatie onaantrekkelijk worden gemaakt door beplanting kort te snoeien. In het geval niet beschermde soorten (zoals veldmuis, rosse woelmuis, kleine watersalamander en bastaardkikker) worden aangetroffen, worden deze verjaagd of overgezet naar geschikt leefgebied buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden. Op moment dat de ecologisch deskundige de werklocatie vrijgeeft, kunnen bovengrondse delen van beplanting en bomen tot 10 centimeter boven het maaiveld afgezet worden (het ongeschikt maken van de vegetatie). Ondergrondse delen zoals wortels en stobben dienen nog te blijven zitten.
17. Maaiwerkzaamheden worden van binnen naar buiten uitgevoerd om dieren de gelegenheid te geven te ontsnappen. Door van binnen naar buiten te maaien wordt voorkomen dat dieren ingesloten raken en zich naar het midden van het perceel bewegen waar uiteindelijk ook gemaaid gaat worden.

18. Het afzetten van vegetatie en verwijderen van bomen vindt uitsluitend plaats door bomen en struiken tot 10 cm boven maaiveld te zagen en/of snoeien. Overig struweel wordt gemaaid tot 10 cm boven maaiveld met bijvoorbeeld een bosmaaier. Vegetatie wordt niet uit de grond getrokken, stobben worden niet gefreesd en er worden geen andere bodemroerende werkzaamheden uitgevoerd.
19. De velrichting van bomen wordt zo gekozen dat deze voor het overgrote deel buiten aanwezige beplanting en wateren vallen.
20. Na het bovengronds verwijderen van begroeiing wordt minimaal 5 dagen gewacht voordat grondwerkzaamheden (frezen van bijv. stobben) plaats mogen vinden of de bodem/vegetatie wordt betreden met zwaar materiaal/materieel. Eventueel aanwezige soorten krijgen zo de kans om weg te vluchten naar te handhaven leefgebieden in de omgeving. Na 5 dagen mogen in deze terreindelen wortels geroid worden, stobben gefreesd worden en overige bodemroerende werkzaamheden plaatsvinden.
21. Bodemroerende werkzaamheden worden in een langzaam tempo (stapvoets) en in één richting uitgevoerd om mogelijk nog aanwezige exemplaren van bijv. kleine zoogdieren en amfibieën een kans te geven te ontsnappen.
22. Het vrijkomende snoeihout wordt gebruikt voor het realiseren van takkenrillen en takkenhopen in de randzone (zie punt 38i op pagina 44).
23. Alle bovenstaande punten worden uitgevoerd onder begeleiding en op aanwijzen van de ecologisch deskundige.

6.2.4 *Bouwrijp maken plangebied*

24. Het bouwrijp maken van het plangebied (herprofiëren grond) wordt buiten het broedseizoen van vogels van open agrarisch gebied en buiten de voortplantingsperiode van kleine marterachtigen opgestart of ongeschikt gemaakt. Dit betekent dat het bouwrijp maken opgestart moet worden tussen 1 september en 1 maart om de kans op broedende vogels te minimaliseren.
25. Werken in de periode 1 maart tot 1 september (binnen de broedperiode) is alleen mogelijk als uit een controle van de ecologisch toezichthouder blijkt dat geen broedende vogels of kleine marterachtigen aanwezig zijn of als de werklocaties in de periode tussen 1 september en 1 maart ongeschikt zijn gemaakt (en worden gehouden) voor broedende vogels en kleine marterachtigen. Het werkgebied wordt ongeschikt gemaakt door een combinatie van de volgende mogelijke maatregelen: het kort maaien van vegetatie, het plaatsen van stokken met wapperende linten en/of akker- en graspercelen omkeren zodat een zandig en kaal terrein ontstaat. Bij het vaststellen van in gebruik zijnde nesten van vogels worden de werkzaamheden ter plekke uitgesteld (zone van minimaal 5 meter rond het nest; afhankelijk van de vogelsoort) tot de jongen het nest hebben verlaten. Dit wordt afgestemd met de ecologisch toezichthouder.
26. Het bouwrijp maken (herprofiëren grond) wordt in een langzaam tempo (stapvoets) en in één richting uitgevoerd om mogelijk nog aanwezige exemplaren van bijv. kleine zoogdieren een kans te geven te ontsnappen.
27. Elke keer als gestart wordt met het bouwrijp maken van een nieuw terreingedeelte, dient een veldcontrole uitgevoerd te worden waarin gelet wordt op o.a. broedende vogels en kleine marterachtigen.

6.2.5 *Dempen watergangen en poelen*

28. Het dempen van watergangen en poelen vindt plaats in de maanden september en oktober. De genoemde periode kan eerder of later beginnen of eindigen, afhankelijk van de lokale klimatologische omstandigheden. Deze afwijkende periode moet door de begeleidende ecoloog bepaald worden.

29. Voorafgaand aan het dempen van watergangen en poelen worden de watergangen en poelen geschoond/gehekkeld en worden de oevers kort gemaaid en (bodem)slib verwijderd onder begeleiding van de ecologisch toezichthouder. Het aanwezige maaisel en slib wordt hierbij op de kant gelegd en door een ecologisch deskundige gecontroleerd op fauna. Aanwezig waterleven wordt door de ecologisch deskundige overgezet naar geschikte wateren buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden. Hierdoor wordt de watergangen en oevers ongeschikt voor vissen en andere waterorganismen, amfibieën, vogels en kleine zoogdieren om zich op te houden.
30. Het aanbrengen van grond in de watergang ten behoeve van het dempen gebeurt in een langzaam tempo waarbij grond vanaf één kant voorzichtig in de watergang wordt geduwd (richting de waterafvoerende zijde). Vlak voordat de gehele sloot of poel is gedempt, wordt het resterende gedeelte door de ecologisch deskundige gecontroleerd op aanwezige fauna. Hierdoor hebben eventueel achtergebleven fauna en ander waterleven de kans om niet bedolven te raken onder de grond. Aanwezig waterleven wordt door de ecologisch deskundige overgezet naar geschikte wateren buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden.

6.2.6 Aanbrengen alternatieve voorzieningen voorafgaand aan de werkzaamheden

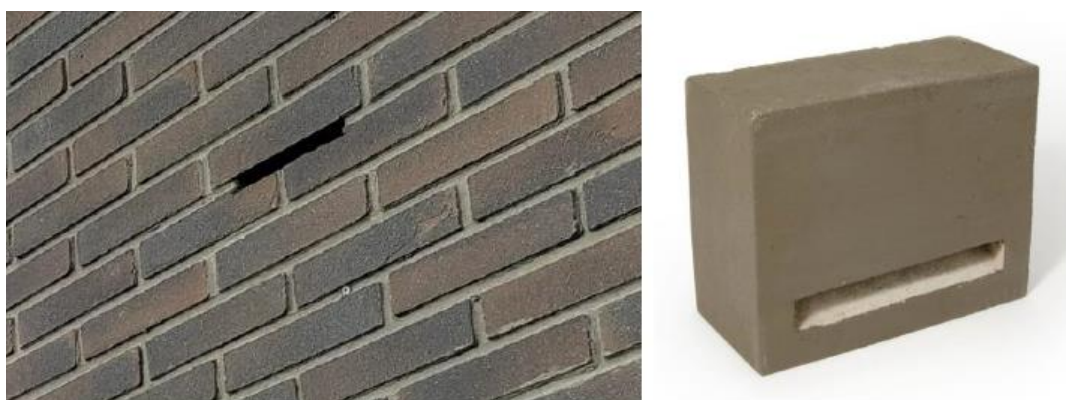
Inrichten faunahuizen

31. Vier bestaande erven (Breesegge 4, Hoeselderdijk 11 en Zomerdijk 2 en 4) bevinden zich binnen de randzone. Vier gebouwen (minimaal één gebouw per erf) blijven gehandhaafd en worden omgevormd tot faunahuis door diverse maatregelen te nemen. Hierdoor kunnen gebouwbewonende soorten die reeds gebruik maken van het gebouw gebruik blijven maken van het gebouw en daarnaast profiteren overige soorten/individuen. Het gebouw dient voldoende omvang te hebben zodat minimaal de volgende maatregelen per gebouw uitgevoerd kunnen worden:
- Het realiseren van een zolderverdieping en deze (een gedeelte ervan) toegankelijk maken voor vleermuizen door een horizontale spleetvormige opening te realiseren van 10 cm breed en 2 cm hoog. Dit gedeelte van de zolder dient niet toegankelijk te zijn voor overige (grotere) soorten als steenmarters en kerkuilen. Op de zolder dienen vleermuizen vrij te kunnen vliegen en dienen hangplekken voor gewone grootoorvleermuizen gerealiseerd te worden middels houten balken en het ophangen van twee vleermuiskasten (type Sofia of vergelijkbaar; zie figuur 6.1).
 - Het toegankelijk maken van de spouw voor vleermuizen middels het plaatsen van speciale entreestenen of horizontale opening van 10 cm breed en 2 cm hoog (zie figuur 6.2). Op moment dat er geen spouw aanwezig is, wordt deze gerealiseerd door een voorzetmuur te metselen.
 - Het aanbrengen van gevelbetimmering zo hoog mogelijk langs de gevel. De gevelbetimmering krijgt een hoogte van circa 50 cm. De ruimte tussen de buitenmuur en de gevelbetimmering bedraagt 1,5 tot 3 cm. Het boeiboord wordt met horizontale latjes zo bevestigd dat aan de onderzijde een ruimte ontstaat van 3 cm en aan de bovenzijde 1,5 cm (steeds naar boven smaller toelopend). De horizontale latjes worden om de 1 meter onderbroken door een opening van 10 cm te maken in het latje om openingen te creëren voor vleermuizen, zodat de vleermuizen achter de gevelbetimmering kunnen komen. Achter de gevelbetimmering worden openingen gemaakt (rond gat van 10 cm doorsnee) zodat vleermuizen via de gevelbetimmering ook toegang hebben tot de achterliggende spouwmuur. De exacte locatie en lengte van de gevelbetimmering is afhankelijk van het betreffende gebouw.
 - Het in metselen van vier kleine vleermuiskasten (type VMP2 of vergelijkbaar; zie figuur 6.3). De vleermuiskasten dienen zo hoog mogelijk (minimaal 4 meter) ingemetseld te worden en verspreid over minimaal twee gevels om variatie in microklimaat aan te bieden.

- e) Het in metselen van één grote (kraam) vleermuiskast (type VMPMK1 of vergelijkbaar). De vleermuiskast dient zo hoog mogelijk (minimaal 4 meter) ingemetseld te worden en bij voorkeur op de zonbeschenen gevel.
- f) Bij aanwezigheid van een schoorsteen wordt de schoorsteenspouw (als deze aanwezig is) toegankelijk gemaakt voor vleermuizen door het aanbrengen van horizontale spleetvormige openingen van minimaal 10 cm breed en 2 cm hoog.
- g) Het plaatsen van twee steenuilkasten op het erf.
- h) Het toegankelijk maken van het dak voor huismussen door te borgen dat er voldoende invliegruimte (minimaal 35 mm) onder het dak aanwezig is.
- i) Het in metselen van zes gierzwaluwkasten (zie figuur 6.3). Gierzwaluwkasten worden namelijk gebruikt door meerdere soorten zoals huismussen, spreeuwen en uiteraard gierzwaluwen. De neststenen dienen zo hoog mogelijk (minimaal 4 meter) ingemetseld te worden en bij voorkeur in de noord of oostgevel.
- j) Het in metselen van vier spreeuwenkasten (type SPP1 of vergelijkbaar). De neststenen dienen zo hoog mogelijk (minimaal 3 meter) ingemetseld te worden en bij voorkeur in de noord of oostgevel.
- k) Het in metselen van vier halfopen neststenen voor o.a. de zwarte roodstaart. De neststenen dienen zo hoog mogelijk (minimaal 3 meter) ingemetseld te worden en bij voorkeur in de noord of oostgevel of een schaduwrijke plek.
- l) Het aanbrengen van witte dakoverstekken met minimaal vijf kunstnesten voor de huiszwaluw.
- m) Het realiseren van potentiële nestplaatsen voor boerenzwaluw door het toegankelijk maken van het gebouw/zolder, het ophangen van boerenzwaluwnestkommen en/of aanbrengen van houten balken zodat boerenzwaluwen hun eigen nest kunnen metselen.
- n) Het realiseren van een marterhoop of andere kunstmatige steenmarterverblijfplaats in het gebouw door een gebouwgedeelte op begane grond toegankelijk te maken voor steenmarter. Hierbij dient rekening gehouden te worden met punt o.
- o) Gaten en kieren in de gevels op maaiveldniveau dienen dichtgezet te worden om te voorkomen dat muizen op plekken kunnen komen waar ook vleermuizen zitten.
- p) Op moment dat één van bovenstaande gebouwweigenschappen al aanwezig is, vervalt de maatregel.
- q) De gebouwen worden 'vandalismeproof' gemaakt door ramen en deuren te verwijderen en dicht te metselen. Wel wordt minimaal één toegang gemaakt (d.m.v. een mangatluik) om de gebouwen inpandig te kunnen inspecteren. Het luik wordt voorzien van een slot.
- r) De erven worden voorzien van hekwerk om ongewenste bezoekers te voorkomen. Het hekwerk dient passeerbaar te zijn voor kleine zoogdieren zoals egel.
- s) Bovenstaande maatregelen worden per gebouw in overleg met een ecologisch deskundige verder (in detail) uitgewerkt.

Figuur 6.1 Links: Vleermuiskast Sofia (Faunus Creations) geschikt voor o.a. grootoorvleermuizen. Rechts: Geschikte zolder met houten balken en wegkruipmogelijkheden voor grootoorvleermuizen. Bron foto's: FaunusNature.com & Ecogroen.

Figuur 6.2 Voorbeeld horizontale (open) lintvoeg (links) en entreesteen (rechts) toegankelijk voor vleermuizen. Bron foto's: Ecogroen & Traasnaturecare.com

Figuur 6.3 Voorbeeld faunahuis met witte dakoverstekken, toegankelijke zolder en ingemetselde kasten. Bron foto: Ecogroen

Tijdelijke natuur op braakliggende bedrijfspercelen

32. Na het bouwrijp maken kan het enkele jaren duren voordat daadwerkelijk begonnen wordt met de bouw van de bedrijfsgebouwen. De percelen liggen in de tussentijd braak en worden niet benut. Om de natuur van deze overbruggingsperiode te laten profiteren worden de percelen ingezet als tijdelijke natuur door natuurlijke successie te laten plaatsvinden (en dus niet in te grijpen met beheer) en/of de percelen in te zaaien met een kruidenrijk mengsel. Door de percelen met rust te laten dan wel in te zaaien profiteren veel soorten. Een geschikt zaadmengsel is B1 of N2 van Cruydt-Hoeck.
33. Op moment dat werkzaamheden plaatsvinden (zoals het bouwrijp maken) wordt de aanwezige tijdelijke natuur op een zorgvuldige manier verwijderd (zie 6.2.3 en 6.2.4).

Plaatsen steenuilkasten en boerenwaluwnesten in omgeving

34. In de omgeving van het plangebied worden acht nestkasten van steenuil en zestien boerenwaluwnestkommen geplaatst op daarvoor geschikte locaties buiten bekende territoria. De locaties van de steenuilkasten worden afgestemd met en geplaatst door de lokale uilenwerkgroep 'De Katoelenkiekers'. De boerenwaluwnestkommen worden onder reeds aanwezige bruggen in de omgeving opgehangen (zie bijlage 3).
35. De nestkasten voor steenuil en boerenwaluwnestkommen worden geplaatst voorafgaand aan het verwijderen van de huidige nestplaatsen.

Plaatsen paalkasten vleermuizen, torenvalkkasten, huismustillen en huiswaluwtilen in randzone

36. In de randzone worden twee paalkasten voor vleermuizen (type Coco van Faunus Creations of vergelijkbaar), vier torenvalkkasten (type TVLT1 van Unitura of vergelijkbaar), twee huismustillen (type HTMU02 van VivaraPro) en twee huiswaluwtilen (type HTHZ01 van VivaraPro of vergelijkbaar) geplaatst (zie figuur 6.4). De exacte locaties van de paalkasten, torenvalkkasten, huismustillen en huiswaluwtilen is nog onbekend en wordt afgestemd met een ecologisch deskundige. Voor het plaatsen van de paalkasten, huismustillen en huiswaluwtilen gelden de volgende voorwaarden: binnen 100 meter van oppervlaktewater, een straal van zes meter rondom de huiswaluwtil en twee meter rondom de huismustil en paalkast voor vleermuizen dient obstakel vrij te zijn (geen bebouwing of bomen) zodat voldoende aanvliegmogelijkheden aanwezig zijn. Voor de torenvalk kasten geldt dat deze aan palen worden bevestigd en geplaatst worden aan de rand van een perceel met vrij uitzicht en een zuidoost oriëntatie.
37. De paalkasten, torenvalkkasten, huismustillen en huiswaluwtilen worden geplaatst voorafgaand aan het verwijderen van de huidige nestplaatsen.

Figuur 6.4 Voorbeeld van een paalkast type Coco voor vleermuizen (links), huiszwaluwtil type HTHZ01 (midden) en huismustil HTMU02 (rechts). Bron foto's: Ecogroen & VivaraPro.nl

Inrichten randzone

38. Rondom het bedrijventerrein komt langs de zuid- en westzijde een groene strook van minimaal 40 meter breed. Deze groene strook (de randzone) heeft een oppervlak van circa 31 hectare en bestaat uit de volgende landschaps- en natuurtypen en elementen en krijgt in het omgevingsplan de bestemming 'groen/natuur'. De hieronder genoemde oppervlaktes zijn gebaseerd op de voorlopige inrichtingsschets, maar kunnen afwijken van wat er daadwerkelijk gerealiseerd gaat worden. Uitgangspunt is dat de benodigde 18 hectare gerealiseerd gaat worden.

- a) *Kruiden- en faunairijk grasland (dominantie van grassen met aandeel kruiden; zie figuur 6.5).* Een oppervlak van circa 4 hectare wordt ingericht als kruiden- en faunairijk grasland. Geschikte zaadmengsels om het perceel mee in te zaaien zijn mengsels KG1, WV en BW1 van Cruydt-Hoeck. De percelen worden beheerd als het BIJ12 beheertype N12.02: Er worden geen bemesting en pesticiden toegepast. Er wordt jaarlijks gefaseerd gemaaid en afgevoerd en eventueel na-beweid. Per maaibeurt dient minimaal 30% te blijven staan.
- b) *Vochtige schraalgraslanden (dominantie van kruiden en zeggen).* Een oppervlak van circa 3 hectare wordt ingericht als vochtig schraalgrasland. Niet actief inzaaien maar maaisel afkomstig van de nabijgelegen schraalgraslanden in het nabijgelegen Mokkelengoor (van Landschap Overijssel) opbrengen. De percelen worden beheerd als het BIJ12 beheertype N10.02: Er worden geen bemesting en pesticiden toegepast. Er wordt jaarlijks (minimaal één keer; soms twee keer) gefaseerd gemaaid en afgevoerd en eventueel na-beweid. Per maaibeurt dient minimaal 30% te blijven staan. Opslag van bijv. boswilg of zwarte els dient verwijderd te worden om verbossing tegen te gaan.
- c) *Natuurakkers (akker met oude granen en akkerbloemen; zie figuur 6.7).* Een oppervlak van circa 2 hectare wordt ingericht als natuurakker. Geschikt zaadmengsels om het perceel mee in te zaaien is mengsel A6 van Cruydt-Hoeck in combinatie met oude granen zoals zomerrogge en zomertarwe. Er worden geen bemesting, begrazing en pesticiden toegepast. Er wordt jaarlijks gefaseerd gemaaid en afgevoerd. Specifiek geldt dat minimaal 30% in de winter dient te blijven staan zodat het voedsel en dekking biedt voor soorten in de winter. Er dient jaarlijks opnieuw ingezaaid te worden.
- d) *Bloemrijke wadi's.* Geschikt zaadmengsel om wadi's mee in te zaaien is mengsel W1 van Cruydt-Hoeck. Er worden geen bemesting en pesticiden toegepast. Er wordt jaarlijks gefaseerd gemaaid en afgevoerd en eventueel na-beweid. Per maaibeurt dient minimaal 30% te blijven staan.
- e) *Poelen (waterhoudend, zie figuur 6.6).* Er worden in totaal zes (zonbeschenen) poelen aangelegd met circa 400 meter afstand tussen de poelen zodat een netwerk aan poelen

ontstaat. De poelen krijgen, wanneer mogelijk, een doorsnee van 20 tot 30 meter en flauwe natuurvriendelijke oevers. Waterplanten uit nabijgelegen poelen worden ingebracht om de watervegetatie een 'boost' te geven. Schonen van de poel indien >50% van de poel bedekt is met vegetatie.

- f) *Struweelbeplanting*. Struweelbeplanting wordt met name langs de zuidzijde aangeplant om het open karakter bij de Doorbraak te behouden. Hier wordt de struweelbeplanting dan ook in groepen van circa 10 m² aangeplant met minimaal 50 meter tussen de struweelgroepen (zie figuur 6.5). Op overige plekken in de randzone wordt struweel aanvullend als haagbeplanting aangeplant (zie figuur 6.6). Specifiek worden struweelhagen aangeplant als perceelafscheiding en om de grotere percelen op te delen in kleinere percelen van circa 1 hectare groot. De minimale breedte van de haag is 2 meter. Eénmaal terugsnoeien in de vijf tot zes jaar is voldoende (extensief beheer). Hierdoor ontstaat een brede en hoge robuuste haag dan wel struweelgroep. Geschikte struweelsoorten: Gelderse roos, hondsroos, kardinaalsmuts, Europese vogelkers, vlierbes, hazelaar, lijsterbes, sleedoorn en meidoorn.
- g) *Mantel-zoom vegetatie (geleidelijke overgang van open terrein naar bos; zie figuur 6.7)*. Met name langs de westzijde wordt bosplantsoen aangeplant. Hier is dan ook ruimte voor een mantel-zoom vegetatie. De dient een breedte te hebben van 20 tot 40 meter, maar minimaal 10 meter. Geschikte boomsoorten: Zomereik, hazelaar, krent, hulst, vuilboom. Geschikte struweelsoorten: Gelderse roos, hondsroos, kardinaalsmuts, Europese vogelkers, vlierbes, hazelaar, lijsterbes, sleedoorn en meidoorn.
- h) *Voedselbos*. Binnen het plangebied is een voedselbos voorzien. Het aanplanten van een voedselbos is een voorwaarde om het BREEAM certificaat 'Excellent' te verkrijgen. Het voedselbos zal bestaan uit meerdere beplantingslagen en biedt voedsel voor zowel mens als dier. De exacte inrichting van het voedselbos is nog onbekend. Dit kan bestaan uit één (groot) voedselbos of uit meerdere plekken waar op een laagdrempelige manier producten genomen kunnen worden. Het totale oppervlakte dient vanuit BREEAM minimaal 0,75 hectare te zijn.
- i) *Plaatsen takkenrillen en takkenhopen*. Met het snoeihout wat vrijkomt bij de kap van bomen binnen het plangebied worden takkenrillen en takkenhopen aangelegd, zodat direct schuilplekken voor bijv. kleine marterachtigen aanwezig zijn (zie figuur 6.8). Er worden minimaal vier takkenhopen aangebracht. De takkenhoop bestaat uit zes boomstammen met een diameter van 15-20 cm, opgevuld met hooi of bladeren en afgedekt met grof en fijn snoeimateriaal. Eén takkenhoop is minimaal drie meter land, twee meter breed en één meter hoog. Het resterende snoeihout wordt gebruikt voor de takkenrillen. De takkenrillen dienen zoveel als mogelijk een aaneengesloten lijnelement te vormen in het landschap. De exacte lengte is afhankelijk van de hoeveelheid vrijkomende snoeihout.
- j) De vegetatie in de randzone heeft tijd nodig (meerdere groeiseizoenen) om te ontwikkelen en zal daarom niet direct optimaal geschikt zijn als verblijfplaats voor bijvoorbeeld grondgebonden zoogdieren als egel, steenmarter en bunzing door het ontbreken van voldoende dekking. Wel is de verwachting dat de randzone op zeer korte termijn na realisatie (circa één groeiseizoen) geschikt is als foerageergebied voor alle soorten.

Figuur 6.5 Impressie kruidenrijk grasland met struweelbeplanting. Bron foto: Panoramio.com

Figuur 6.6 Impressie van een poel (links) en struweelbeplanting (rechts). Bron foto's: Ravon.nl & Pinterest

Figuur 6.7 Impressie mantel-zoom vegetatie (links) en natuurakker (rechts). Bron foto's: Wikipedia.nl & Buurmaaktnatuur.nl

Figuur 6.8 Voorbeeld van een takkenril (links) en opbouw takkenhoop (rechts). Bron foto's biodiversagroen.nl & BII12

Realiseren agrarisch leefgebied in de omgeving

38. Op de bedrijfspercelen worden nieuwe nest- en verblijfsvoorzieningen en leefgebied aangebracht. Om te borgen dat er voldoende leefgebied aanwezig blijft voor met name de agrarisch gebonden soorten (o.a. egel, kleine marterachtigen, steenuil, boerenzwaluw) dient minimaal 18

hectare³ nieuw leefgebied gerealiseerd te worden. Dit nieuwe leefgebied zal met name bestaan uit kruiden- en faunarijke graslanden, vochtige schraalgraslanden, natuurakkers, bloemrijke wadi's en bloemrijke bermen. Gezien de benodigde oppervlakte wordt dit deels in de omgeving van het plangebied gerealiseerd, maar deels ook in de randzone. Dit is een behoorlijke compensatieopgave waarmee geborgd wordt dat voldoende foerageergebied en nestgelegenheid aanwezig blijft. Er gaat immers circa 75 hectare agrarisch gebied verloren door de komst van het bedrijventerrein. Soorten die profiteren van dit nieuwe leefgebied zijn o.a. de patrijs, buizerd, steenuil, kerkuil, egel, kleine marterachtigen, boerenwaluw, huiswaluw en vleermuizen. In de randzone wordt circa 9 hectare gerealiseerd. De overige 9 hectare zal dus buiten het plangebied gerealiseerd moeten worden in de vorm van kruiden- en faunarijke graslanden, vochtige schraalgraslanden, natuurakkers, bloemrijke akkerranden en bloemrijke bermen. Dit benodigde oppervlak aan percelen heeft de gemeente Almelo in de omgeving van het plangebied niet in eigendom. De gemeente Almelo is dan ook afhankelijk van grondeigenaren in de omgeving. Met de gemeente wordt gezocht naar locaties/percelen om aan de compensatieopgave te voldoen. Hiervoor zullen beheerovereenkomsten gesloten moeten worden met grondeigenaren. Dit is een tijdrovend proces en de verwachting is dan ook dat de benodigde 18 hectare niet in één keer gerealiseerd kan worden, maar geleidelijk over de komende 15 jaar ingericht kan worden. Hierbij wordt de bereikbaarheid van de percelen voor fauna (met name grondgebonden zoogdieren) meegenomen. Zo dienen de percelen voor soorten vanuit het plangebied, eventueel middels een corridor, bereikbaar te zijn. In de beheerovereenkomsten worden voorwaarden opgenomen waaraan het toekomstige beheer moet voldoen. Geschikte zaadmengsels voor het realiseren van kruiden- en faunarijke graslanden zijn mengsels WV en BW1 van Cruydt-Hoeck. De percelen worden zodanig beheerd dat te allen tijde voldoende leefgebied aanwezig blijft. De exacte invulling van het beheer wordt bepaald door de toekomstige invulling van de percelen (dit zal in de meeste gevallen kruiden- en faunarijke grasland zijn). Voor het beheer per natuurtype wordt verwezen naar punt 37 op pagina 44.

6.2.7 Aanbrengen alternatieve voorzieningen tijdens de bouwwerkzaamheden

Natuurinclusief ontwerpen

39. Op de bedrijfsperven worden nieuwe nest- en verblijfsvoorzieningen en leefgebied aangebracht voor gebouwbewonende soorten. Het aanbrengen van enkel nest-, rust- en verblijfsvoorzieningen in de vorm van bijvoorbeeld nestkasten is niet effectief. Het is belangrijk dat de omgeving voldoende geschikt is zodat de voorzieningen daadwerkelijk gebruikt kunnen worden. Alle onderdelen van het leefgebied van een soort moeten op korte afstand van de nest- of verblijfplaats aanwezig zijn (ook wel functionele leefomgeving genoemd). Zo bestaat de functionele leefomgeving van soorten al snel uit nest- of verblijfplaatsen, rustplaatsen, foerageergebied (gebied om voedsel te zoeken), (drink)water en migratie- of vliegroutes. Pas als alle onderdelen van de functionele leefomgeving aanwezig zijn, is het leefgebied geschikt voor de soort. Omdat het vanuit de wettelijke compensatieplicht nodig is om nest-, rust- en verblijfsvoorzieningen op de bedrijfsperven aan te bieden, dient de functionele leefomgeving ook aanwezig te zijn. Het realiseren van groen op het bedrijfsperveld is nodig om alle onderdelen van de functionele leefomgeving aanwezig te hebben. In welke vorm dit groen gerealiseerd moet worden, is echter een keuze. Voor grondgebonden zoogdieren, vogels en amfibieën bestaat dit al snel uit haagbeplanting en groenvakken op het bedrijfsperveld welke de haagbeplanting en groenvakken gebruiken als verblijfplaats, dekking, foerageergebied en structuren om zich te verplaatsen. Voor vogels en vleermuizen kan dit aanvullend bestaan uit groen in de vorm van groene gevels en groene daken

³ De 18 hectare komt voort uit het uitgevoerde ecologisch onderzoek waaruit is gebleken dat maximaal zes patrijzenpaartjes binnen het plangebied voorkomen. De territoriumgrootte van één patrijzenpaar is naar verwachting minimaal drie hectare.

om te nestelen, schuilen, foerageren en navigeren. Specifiek is de scholekster gebonden aan groene platte daken om te nestelen. Het aantal te compenseren nest- en verblijfplaatsen is wettelijk vastgelegd. De oppervlakte aan groenelementen (groene beplanting op het perceel, groene gevels, groene daken) die nodig is om deze nest- en verblijfplaatsen functioneel te laten zijn, is niet wettelijk vastgelegd. Dit wordt overgelaten aan de ecologisch deskundige. De gemeente Almelo heeft de verplichting om te voorzien in de functionele leefomgeving van soorten en ziet het belang van een groen en duurzaam bedrijventerrein. Het is daarom dat binnen het bedrijventerrein verplichtingen zijn opgenomen voor toekomstige bedrijven om, naast nest- en verblijfsvoorzieningen, een bepaalde mate aan groenstructuren, groenvakken, halfopen verharding, groene gevels en groene daken te realiseren. Hiermee wordt voldaan aan de functionele leefomgeving van soorten. De oppervlaktes die in voorliggende situatie worden toegepast zijn bepaald aan de hand van ecologische expertise, economische haalbaarheid en ambitieniveau van de gemeente Almelo. Het ambitieniveau van de gemeente Almelo voor XL Businesspark 2 is hoog. Dit maakt dat een groot deel van het gebouw (zowel dak als gevel) en het bedrijfsperceel groen zal worden ingericht. De toekomstige bedrijfseigenaren zijn verplicht om onderstaande maatregelen uit te voeren. Dit wordt geborgd door de maatregelen op te nemen in het kavelpaspoort waarmee toekomstige gebruikers verplicht worden zich aan de maatregelen te houden. Het kavelpaspoort zal hiervoor worden gekoppeld aan de anterieure overeenkomsten die zullen worden gesloten tussen de toekomstige bedrijven en de gemeente. Het gaat om onderstaande maatregelen die per hectare bedrijfskavel (in totaal circa 75 hectare) genomen moeten worden (zie ook bijlage 4).

- a) *Realiseren van brede dakoverstekken voor boerenzwaluw en huiszwaluw.* Aan het bedrijfsgebouw wordt een witte dakoverstek gerealiseerd met een minimale lengte van 25 meter en breedte/diepte van 1 meter. De dakoverstek komt zo hoog mogelijk aan de gevel en heeft bij voorkeur een noord tot oost oriëntatie. Een houten balk (10 x 10 cm) dient over de gehele lengte 15 centimeter onder het dakoverstek maar tegen de gevel aangebracht te worden zodat de zwaluwen ook in staat zijn zelf nesten te bouwen op deze balk. Om de 2 meter wordt een zwaluwkom (zowel huis- als boerenzwaluw) geplaatst. Eventueel kan een mestplank onder de nesten bevestigd worden.
- b) *Verwerken van vleermuisvoorzieningen in de gevel.* In het bedrijfsgebouw worden vleermuisvoorzieningen gerealiseerd door het realiseren van een toegankelijke (gemetselde) spouwmuur van minimaal 50 m² spouwoppervlakte of door het in metselen van diverse vleermuis kasten. In geval van vleermuis kasten dienen de vleermuis kasten minimaal 4 meter hoog ingemetseld te worden, verspreid over meerdere gevels, buiten de invloedssfeer van nachtelijke verlichting en vrij te zijn van obstakels zodat vleermuizen vrij kunnen in- en uitvliegen. Het betreft twee kleine geschakelde vleermuis kasten of één grote kraamkast.
- c) *Realiseren van gevelbetimmering.* Aan de buitenzijde van het bedrijfsgebouw wordt gevelbetimmering of boeiboorden gerealiseerd welke door vleermuizen gebruikt kunnen worden. De betimmering dient van ruw materiaal te zijn (bijv. hout) of ruw gemaakt te worden (opschuren, bestrijken met lijmkam, maken van horizontale groeven etc.) zodat vleermuizen kunnen landen op het ruwe oppervlak en omhoog kunnen kruipen. Ook de gevel achter de betimmering dient voldoende ruw te zijn. De gevelbetimmering wordt zo hoog mogelijk aan de gevel bevestigd, buiten de invloedssfeer van nachtelijke verlichting en vrij te zijn van obstakels zodat vleermuizen vrij kunnen in- en uitvliegen. De hoogte van de gevelbetimmering is minimaal 50 centimeter met een minimale oppervlakte van 50 m², bij voorkeur verspreid over meerdere gevels. De ruimte tussen de gevel en de gevelbetimmering bedraagt 1,5 tot 3 cm. Het boeiboord wordt met horizontale latjes zo bevestigd dat aan de onderzijde een ruimte ontstaat van 3 cm en aan de bovenzijde 1,5 cm (steeds naar boven smaller toelopend). De horizontale latjes worden om de 1 meter onderbroken door een opening van 10

cm te maken in het latje om openingen te creëren voor vleermuizen, zodat de vleermuizen achter de gevelbetimmering kunnen komen.

- d) *Realiseren vogelvoorzieningen huismus, spreeuw en gierzwaluw.* In het bedrijfsgebouw worden vogelvoorzieningen gerealiseerd door het in metselen van houtbetonnen kasten of voorzieningen realiseren in dakoverstekken/gootbetimmering. In het geval van in metselen van kasten worden twee huismuskasten (type HMP2 of vergelijkbaar), twee gierzwaluwkasten (ook te gebruiken door huismus; GZP2 of vergelijkbaar) en twee spreeuwenkasten (type SPP1 of vergelijkbaar) ingemetseld. In het geval van voorzieningen in de dakoverstek of gootbetimmering geldt dat de dakoverstek/gootbetimmering minimaal 25 lang is en om de 1 meter een opening (rond gat met diameter van 5 cm) wordt gerealiseerd tot de holle binnenruimte waar vogels kunnen nestelen. De kasten danwel voorzieningen in dakoverstekken/gootbetimmering worden zo hoog mogelijk in de gevel aangebracht, buiten de invloedssfeer van nachtelijke verlichting, niet in de volle zon (dus bij voorkeur een noord tot oost oriëntatie) en vrij te zijn van obstakels zodat vogels vrij kunnen in- en uitvliegen.
- e) *Realiseren vogelvoorzieningen zwarte roodstaart.* In of aan het bedrijfsgebouw worden vogelvoorzieningen gerealiseerd door het in metselen van twee halfopen neststenen of het op hangen van twee halfopen (houtbetonnen) nestkasten aan de gevel. De kasten worden op minimaal 3 meter tot maximaal 10 meter hoogte gerealiseerd, buiten de invloedssfeer van nachtelijke verlichting, niet in de volle zon (dus bij voorkeur een noord tot oost oriëntatie) en vrij te zijn van obstakels zodat vogels vrij kunnen in- en uitvliegen.
- f) *Plaatsen steenuilkast.* In of aan het bedrijfsgebouw wordt per bedrijfskavel één steenuilkast geplaatst. De steenuilkast kan in de gevel of dakoverstek worden verwerkt of opgehangen worden aan de gevel. De steenuilkast dient zo hoog mogelijk gerealiseerd te worden, met een ronde invliegopening van 70 cm doorsnee, uitloopplankje aan de buitenzijde van de gevel, aan een rustige zijde, buiten invloedssfeer van nachtelijke verlichting en een zonoriëntatie van bij voorkeur noord tot oost.
- g) *Realiseren vogelvoorzieningen scholekster.* De platte daken van de bedrijfsgebouwen worden geschikt gemaakt als nestgelegenheid voor de scholekster door het realiseren van groene daken (eventueel in combinatie met zonnepanelen). Het groene dak (wat kan bestaan uit een sedum, kruiden, bloemen en/of grassen) wordt op minimaal vier plekken aangevuld met grindplekken van minimaal 2 m² groot waar daadwerkelijk genesteld kan worden. Daarnaast wordt een verhoogde dakrand gemaakt (ca 30 centimeter) om te voorkomen dat jonge scholeksters naar beneden vallen. Er wordt minimaal 50% van het dakoppervlak als groen dak ingericht.
- h) *Groene gevels.* Om de omgeving voor fauna geschikter te maken wordt minimaal 25% van het geveloppervlak ingericht met gevelbeplanting. Hierbij kan gebruikt worden gemaakt van inheemse klimplanten en/of voorbegroeide panelen zoals SemperGreenwall Outdoor. De groene gevels dienen niet onder invloed van kunstmatige lichtbronnen te staan. Van belang is dat toekomstige gevelbeplanting het in- en uitvliegen van vogels en vleermuizen niet mag blokkeren.
- i) *Groene erf- en perceelafscheiding.* De bedrijfspercelen worden van elkaar gescheiden door groene haagbeplanting. De groene haagbeplanting is wintergroen en kan bestaan uit de volgende geschikte soorten: taxus, liguster, hazelaar, sleedoorn, haagbeuk, meidoorn of aaneengesloten struiken van bijv. struikklimop en hulst. De groene beplanting dient zoveel als mogelijk aaneengesloten te zijn, een minimale hoogte te hebben van 1,5 meter en over alle zijden toegepast te worden (uitgezonderd de zijde welke grenst aan de straat). De nieuwe beplanting dient aan te sluiten op bestaande (of nieuwe) groenstructuren zodat een fijnmazig netwerk ontstaat waarvan o.a. egels, kleine marterachtigen kunnen profiteren. Daarnaast is de aanwezigheid van groen van belang voor het kunnen functioneren van de vogel- en vleermuisvoorzieningen.

- j) *Groenvakken.* Op het bedrijfsperceel dient voldoende groen/beplanting gerealiseerd te worden om het aantrekkelijk te maken voor fauna. Per hectare bedrijfskavel dient minimaal 100 m² aan opgaande beplanting gerealiseerd te worden. Dit is aanvullend op de groene erf- en perceelafschieding, maar deze kan wel overgaan tot groenvakken die hierop aansluiten. De groenvakken kunnen ingericht worden met bomen, struiken of vaste planten met groen-deels inheemse planten. De groenvakken dienen niet voorzien te worden van een verhoogde border, omdat kleine zoogdieren anders geen gebruik kunnen maken van de groenvakken.
- k) *Halfopen bestrating.* Halfopen bestrating wordt op minimaal 25% van de aanwezige verharding op het bedrijfsperceel toegepast. Denk hierbij aan parkeerplaatsen, wegen, straten en voetgangersgebieden. Halfopen verharding kan worden toegepast in de vorm van grasbetontegels of halfopen verharding van halfopen kunststof.
- l) *Plaatsen egelkasten.* In bestaand of nieuw aan te planten groen en op een rustige plek wordt op een verdeckte plek één egelkast geplaatst. Per bedrijfskavel wordt één egelkast geplaatst.
- m) Om te borgen dat bovenstaande maatregelen op de juiste wijze worden gerealiseerd, dienen de voorgenomen maatregelen bij verdere uitwerking afgestemd te worden met een ecologisch deskundige.

Lichtgebruik

40. Om de kans van slagen wat betreft de compensatie voor fauna zo groot mogelijk te houden is het essentieel dat rekening gehouden wordt met nieuw aan te brengen verlichting op de bedrijfspercelen en het openbaar terrein. Immers, om bedrijfsactiviteiten tussen zonsondergang en zonsopgang mogelijk te maken (zoals laden en lossen) is verlichting op het bedrijfsperceel noodzakelijk. Ook voor de openbare wegen op het bedrijventerrein is verlichting, vanuit veiligheidsoogpunt, gewenst. Vanuit flora en fauna is kunstmatige verlichting niet gewenst. Zodoende gelden er enkele voorwaarden wat betreft aan te brengen verlichting op de bedrijfspercelen en openbare ruimte. De volgende voorwaarden zijn van toepassing:
- a) Verlichting enkel toepassen waar dit daadwerkelijk nodig is. Verlichting is geen doel op zich, enkel toepassen in verband met veiligheidsaspect.
 - b) Lichtverstrooiing richting oppervlaktewater, faunavoorzieningen, randzone en overige groenelementen (groene erf- en perceelafschieding, groenvakken, groene gevels etc.), dient te allen tijde voorkomen te worden. Dit wordt geborgd door:
 - Parkeren, laden en lossen aan de straatzijde of aan de zijkant van de gebouwen plaats te laten vinden.
 - Geen verlichting toe te passen aan de achterzijde van het gebouw.
 - Signing en reclame-uitingen op de gevel zijn niet verlicht of hebben een lichttijdsloot waarbij de verlichting tussen 23:00 en 07:00⁴ uit is.
 - Raampartijen aan de achterzijde van het gebouw beperkt toepassen en voorzien van lichtwerende middelen zoals een rolscherm.
 - Raampartijen aan overige zijden voorzien van lichtwerende middelen zoals een rolscherm.
 - Verlichting eventueel voorzien van afschermkappen (zie figuur 6.9).
 - Verlichting zo laag mogelijk plaatsen.
 - Enkel armaturen toepassen met een scherpe lichtbundel die naar beneden is gericht. Dus geen spotjes in de grond of gevelverlichting welke naar boven of horizontaal is gericht.

⁴ Gebaseerd op de aanbevolen lichtcondities voor natuurgebieden.

- Wat betreft buitenverlichting op de bedrijfspercelen en openbare ruimte wordt gebruik gemaakt van amberkleurige verlichting (590 nm +/- 7 nm, gecorreleerde kleurtemperatuur (CCT) van ca. 1700K).

Figuur 6.9 Voorbeeld straatlantaarn met afschermkap (links) en amberkleurige verlichting gericht op verharding (midden en rechts). Bron foto's: Zoogdiervereniging en Rijkswaterstaat.

Inrichten van de openbare ruimte

41. Ook de openbare ruimte op het bedrijventerrein wordt natuurinclusief ontworpen. Onderstaande maatregelen worden in de openbare ruimte genomen.
 - a) *Realiseren van brede watergangen en bomenlanen.* Brede watergangen en bomenlanen doorsnijden het bedrijventerrein. De watergangen en bomenlanen kunnen zodoende functioneren als vliegroute voor vleermuizen die vliegen tussen verblijfplaatsen in de gebouwen en geschikt foerageergebied in de omgeving. Daarnaast kunnen de oevers van de watergangen gebruikt worden door grondgebonden zoogdieren en amfibieën om zich te verplaatsen. Op plekken waar wegen de watergangen kruisen (hoge potentie op aanrijdsico's) en de watergang onder het wegdek gaat, worden doorlopende oevers (in de duikers) gerealiseerd zodat grondgebonden zoogdieren en amfibieën niet gedwongen worden om het wegdek over te steken. De watergangen en bomenlanen sluiten aan op bestaande landschappelijke lijnvormige elementen in de omgeving zoals de Doorbraak en het Twentekanaal.
 - b) *Kruidenrijke bermen.* De bermen worden ingezaaid met een geschikt zaadmengsel zoals mengsel G1, G4 en G5 van Cruydt-Hoeck of een vergelijkbaar zaadmengsel. Er worden geen bemesting en pesticiden toegepast. Er wordt jaarlijks gefaseerd gemaaid en afgevoerd. Per maaibeurt dient minimaal 30% te blijven staan.

6.2.8 Monitoring

42. De verwachting is dat de voorgenomen maatregelen effectief zijn voor de aangetroffen soorten (zie hoofdstuk 6.4). Echter gezien de grootschaligheid en doorlooptijd van de voorgenomen ontwikkeling, stellen we voor om de maatregelen/voorzieningen te monitoren. Op deze manier kan tijdig worden ingegrepen op moment dat leefgebied zich onvoldoende ontwikkelt, voorzieningen onvoldoende effectief blijken en fauna onvoldoende uitwijkmogelijkheden heeft. Bovendien levert de monitoring waardevolle inzichten op in het gebruik van de grote variatie aan type voorzieningen. We stellen voor om de monitoring op de volgende wijze uit te voeren:
 - a) De lokale uilenwerkgroep 'De Katoelenkiekers' neemt de nieuwe steenuilkasten op in de jaarlijkse monitoring.
 - b) De eerste 5 jaar na realisatie van de randzone wordt de ontwikkeling van de vegetatie jaarlijks gevolgd om tijdig in te kunnen grijpen op moment dat het gewenste natuurstype niet wordt bereikt. Deze inventarisatie bestaat jaarlijks uit minimaal één veldbezoek in de periode mei of juni (het moment dat de meeste plantensoorten bloeien), maar kan wanneer nodig bestaan uit aanvullende veldbezoeken.
 - c) De faunahuizen/erven worden 1, 3, 5, 7 en 10 jaar na realisatie gemonitord op aanwezigheid van huismus, ringmus, boerenzwaluw, huiszwaluw, torenvalk, spreeuw, zwarte

roodstaart, steenmarter, egel, kleine marterachtigen en vleermuizen. Gelijktijdig worden ook de voorzieningen voor deze soorten in de randzone gemonitord zoals de paalkasten, torenvalkkasten en huiszwaluwtilen. Monitoring naar deze soorten bestaat in deze situatie uit een combinatie van diverse dagbezoeken, nachtelijke bezoeken en cameraonderzoek. Tijdens de dagbezoeken wordt gelet op nestindicerend gedrag en worden de faunahuizen van binnen geïnspecteerd. In totaal worden vier dagbezoeken uitgevoerd gebaseerd op de Sovon telrichtlijnen. Twee dagbezoeken in de periode 1 april – 15 mei (huismus, ringmus, spreeuw, zwarte roodstaart en torenvalk) en twee dagbezoeken in de periode 1 juni en 15 augustus (spreeuw, zwarte roodstaart, huiszwaluw en boerenzwaluw). Tijdens de nachtelijke bezoeken wordt gelet op in- en uitvliegende vleermuizen en eventuele andere nachttactieve dieren zoals egel. De nachtelijke bezoeken bestaan uit twee bezoeken in de periode 15 mei – 15 juli (het kraamseizoen van vleermuizen) en één bezoek in de periode 15 augustus – 1 oktober (het paarseizoen van vleermuizen). Cameraonderzoek vindt plaats in de periode 1 juni t/m 15 november (conform kennisdocument kleine marterachtigen) voor een periode van 8 weken.

- d) Ook de bedrijfsgebouwen worden 1, 3, 5, 7 en 10 jaar na realisatie gemonitord, startend op moment dat circa 25% van de bedrijfsgebouwen gerealiseerd zijn. Er wordt gemonitord op de volgende soorten: huismus, ringmus, boerenzwaluw, huiszwaluw, torenvalk, spreeuw, steenuil, zwarte roodstaart en vleermuizen. De soorten worden op dezelfde wijze gemonitord als hierboven bij punt c beschreven. Aanvullend wordt één extra nachtelijk veldbezoek uitgevoerd voor steenuil in de periode 1 februari – 30 april.

43. De bevindingen van de monitoring worden elk jaar dat gemonitord wordt, gedeeld met de provincie Overijssel door de onderzoeksmethode en resultaten vast te leggen in een notitie.

6.3 Locatie maatregelen

De maatregelen, vervangende verblijfplaatsen en verbindingzones in en rondom het plangebied worden uitgevoerd zoals weergegeven in bijlage 2 en 3.

6.4 Effectiviteit maatregelen

De maatregelen zijn naar verwachting effectief, omdat deze conform de beschikbare kennisdocumenten van de soorten en de best beschikbare kennis worden uitgevoerd. De benodigde compensatieopgave is fors. Dit is nodig om voldoende (nieuw) leefgebied met nest- en verblijfplaatsen te realiseren. Hiervan profiteren ook andere soorten doordat het bedrijventerrein natuurinclusief ontworpen wordt. Door het (tijdig) realiseren van verschillende landschaps- en natuurtypes in combinatie met een grote variatie aan type voorzieningen, is de verwachting dat er te allen tijde voldoende geschikte nest- en verblijfsmogelijkheden aanwezig zijn. Doordat de verdere uitwerking en realisatie van de maatregelen/voorzieningen verplicht afgestemd moeten worden met een ecologisch deskundige wordt geborgd dat de maatregelen op een juiste manier worden uitgevoerd. Daarnaast moet (langdurige) monitoring ervoor zorgen dat tijdig bijgestuurd kan worden op moment dat leefgebied onvoldoende ontwikkeld, voorzieningen onvoldoende effectief blijken en fauna onvoldoende uitwijkmogelijkheden heeft.

7. Alternatieven en belang

7.1 Alternatieve locatie

De gemeente heeft een uitgebreide studie uitgevoerd naar geschikte locaties voor het realiseren van een regionaal bedrijventerrein binnen de provincie Overijssel (Timmerman *et al.*, 2023). Uit deze studie is naar voren gekomen dat zeven locaties, op basis van diverse selectiecriteria zoals de nabijheid van een bestaand bedrijventerrein en haven, geschikt zijn voor het ontwikkelen van een grootschalig bedrijventerrein. Deze studie is separaat aan de vergunningsaanvraag toegevoegd. Alle zeven locaties zijn potentieel geschikt bevonden, waarbij locatie Wendelgoor (Bedrijvenpark Twente) het hoogst scoorde (Gemeente Almelo, 2024). Uiteindelijk is gekozen voor het huidige plangebied omdat bij locatie Wendelgoor een ander type bedrijvigheid aanwezig is en deze locatie daardoor geen logische voortzetting is van een dergelijk voorgenomen grootschalig bedrijventerrein. Daarnaast is de ligging van het huidige plangebied langs de A35 en het Twentekanaal economisch gezien zeer gunstig. Locatie Wendelgoor ligt niet aan het Twentekanaal (en dus niet dichtbij een haven) en niet langs een snelweg, maar een N-weg (N36). De komst van een grootschalig bedrijventerrein zou voor een te grote verkeersbelasting zorgen op de N36. Aanvullend zorgt de komst van nieuwe woningen ten zuiden van Vriezenveen ervoor dat Aadorp ingebouwd zou worden op moment dat ook het bedrijventerrein zich hier uitbreidt, hetgeen niet gewenst is (Gemeente Almelo, 2024). Bovendien geldt voor alle zeven de locaties dat de komst van een dergelijk grootschalige ontwikkeling gepaard zou gaan met het verlies van nagenoeg dezelfde (voornamelijk agrarische) soorten.

7.2 Alternatieve inrichting en werkwijze

Een alternatieve inrichting voor het plangebied is geen optie aangezien dit zeer kostenverhogend werkt en geen meerwaarde heeft voor de aanwezige soorten. De komst van een dusdanig grootschalig bedrijventerrein zorgt hoe dan ook voor het verlies van leefgebied van de aangetroffen soorten, ongeacht de inrichting. Wel heeft de gemeente Almelo het doel om het bedrijventerrein te certificeren met het keurmerk BREEAM-NL Gebied op het niveau 'Excellent'. Een alternatieve werkwijze is niet aan de orde. Voor alle aanwezige soorten worden alle nodige voorzorgsmaatregelen genomen om schade tijdens de uitvoering van de werkzaamheden tot een minimum te beperken.

7.3 Alternatieve planning

De planning is volledig aangepast aan de functies die het plangebied heeft voor de aanwezige soorten. De werkzaamheden vinden gefaseerd plaats in de ecologisch meest gunstige periode. Het hanteren van een andere planning heeft voor de aanwezige soorten geen voordelen.

7.4 Wettelijk belang

Voor de aangetroffen beschermde soorten dient onderbouwd te worden waarom de handelingen met nadelige gevolgen voor deze beschermde soorten noodzakelijk zijn (het wettelijk belang). Hierbij worden de soorten opgedeeld in drie beschermingsregimes: beschermde vogels genoemd in de Europese Vogelrichtlijn, beschermde soorten genoemd in de Europese Habitatrichtlijn en nationaal beschermde soorten. Voor elke groep dient het wettelijk belang onderbouwd te worden. Een vergunning flora- en fauna- activiteit kan enkel verleend worden als de handeling wordt uitgevoerd overeenkomstig een wettelijk belang en dit voldoende gemotiveerd kan worden. Onderstaand wordt voor elk van de drie beschermingsregimes aangegeven welke soorten tot de groep behoren en welk wettelijk belang van toepassing is. Daarna volgt de bijbehorende onderbouwing voor het wettelijk belang.

Vergunning voor steenuil, huismus, huiswaluw, boerenwaluw, torenvalk, buizerd, ringmus, spreeuw, grote bonte specht, groene specht en zwarte roodstaart wordt aangevraagd in het belang van *de volksgezondheid* (artikel 8.74j van het Bkl, eerste lid, onderdeel b, onder 1°).

Vergunning voor gewone dwergvleermuis, laatvlieger en gewone grootoorvleermuis wordt aangevraagd in het belang van *de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende reden van openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten* (artikel 8.74k van het bkl, eerste lid, onderdeel b, onder 3°).

Vergunning voor steenmarter, egel, bunzing, hermelijn en wezel wordt aangevraagd in het belang van *de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied*. (artikel 8.74l van het Bkl, eerste lid, onderdeel b, onder 6°).

Werkgelegenheid en sociaal-economische stabiliteit

Uit een studie door de gemeente Almelo is gebleken dat de vraag naar een regionaal bedrijventerrein groot is, gezien de sterke economische groei in Twente (Gemeente Almelo, 2023; Poulussen *et al.*, 2023). Eén van de uitkomsten van de voorstudie is dat de komst van dit regionale bedrijventerrein zorgt voor veel werkgelegenheid wat belangrijk is voor het woon-, werk- en vestigingsklimaat voor de gemeente Almelo en omliggende gemeentes (Gemeente Almelo, 2023). De toename in werkgelegenheid geeft mensen, naast een inkomen, ook kansen op zelfontplooiing, eigenwaarde en sociale verbintenis en heeft als gevolg regionale en sociaaleconomische meerwaarde (Gemeente Almelo, 2023).

Dat een stad als Almelo hier behoefte aan heeft blijkt uit de uitgangssituatie van Almelo, welke niet heel goed is. Uit de statistieken blijkt dat Almelo kampt met relatief veel armoede, veel praktisch geschoolden en een woningmarkt die ten opzichte van het landelijk gemiddelde veel goedkope woningen kent (Ossenbruggen *et al.*, 2022). Dit geldt in iets mindere mate voor de gehele regio Twente, maar ook de regio scoort relatief slecht ten opzichte van het landelijke gemiddelde. Twente

en Almelo staan voor de opgave de situatie beter in balans te brengen. De plannen daarvoor zijn vastgelegd in de regionale stedelijke investeringsagenda (TwynstraGudde, 2023). Daarin is ook een grote woningbouwopgave opgenomen. XL Businesspark 2 wordt een regionaal bedrijventerrein met profiel dat vooral inzet op technologie gedreven maakindustrie (minimaal 75% van het uitgeefbaar terrein). Daarmee wordt hoogwaardige werkgelegenheid behouden en toegevoegd aan de regio. In totaal worden 3000 directe arbeidsplaatsen ontwikkeld en 2000 indirecte. In totaal dus 5000 arbeidsplaatsen. Door het scheppen van deze hoogwaardige arbeidsplaatsen wordt de relatieve armoede teruggedrongen en wordt een bedrage geleverd aan het beter in balans brengen van de sociaal-economische situatie in Twente en meer specifiek in Almelo. In combinatie met de voorziene woningbouw in Almelo voorkomt XL Businesspark 2 verschraving van het voorzieningenniveau wat bijdraagt aan de kwaliteit van de leefomgeving.

Deze economische stabiliteit die het bedrijventerrein met zich meebrengt, is direct te relateren aan een betere mentale en fysieke gezondheid door meer werkzekerheid, sociale verbintenis, structuur en zingeving (De Graaf *et al.*, 2012; Leka & Jain, 2017; Modini *et al.*, 2016). Dit vergroot de kans voor persoonlijke ontwikkeling en op een betere gezondheid voor de inwoners. Door het toevoegen van hoogwaardige werkgelegenheid wordt het profiel van Almelo en de regio verbeterd. Almelo en de regio lopen nu op een aantal kengetallen (kwaliteit arbeidsmarkt en kwaliteit woningmarkt) achter bij het landelijk gemiddelde. Door het toevoegen van hoogwaardige werkgelegenheid bewegen de kengetallen zich meer naar het landelijk gemiddelde. Dit draagt bij aan een meer diverse en daarmee stabiele economie.

Verbeterde leefomstandigheden

Economische groei kan leiden tot investeringen in de woningvoorraad, waardoor de kwaliteit en duurzaamheid van woningen verbetert. Betere woonomstandigheden dragen bij aan een gezondere leefomgeving, wat de zorgvraag kan verminderen. Voor Twente geldt een woningbouwopgave van ongeveer 70.000 nieuwe woningen. De ontwikkeling van hoogwaardige werkgelegenheid draagt bij aan verbetering van de woningmarkt, waardoor de scheefgroei in de regio, met relatief veel goedkope woningen, structureel kan worden verbeterd en meer in lijn van het landelijk gemiddelde komt te liggen.

Werkgelegenheid en economische activiteiten bevorderen sociale interacties en gemeenschapszin, wat een buffer kan vormen tegen stress en bijdraagt aan een betere geestelijke gezondheid. Het feit dat XL Businesspark 2 zorgt voor een bijdrage aan hoogwaardige werkgelegenheid zorgt voor een meer diverse arbeidsmarkt. Een diverse arbeidsmarkt zorgt voor betere leefomgeving. Door op XL Businesspark 2 in te zetten op een hoogwaardige openbare ruimte en goede werkplekken wordt mogelijkheden voor sociale interactie vergroot door het stimuleren van wandelen en verblijf in de openbare ruimte. Op XL Businesspark 2 is ook ruimte voor een gebouw voor gemeenschappelijke voorzieningen. Deze kan worden ingezet voor het versterken van de gemeenschapszin op het bedrijventerrein.

Gezonde leefomgeving

Door het stellen van hoge kwaliteitseisen van de werkomgeving, wordt bovendien een gezonde en veilige werkomgeving gecreëerd. Zo wordt de fietsinfrastructuur geoptimaliseerd om het werknemers makkelijk te maken om op de fiets naar het werk te komen en wordt veel ruimte gemaakt voor groen in en op de werkplek. Er is veel ruimte voor recreëren in de openbare ruimte. Zo is er, naast algemene voorzieningen, ook ruimte voor een voedselbos. Het bedrijventerrein wordt klimaatadaptief ingericht om bijvoorbeeld hittestress zoveel als mogelijk te voorkomen. Dit is in het belang van de volksgezondheid.

De provincie Overijssel heeft aangegeven de ontwikkeling dan ook te ondersteunen (Timmerman *et al.*, 2023). De provincie wil de inwoners van de regio een aantrekkelijke, prettige, gezonde en veilige woonwerk en leefomgeving bieden. Zowel in het stedelijk als landelijk gebied en alles wat daartussen ligt. De provincie wil de regionale economie en bereikbaarheid op peil houden en verbeteren in stad en dorp. De komst van het grootschalige (groene) bedrijventerrein draagt hieraan bij.

Geraadpleegde bronnen

Literatuur

Adams, A., Bijlsma, R.-J., Bos, G., Clerkx, S., Janssen, J., van Kleunen, A., Remmelts, W., van Rooijen, N., Schaminée, J., Schmidt, A., van Swaay, C., Wijnhoven, S., Woestenburg, M. (Ed.), & van Aar, M. (Ed.) (2020). Vogel- en Habitatrichtlijnrapportage 2019. (Thema Informatievoorziening Natuur / Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu). Wettelijke Onderzoekstaken

BIJ12 (2017a). Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Versie 1.0, juli 2017. BIJ12, Utrecht.

BIJ12 (2017b). Kennisdocument Ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii*. Versie 1.0, juli 2017. BIJ12, Utrecht.

BIJ12 (2017c). Kennisdocument Gewone grootoorvleermuis *Plecotus auritus*. Versie 1.0, juli 2017. BIJ12, Utrecht.

BIJ12 (2017d). Kennisdocument Steenuil *Athene noctua*. Versie 1.0, juli 2017. BIJ12, Utrecht.

BIJ12 (2017e). Kennisdocument Buizerd *Buteo buteo*. Versie 1.0, juli 2017. BIJ12, Utrecht.

BIJ12 (2023). Kennisdocument Huismus *Passer domesticus*. Versie 2.1, juni 2023. BIJ12, Utrecht.

BIJ12 (2024a). Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Versie 2.0, april 2024. BIJ12, Utrecht.

BIJ12 (2024b). Kennisdocument Kleine marterachtigen. Versie 1.0, Januari 2024.

De Doncker, K. & Olthof R. (2024). Ontwikkeling van XL-Businesspark 2 Almelo. Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid. Rapport 23-014. Versie: definitief, 1 februari 2024. Ecogroen bv.

De Graaf R, Have M ten, Tuithof M, Dorsselaer S van (2012). Incidentie van psychische aandoeningen. Opzet en eerste resultaten van de tweede meting van de studie NEMESIS-2. Utrecht: Trimbos-instituut.

Dijkstra, V., (2019). NEM-meetprogramma Dagactieve zoogdieren. Telganger oktober 2019. Zoogdiervereiniging Nijmegen.

Gemeente Almelo (2023). Kadernota Ontwikkeling XL Businesspark 2. Augustus 2022.

Gemeente Almelo (2024). Memo. Reactie motie vreemd aan de orde van dag. 28 mei 2024.

Lange, R., Twisk, P., van Winden, A. & van Diepenbeek, A. (1994). Zoogdieren van West-Europa. Stichting Uitgeverij van de KKNV, i.s.m. Vereniging Natuurmonumenten.

Leka S, Jain A. (2017). Eu compass for action on mental health and well-being: Mental health in the workplace in Europe.

Maanen, E. van & M. Hoksberg (2008). Samenleven met een vreemde snuiter in Deventer. Beheerplan voor het omgaan met steenmarterproblematiek. Rapport 07-110. EcoGroen Advies, Zwolle.

- Modini M, Joyce S, Mykletun A, Christensen H, Bryant RA, Mitchell PB, Harvey SB (2016). The mental health benefits of employment: Results of a systematic meta-review. *Australas Psychiatry*. 2016 Aug;24(4):331-6.
- Mulder, J. (1995). Egels op (de) weg. Een literatuurstudie naar de relatie tussen egels en autoverkeer. Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming, Utrecht.
- Müskens, G.J.D.M. & S. Broekhuizen (2005). De Steenmarter (*Martes foina*) in Borgharen: aantal, overlast en schade. Alterra rapport 1259. Alterra, Wageningen.
- Ossenbruggen van, E., Bos, D. en Warnink, L. (2022). Ecorys. Analyse van de economische impact Bedrijventerrein XL Businesspark 2.
- Poulussen, J., de Kort, E., Ploem, H., Stopel, P., & Bouma, A. (2023). Behoefteschatting bedrijventerreinen Overijssel, stec groep. 24 januari 2023
- TwynstraGudde (2023). Regionale Stedelijke Investeringsagenda Almelo – Hengelo – Enschede 2050. September 2023.
- Scholten-Huizendveld, H.T. (2021). Soortenbescherming in Overijssel. Handreiking voor het aanvragen van een ontheffing. Februari 2021.
- Timmerman, W., Punt, J. en van der Aa, E. (2023). Locatiestudie XL Businesspark 2. Fase 2 van de locatiestudie. 21 juli 2023.
- Verkem, S., De Maeseneer, J., Vandendriessche, B., Verbeylen, G. & Yskout, S. (2003). Zoogdieren in Vlaanderen. Ecologie en verspreiding van 1987 tot 2002. Natuurpunt studie en JNM-Zoogdierenwerkgroep, Mechelen en Gent, België
- Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdierenvereniging (2021). Vleermuisprotocol 2021.
- Zoogdiervereniging (2020). Basisrapport voor de Rode Lijst Zoogdieren volgens Nederlandse en IUCN-criteria. VZZ

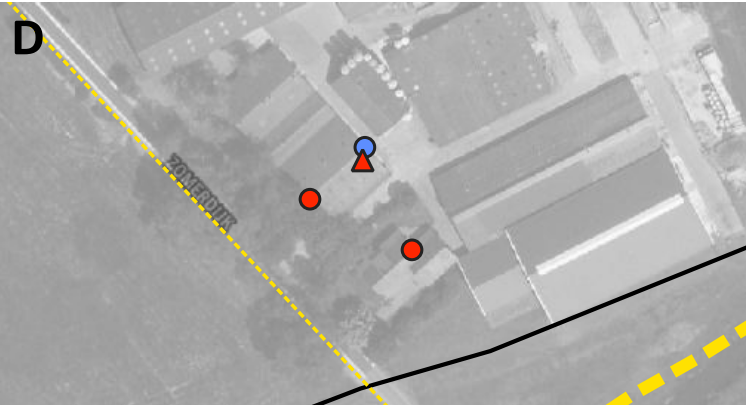
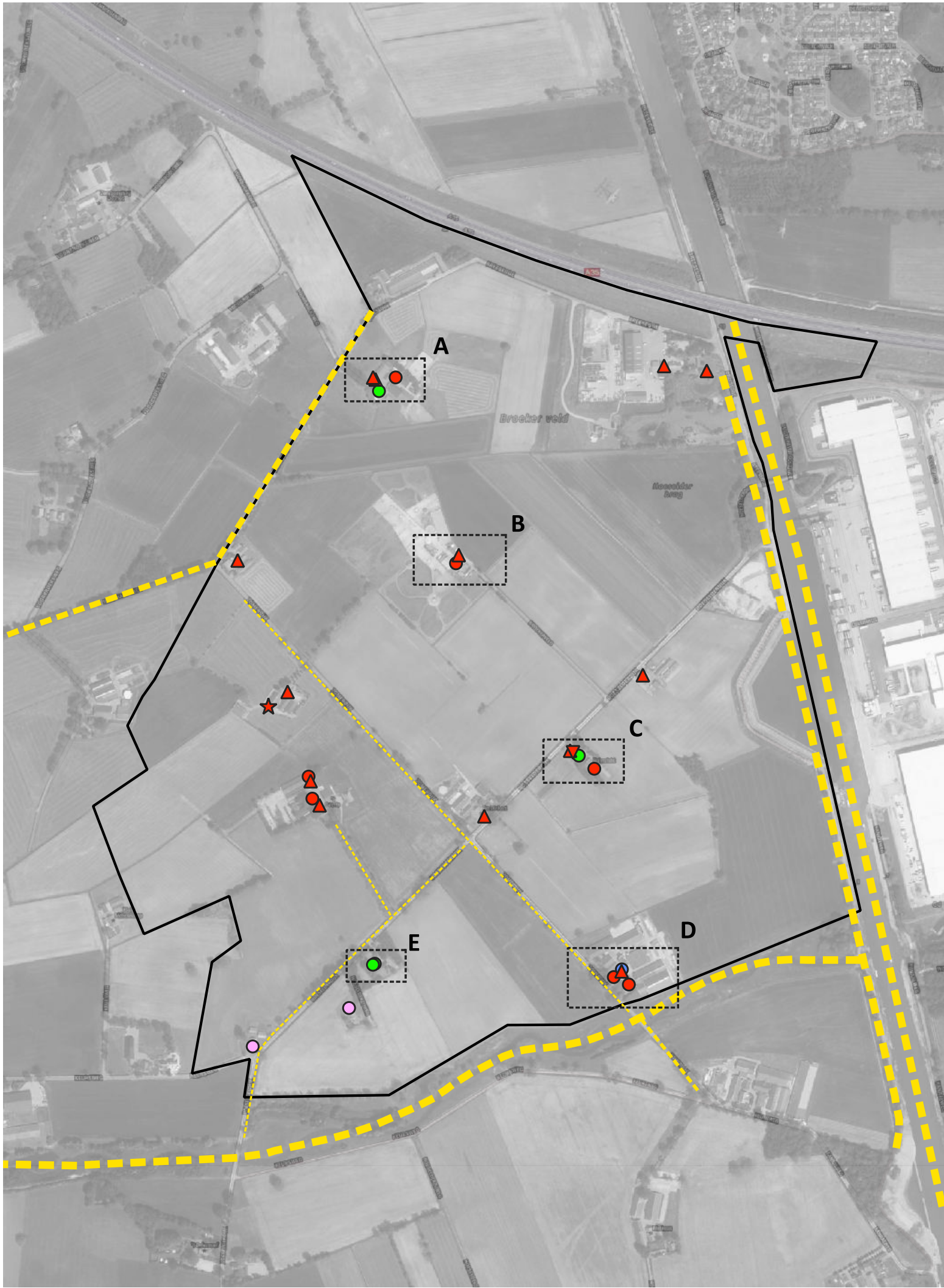
Internet

- NDFF (2024). NDFF uitvoerportaal (<https://ndff-ecogrid.nl>). Laatste raadpleging juli 2024.
- Sovon (2024a). Telrichtlijnen voor boerenwaluw en huiswaluw. (<https://sovon.nl>) Laatste raadpleging juli 2024.
- Sovon (2024b). Staat van instandhouding steenuil, huismus, huiswaluw, boerenwaluw, ringmus, zwarte roodstaart, grote bonte specht, groene specht, spreeuw, buizerd en torenvalk. (<https://sovon.nl>) Laatste raadpleging juli 2024.
- Zoogdiervereniging (2024). Website met soortinformatie over zoogdieren (<https://www.zoogdiervereniging.nl/>). Laatste raadpleging juli 2024.

Bijlagen

Bijlage 1

Resultaten aanvullend onderzoek

Project

Aanvullend onderzoek uitbreiding businesspark XL2

Onderwerp

Waarnemingen vleermuizen

Legenda

Plangebied

Gewone dwergvleermuis - paarverblijfplaats

Gewone dwergvleermuis - zomer-/paarverblijfplaats

Gewone dwergvleermuis - Kraamkolonie (21 dieren)

Gewone dwergvleermuis - Zomerverblijfplaats

Gewone grootoorvleermuis - Zomerverblijfplaats

Laatvlieger - Zomerverblijfplaats

Waarneming vleermuizen bewoners

Vliegroutes

> 30 langsvliegende vleermuizen

21 - 30 langsvliegende vleermuizen

11 - 20 langsvliegende vleermuizen

1 - 10 langsvliegende vleermuizen

Datum

27/11/2023

Versie

D3

Kaartnummer

-

Schaal

1:8000

Kaartondergrond

Luchtfoto/PDOK

Formaat

A3, liggend

Opdrachtgever

Gemeente Almelo

Getekend door

RvH

Projectnummer

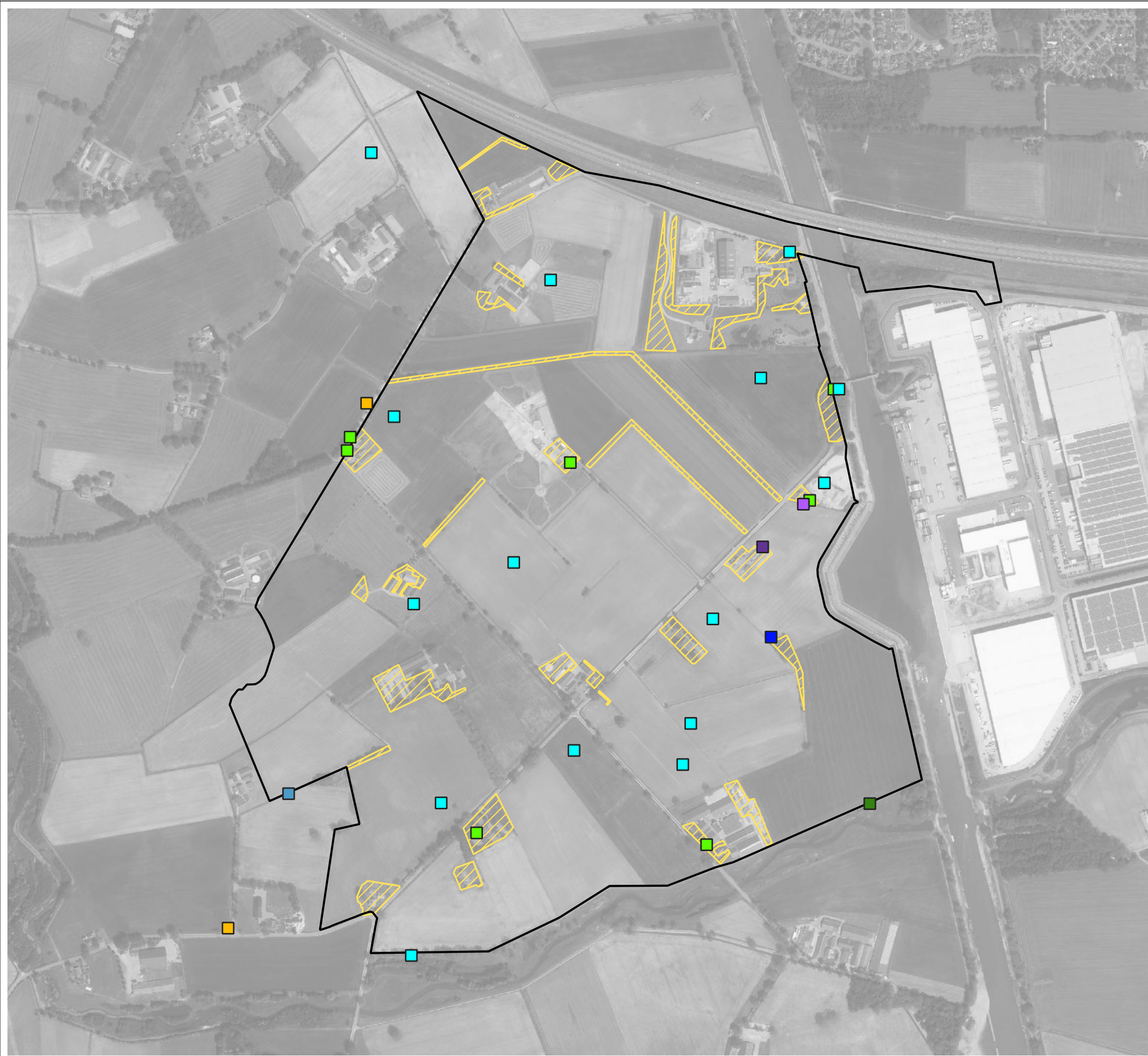
23-014

Zuiderzeelaan 53
8017 JV ZWOLLE

T 038-4236464
I www.ecogroen.nl

eco
groen

advies & ingenieursbureau

Project

Aanvullend onderzoek uitbreiding businesspark XL2

Onderwerp

Waarnemingen zoogdieren

Legenda

Bunzing - graafsporen

Egel

Egel - dood exemplaar

Haas

Haas - keutels

Haas - dood exemplaar

Konijn

Steenmarter - uitwerpselen

Leefgebied egel en kleine marterachtigen

Plangebied

Datum

21/11/2024

Versie

D4

Kaartnummer

-

Schaal

1:7000

Kaartondergrond

Luchtfoto/PDOK

Formaat

A3, liggend

Opdrachtgever

Gemeente Almelo

Getekend door

RvH

Projectnummer

23-014

Zuiderzeelaan 53

8017 JV ZWOLLE

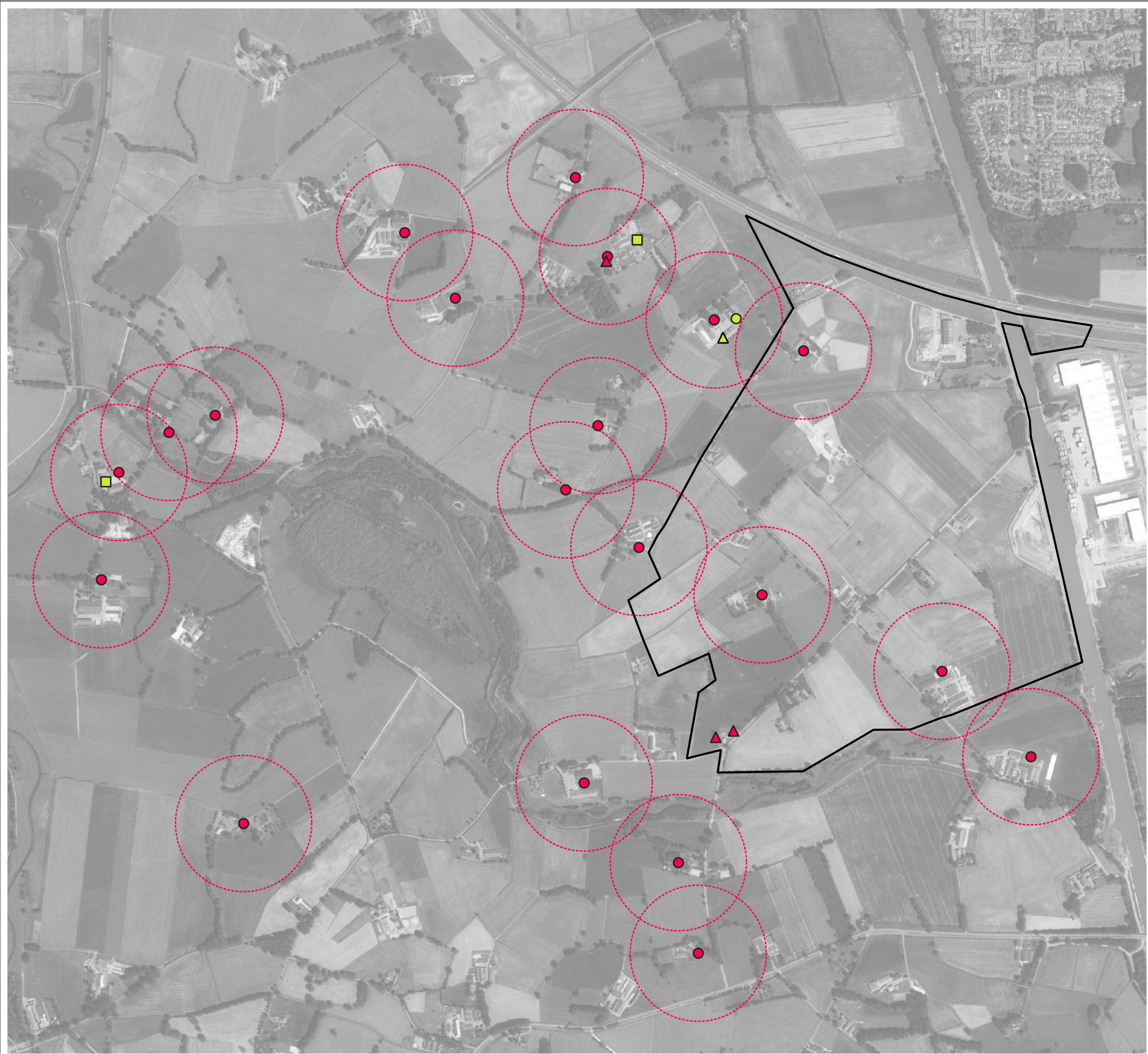
T 038-4236464

I www.ecogroen.nl

eco

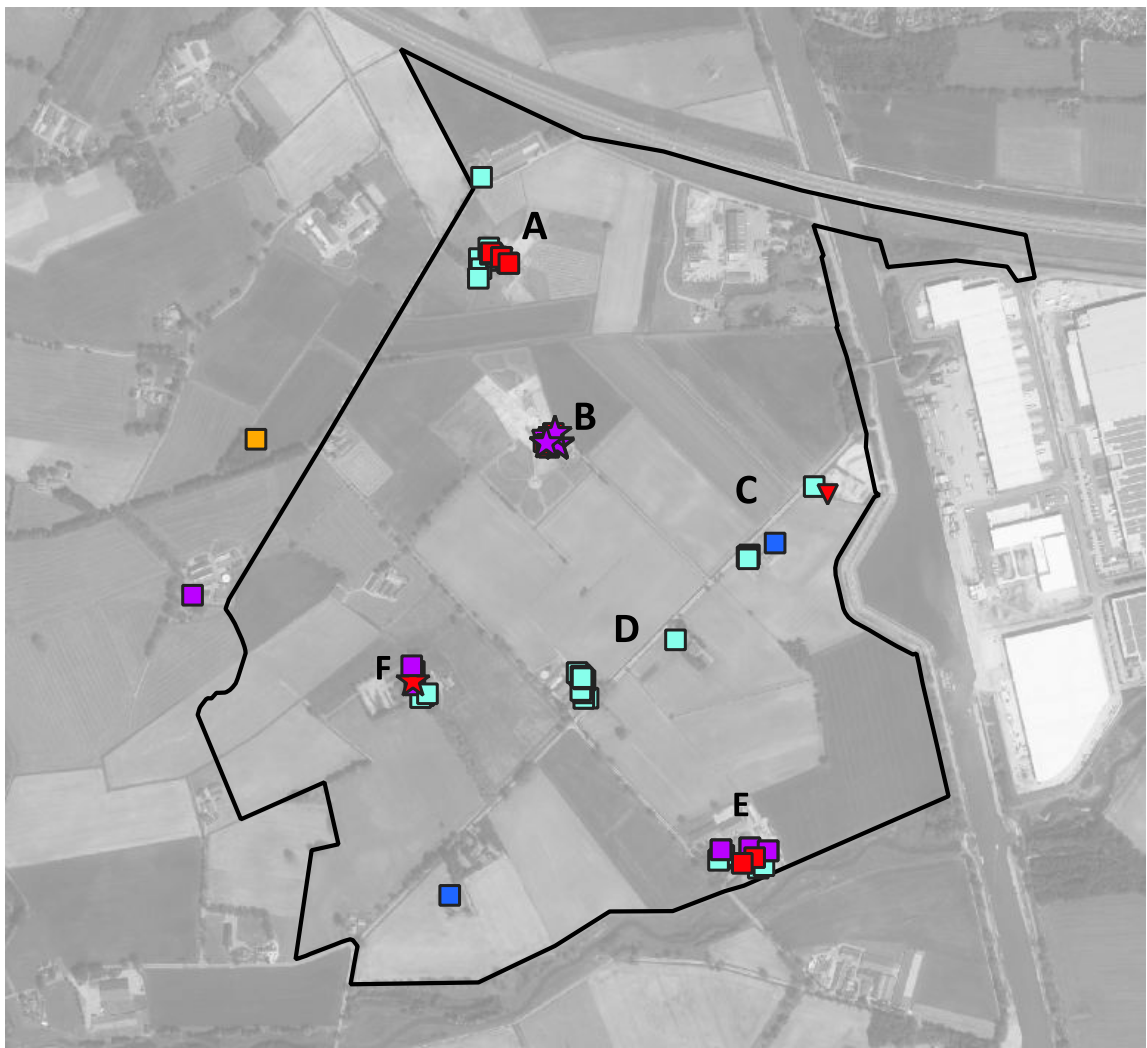
groen

advies & ingenieursbureau

- Legenda**
- Plangebied
 - Territoria**
 - Steenuil - territorium
 - Waarnemingen**
 - Kerkuil - territorium
 - Kerkuil - roestplaats
 - Kerkuil - nestkast, niet bezet
 - Steenuil - territorium
 - Steenuil - roestplaats

Datum 16/05/2023	Schaal 1:11000	Opdrachtgever Gemeente Almelo
Versie D1	Kaartondergrond Luchtfoto/PDOK	Getekend door R. van Heumen
Kaartnummer 1	Formaat A3, liggend	Projectnummer 23-014

Project
Aanvullend onderzoek uitbreiding businesspark XL2

Onderwerp
Waarnemingen vogels cat. 1-4

Legenda

★ Boerenzwaluw - kolonie (16 nesten)

■ Boerenzwaluw - nest

▼ Boerenzwaluw - oud nest

■ Buizerd - nest

■ Huismus - nest

★ Huizswaluw - kolonie (10 nesten)

■ Huizswaluw - nest

▼ Huizswaluw - oud nest

■ Torenvalk - rustplaats

□ Plangebied

Datum
05/07/2024

Versie
D3

Kaartnummer
-

Schaal

Kaartondergrond
Luchtfoto/PDOK

Formaat
A3, liggend

Opdrachtgever
Gemeente Almelo

Getekend door
RvH

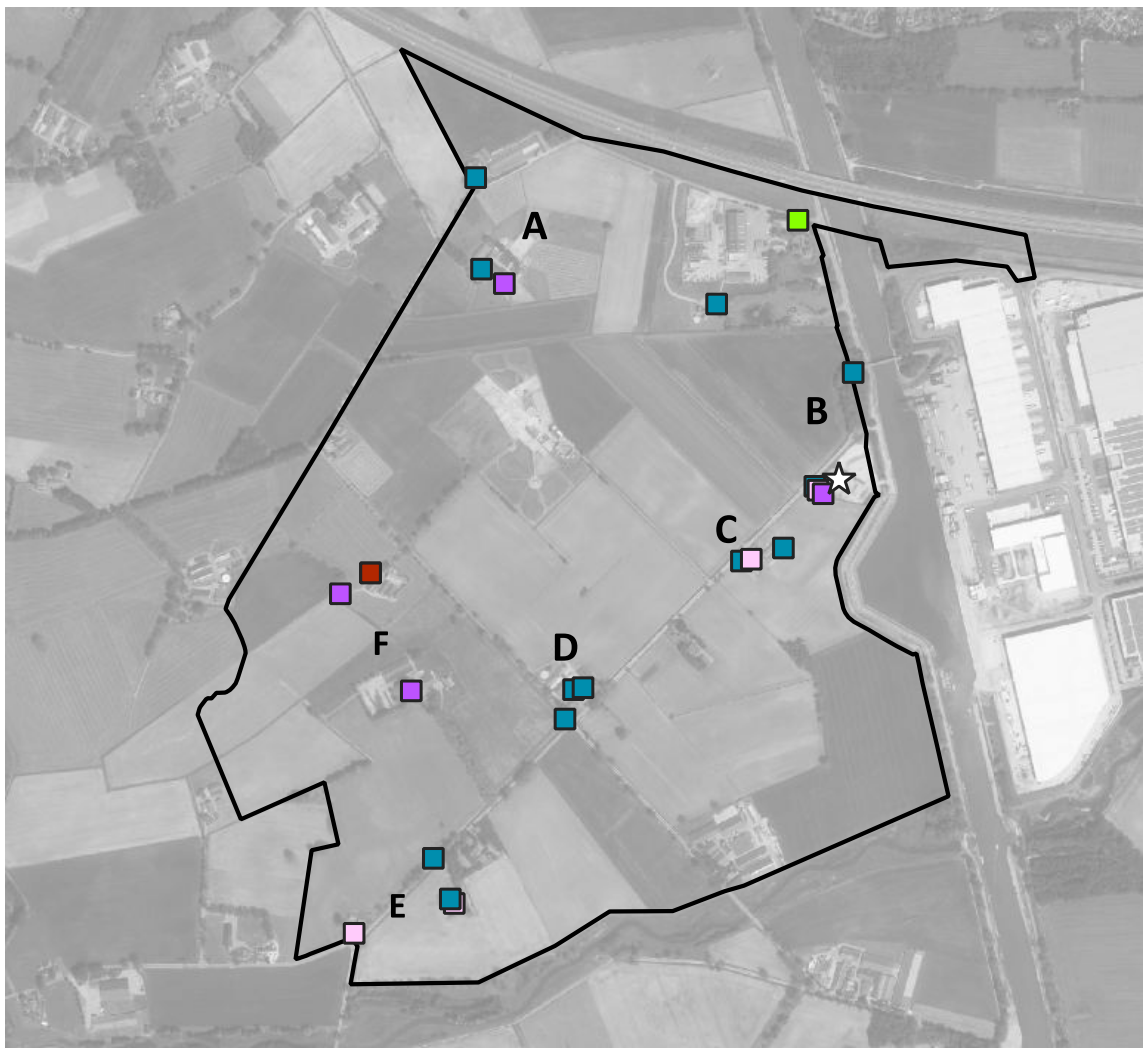
Projectnummer
23-014

▲

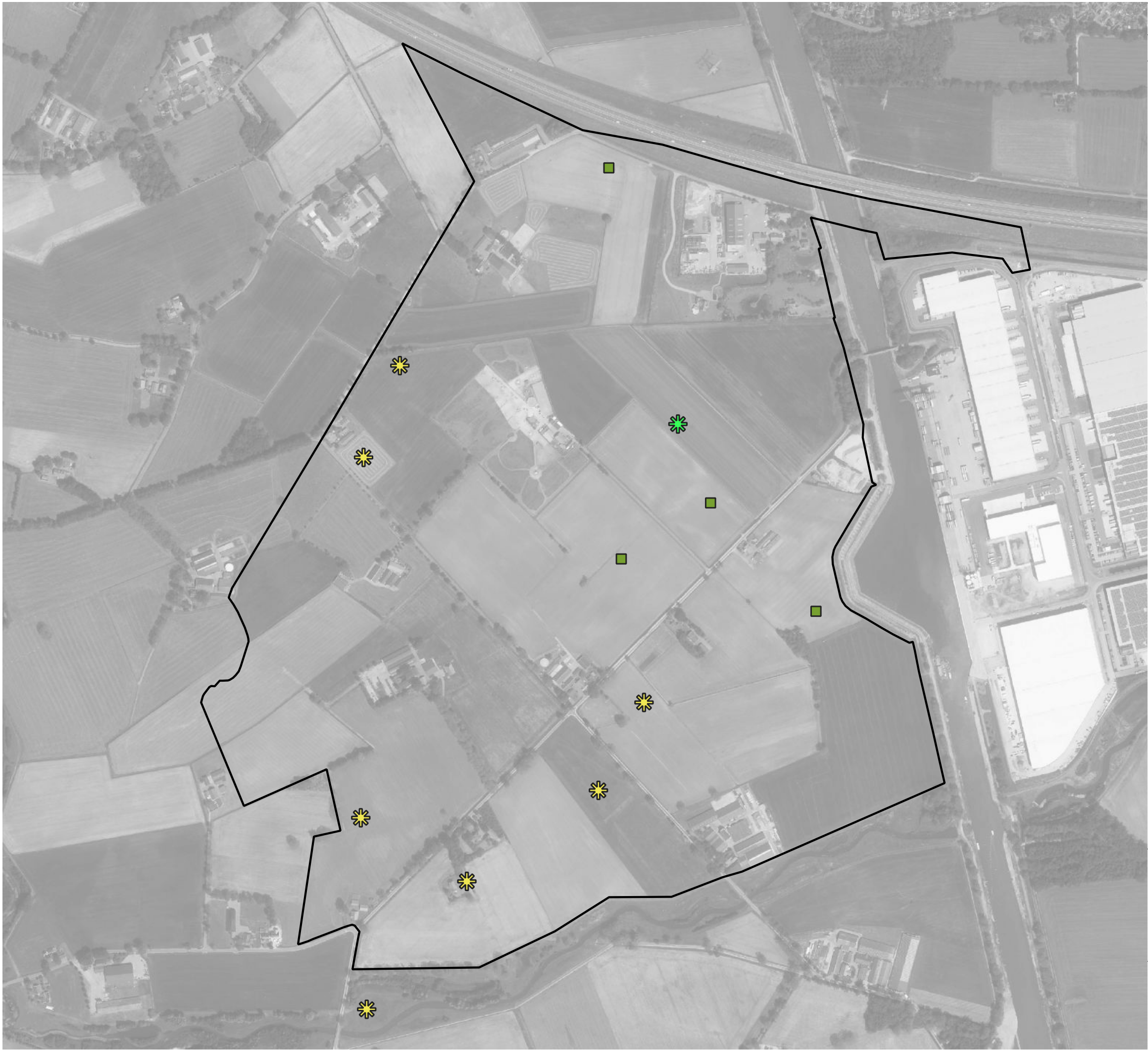
Zuiderzeelaan 53
8017 JV ZWOLLE
T 038-4236464
I www.ecogroen.nl

eco
groen

advies & ingenieursbureau

Project Aanvullend onderzoek uitbreiding businesspark XL2		
Onderwerp Waarnemingen vogels cat. 5		
Legenda - Groene specht - nest - Grote bonte specht - nest ☆ Oeverwaluw - kolonie (12 nesten) - Ringmus - nest - Spreeuw - nest - Zwarte roodstaart - nest - Plangebied		
Datum 05/07/2024	Schaal	Opdrachtgever Gemeente Almelo
Versie D3	Kaartondergrond Luchtfoto/PDOK	Getekend door RvH
Kaartnummer -	Formaat A3, liggend	Projectnummer 23-014
		Zuiderzeelaan 53 8017 JV ZWOLLE T 038-4236464 I www.ecogroen.nl

Project

Aanvullend onderzoek uitbreiding businesspark XL2

Onderwerp

Waarnemingen vogels zonder jaarrond beschermde nesten

Legenda

Kievit - nest

Patrijs - territorium

Scholekster - territorium

Plangebied

Datum

03/07/2024

Versie

D3

Kaartnummer

-

Schaal

1:6500

Kaartondergrond

Luchtfoto/PDOK

Formaat

A3, liggend

Opdrachtgever

Gemeente Almelo

Getekend door

RvH

Projectnummer

23-014

Zuiderzeelaan 53

8017 JV ZWOLLE

T 038-4236464

I www.ecogroen.nl

eco

groen

advies & ingenieursbureau

Bijlage 2

Inrichtingsschets invulling randzone

Landschappelijk inpassingsplan
XL Businesspark 2 Almelo

- Legenda**
- Grondwal 2,5m hoog t.o.v. rijbaan op terrein, beplant met bosplantsoen*
 - Vredesteen (omgeving nader te detailleren)
 - Bestaande bomen
 - Bomen/ boomgroepen nieuw*
 - Struweelbeplanting*
 - Kruidenrijk en faunarijk grasland (delen op 9.50m)
 - Vochtig schraalgrasland (delen op 9.00m)
 - Watergang
 - Poel
 - Natuurlijke drempel (grondwalleltje)
 - Wandelpad
 - PM Brug
 - PM Regelbare stuw
 - Fietspad (incl. ontsluiting hulpdiensten en/of landbouwverkeer)

* Nieuwe bomen en struweel: inheemse soorten. Bijvoorbeeld:
Bomen: Blijvers: Quercus robur (zomereik), Tilia x europaea (linde), Acer pseudoplatanus (esdoorn), Ulmus laevis (iep), Pinus sylvestris (grove den)
Wijkers: Betula pendula (ruwe berk), Populus tremula (ratelpopulier), Salix caprea (wilg), Salix alba (schietwilg), Alnus incana (eik)

Struweel/heesters: Viburnum opulus (Gelderse roos), Rosa canina (hondsroos), Prunus spinosa (sleedoorn), Crataegus (meidoorn), Prunus padus (Europese vogelkers), Sambucus nigra (gewone vlier), Corylus avellana (hazelaar), Sorbus aucuparia (lijsterbes), Euonymus (kardinaalsmuts), Ilex aquifolium (hulst), Ligustrum vulgare (wilde liguster)

Bij uitwerking naar beplantingsplan exact sortiment en situering definitief te bepalen, rekening houdend met groeiomstandigheden en veranderend klimaat

Bijlage 3

Locaties nieuw te plaatsen steenuilkasten en boerenwaluwnestkommen in omgeving.

Legenda

Compensatie voorzieningen

- Huiswaluwtil
- Torenvalkkast
- Huismustil
- Boerenwaluwnest onder brug
- Paalkast vleermuizen
- Steenuilkast op erf buiten plangebied

 Erf ingericht op fauna/ecoruïne

 Kruidenrijk grasland/bloemstroken (in totaal 24,8 hectare)

 Bosplantsoen (in totaal 8,8 hectare)

 Meidoornhaag

 Vliegrouete vleermuizen

 Groene erfafscheiding (klimplanten, coniferen etc.)

 Bomenlaan

Datum
14/05/2024
Versie
D1
Kaartnummer
1

Schaal
1:13298,79386
Kaartondergrond
Luchtfoto/PDOK
Formaat
A3, liggend

Opdrachtgever
Gemeente Almelo
Getekend
B. Olfhof
Projectnummer
23-014

Zuiderzeelaan
53
8017 JV
ZWOLLE

**eco
groen**
advies & ingenieursbureau

T
038-4236464

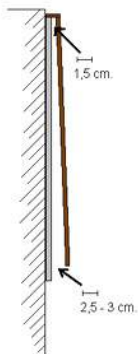
Bijlage 4

Verplichte natuurinclusieve maatregelen kavelpaspoort

De verplichte compensatiemaatregelen dienen per hectare bedrijfskavel genomen te worden, tenzij anders vermeld. De exacte inpassing en locatie van onderstaande compensatiemaatregelen dient t.z.t. in overleg met een ecologisch deskundige bepaald te worden.

Breed dakoverstek	Boerenzwaluw en huiszwaluw
	• Dakoverstek van ruw materiaal: bijv. hout. • Kleur dakoverstek: wit. • Voorkeur oriëntatie: noordoost, noord, oost. • Zo hoog mogelijk aan de gevel. • Een houten balk (10 x 10 cm) dient over de gehele lengte 15 centimeter onder het dakoverstek maar tegen de muur gemaakt te worden. • Minimaal 1 meter breed. • Minimaal 25 meter lang. • Om de 2 meter 1 zwaluwkom (huis- en boerenzwaluw) plaatsen. • Eventueel mestplankje eronder.
Verwerken vleermuisvoorzieningen in gevel	Vleermuizen
 	<i>Vleermuiskasten</i> • Op minimaal 4 meter hoogte. • Voldoende vrije in- en uitvliegruimte; 2 meter rondom de vleermuiskast. • Buiten invloedssfeer van nachtelijke verlichting. • Verspreid over gevels met verschillende zonoriëntaties plaatsen. • 2 kleine geschakelde vleermuiskasten of 1 grote. OF <i>Toegankelijke spouwmuur</i> • Minimaal 50 m² spouwoppervlakte. • Toegankelijk maken via invliegopeningen (open stootvoegen, spouwroosters etc.). • Invliegopeningen zo hoog mogelijk in de gevel. • Voldoende vrije in- en uitvliegruimte; 2 meter rondom de invliegopeningen. • Buiten invloedssfeer van nachtelijke verlichting.

Gevelbetimmering/boeiboord

Vleermuizen

- Betimmering/boeiboord van ruw materiaal: bijv. hout.
- Ruw oppervlak om op te landen om omhoog te kruipen.
- Zo hoog mogelijk aan de gevel.
- Voldoende vrije in- en uitvliegruimte; 2 meter rondom de vleermuiskast.
- Buiten invloedssfeer van nachtelijke verlichting.
- Hoogte gevelbetimmering/boeiboord minimaal 50 cm.
- Minimaal 50 m² oppervlakte.
- Vleermuizen vliegen aan de onderzijde in en kunnen zo naar boven kruipen.
- De binnenruimte is 1,5-3 centimeter.
- Invliegopeningen zijn 1,5-2,5 centimeter bij 10 centimeter.

Realiseren vogelvoorzieningen

Huismus, ringmus, spreeuw (en gierzwaluw)

Realiseren in de gevel

- Materiaal kasten: houtbeton.
- Zo hoog mogelijk in de gevel.
- Voldoende vrije in- en uitvliegruimte; 2 meter rondom de kasten.
- Buiten invloedssfeer van nachtelijke verlichting.
- Niet in de volle zon (oriëntatie: noordoost/noord/oost).
- 2 huismuskasten, 2 spreeuwenkasten en 2 gierzwaluwkasten.
- Verwerken in gevel.

OF

Realiseren in dakoverstek of gootbetimmering

- Zo hoog mogelijk aan de gevel.
- Voldoende vrije in- en uitvliegruimte; 2 meter rondom de invliegopeningen.
- Buiten invloedssfeer van nachtelijke verlichting.
- Niet in de volle zon.
- Minimaal 25 meter lang.
- Om de 1 meter 1 opening (rond gat diameter 5 cm) tot holle binnenruimte betimmering.

- Voorkeur oriëntatie noordoost/noord/oost.

Realiseren halfopen neststeen

Zwarte roodstaart

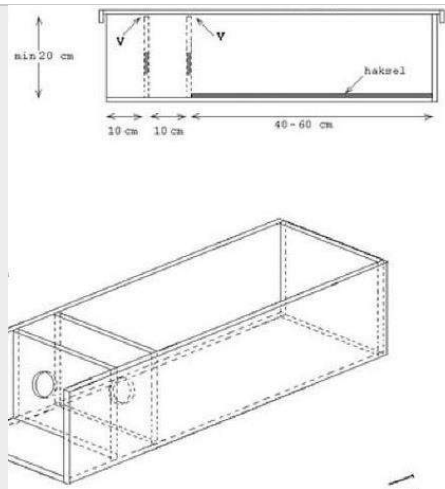
- Materiaal neststeen of kast: houtbeton.
- Op minimaal 3 meter tot maximaal 10 meter hoogte.
- Buiten invloedsfeer van nachtelijke verlichting.
- Niet in de volle zon.
- 2 halfopen neststenen.
- Verwerken in gevel of ophangen aan gevel of boom.

Steenuilkast in gebouw

Steenuil, spreeuw

- Ronde opening in gevel die toegang geeft tot kastruimte in het gebouw of steenuilkast aan buitenzijde gebouw.
- Zo hoog mogelijk in de gevel.
- Invliegopening 70 cm doorsnee.
- Uitloopplankje aan buitenzijde gevel.
- Met zicht naar open gebied.
- Rustige zijde.
- Buiten verlichting.
- Oriëntatie: noordoost, noord, oost (niet in de zon of regenzijde).
- 1 steenuilvoorziening per bedrijfskavel (ongeacht grootte bedrijfskavel).

Groene daken

Scholekster, vleermuizen, insecten

- Realiseren groen dak bestaande uit kruiden, sedum, bloemen en/of grassen.
- Minimaal 50% van het dakoppervlak.
- Kan in combinatie met zonnepanelen.
- Aanbrengen vier grindplekken van elk minimaal 2 m² groot (nestplek scholekster).
- Verhoogde dakrand van circa 30 cm om te voorkomen dat jonge scholekster naar beneden vallen.

Groenvakken

Vogels, vleermuizen, zoogdieren, insecten

- Realiseren groenvakken bestaande uit bomen, struiken en/of vaste planten.
- Minimaal 100m² per hectare bedrijfskavel.
- Dit is aanvullend op de groene erf- en perceelafschieding, maar de groene erfafscheiding kan wel overgaan tot groenvakken die hierop aansluiten.
- Geen verhoogde border plaatsen rondom de groenvakken i.v.m. bereikbaarheid kleine zoogdieren.

Groene gevels

Vogels, vleermuizen, insecten

- Realiseren groene gevels bestaande uit klimplanten aan bijv. gaaspanelen en/of voorbegroeide panelen. In het geval van staalkabels dient tussen de kabels een afstand van maximaal 20 cm te zitten.
- Voorbeeld van geschikte inheemse klimplanten zijn: klimop, wilde kamperfoelie, bosrank, hop en pijpbloem. Kan in combinatie met andere uitheemse soorten zoals klimhortensia, wilde wingerd, blauwe regen en winter- en Toscaanse jasmijn.
- Minimaal 25% van het geveloppervlak.
- In geval van klimplanten dient een strook van minimaal 50 cm breed over de gehele lengte van de gevel vrijgehouden te worden en voorzien te worden van tuinaarde waarin de klimplanten kunnen groeien.
- Bij voorkeur aan zonbeschenen gevels.
- Geen verlichting richten op de groene gevels.
- Gevelbeplanting mag het in- en uitvliegen van vogels en vleermuizen niet blokkeren.

Halfopen bestrating

Vogels, vleermuizen, insecten

- Realiseren halfopen bestrating bij parkeerplaatsen, wegen, straten en voetgangersgebieden.
- Denk hierbij aan grasbetontegels of halfopen verharding van halfopen kunststof.
- Minimaal 25% van de totale bestrating op het perceel.

Groene erf- en perceelafschieding

Egel, kleine marters

- In de vorm van een haag (bijv. taxus, liguster, hazelaar, sleedoorn, haagbeuk, meidoorn) of aaneengesloten struiken (bijv. struikklimop, hulst).
- Toepassen bij alle zijden (uitgezonderd de zijde welke grenst aan de straat).
- Minimaal 1,50 meter hoog.
- Aansluiten op bestaande (of nieuwe) groenstructuren.
- Dit is aanvullend op de groenvakken, maar de groene erfafscheiding kan wel overgaan tot de groenvakken die hierop aansluiten.

Plaatsen egelkast	Egel
	• Verdekt in aanwezig groen plaatsen. • 1 egelkast per bedrijfskavel (ongeacht grootte bedrijfskavel).

Verlichting	Alle soorten
	• Verlichting enkel toepassen waar dit daadwerkelijk nodig is. Verlichting is geen doel op zich, enkel toepassen in verband met veiligheidsaspect. • Lichtverstrooiing richting oppervlaktewater, faunavoorzieningen, randzone en overige groenelementen moet voorkomen worden. • Parkeren, laden en lossen dient aan de straatzijde of aan de zijkant van de gebouwen plaats te vinden. • Geen verlichting toepassen aan de achterzijde van het gebouw. • Signing en reclame-uitingen op de gevel zijn niet verlicht of hebben een lichttijds slot waarbij de verlichting tussen 23:00 en 07:00 uit is. • Raampartijen aan de achterzijde van het gebouw beperkt toepassen en voorzien van lichtwerende middelen zoals een rolscherm. • Raampartijen aan overige zijden voorzien van lichtwerende middelen zoals een rolscherm. • Verlichting eventueel voorzien van afschermkappen. • Verlichting zo laag mogelijk plaatsen. • Enkel armaturen toepassen met een scherpe lichtbundel die naar beneden is gericht. Dus geen spotjes in de grond of gevelverlichting welke naar boven of horizontaal is gericht.

	• Wat betreft buitenverlichting op de bedrijfspercelen dient gebruik gemaakt te worden van amberkleurige verlichting (590 nm +/- 7 nm, gecorreleerde kleurtemperatuur (CCT) van ca. 1700K).

Bijlage 5

Overzicht uitgevoerde veldbezoeken

Tabel 7.1 Uitgevoerde gierzwaluw- en vleermuisbezoeken erf 1.

Datum	Tijdstip	Focus onderzoek	Weersomstandigheden	# pers.
02-06-2023	21:45-00:15	Avondbezoek vleermuizen + gierzwaluw	15°C, licht bewolkt, droog, weinig wind	1
06-06-2023	20:30-22:00	Avondbezoek gierzwaluw	16°C, helder, droog, windstil	1
28-06-2023	09:30-15:00	Dagbezoek gierzwaluw	18°C, bewolkt, droog, matige wind	1
13-07-2023	20:30-00:30	Avondbezoek vleermuizen + gierzwaluw	17°C, helder, droog, windstil	1
15-07-2023	02:30-05:30	Ochtendbezoek vleermuizen	14°C, half bewolkt, droog, weinig wind	1
28-08-2023	04:45-06:45	Ochtendbezoek vleermuizen	11°C, helder, droog, windstil	1
25-09-2023	19:00-23:00	Avondbezoek vleermuizen	11°C, helder, droog, windstil	3

Tabel 7.2 Uitgevoerde gierzwaluw- en vleermuisbezoeken erf 2.

Datum	Tijdstip	Focus onderzoek	Weersomstandigheden	# pers.
07-06-2023	20:30-00:30	Avondbezoek vleermuizen + gierzwaluw	18°C, licht bewolkt, droog, matige wind	1
28-06-2023	09:30-15:00	Dagbezoek gierzwaluw	17°C, bewolkt, droog, matige wind	1
03-07-2023	20:30-22:00	Avondbezoek gierzwaluw	18°C, bewolkt, droog, matige wind	1
12-07-2023	20:30-00:30	Avondbezoek vleermuizen + gierzwaluw	16°C, helder, droog, weinig wind	1
13-07-2023	02:30-05:30	Ochtendbezoek vleermuizen	14°C, bewolkt, droog, weinig wind	1
29-08-2023	04:30-06:45	Ochtendbezoek vleermuizen	10°C, licht bewolkt, droog, windstil	1
25-09-2023	19:00-23:00	Avondbezoek vleermuizen	11°C, helder, droog, windstil	3

Tabel 7.3 Uitgevoerde gierzwaluw- en vleermuisbezoeken erf 3.

Datum	Tijdstip	Focus onderzoek	Weersomstandigheden	# pers.
19-06-2023	20:30-00:30	Avondbezoek vleermuizen + gierzwaluw	21°C, bewolkt, droog, weinig wind	1
20-06-2023	02:00-05:00	Ochtendbezoek vleermuizen	18°C, bewolkt, droog, weinig wind	1
28-06-2023	09:30-15:00	Dagbezoek gierzwaluw	18°C, bewolkt, droog, matige wind	1
04-07-2023	20:30-22:00	Avondbezoek gierzwaluw	17°C, bewolkt, droog, matige wind	1
10-07-2023	20:30-00:30	Avondbezoek vleermuizen + gierzwaluw	20°C, helder, droog, windstil	1
14-07-2023	20:30-22:30	Avondbezoek gierzwaluw	21°C, bewolkt, droog, weinig wind	
05-09-2023	04:45-07:00	Ochtendbezoek vleermuizen	14°C, helder, droog, windstil	1
25-09-2023	19:00-23:00	Avondbezoek vleermuizen	11°C, helder, droog, windstil	3

Tabel 7.4 Uitgevoerde gierzwaluw- en vleermuisbezoeken erf 4.

Datum	Tijdstip	Focus onderzoek	Weersomstandigheden	# pers.
02-06-2023	21:45-00:15	Avondbezoek vleermuizen + gierzwaluw	17°C, bewolkt, droog, weinig wind	1
28-06-2023	09:30-15:00	Dagbezoek gierzwaluw	18°C, bewolkt, droog, matige wind	1
05-07-2023	20:30-00:30	Avondbezoek vleermuizen + gierzwaluw	15°C, bewolkt, droog, matige wind	1
06-07-2023	02:30-05:30	Ochtendbezoek vleermuizen	12°C, licht bewolkt, droog, weinig wind	1
04-09-2023	04:45-06:45	Ochtendbezoek vleermuizen	11°C, licht bewolkt, droog, windstil	1
25-09-2023	19:00-23:00	Avondbezoek vleermuizen	11°C, helder, droog, windstil	3

Tabel 7.5 Uitgevoerde gierzwaluw- en vleermuisbezoeken erf 5.

Datum	Tijdstip	Focus onderzoek	Weersomstandigheden	# pers.
03-06-2023	20:30-00:30	Avondbezoek vleermuizen + gierzwaluw	16°C, bewolkt, droog, weinig wind	1
28-06-2023	09:30-15:00	Dagbezoek gierzwaluw	18°C, bewolkt, droog, matige wind	1
04-07-2023	20:30-00:30	Avondbezoek vleermuizen + gierzwaluw	13°C, licht bewolkt, droog, weinig wind	1
06-07-2023	02:30-05:30	Ochtendbezoek vleermuizen	12°C, bewolkt, droog, weinig wind	1
25-08-2023	04:30-06:45	Ochtendbezoek vleermuizen	18°C, helder, droog, weinig wind	1
25-09-2023	19:00-23:00	Avondbezoek vleermuizen	11°C, helder, droog, windstil	3

Tabel 7.6 Uitgevoerde gierzwaluw- en vleermuisbezoeken erf 6.

Datum	Tijdstip	Focus onderzoek	Weersomstandigheden	# pers.
09-06-2023	20:30-00:30	Avondbezoek vleermuizen + gierzwaluw	22°C, helder, droog, weinig wind	1
28-06-2023	09:30-15:00	Dagbezoek gierzwaluw	18°C, bewolkt, droog, matige wind	1
05-07-2023	20:30-00:31	Avondbezoek vleermuizen + gierzwaluw	12°C, licht bewolkt, droog, weinig wind	1
07-07-2023	20:30-00:30	Ochtendbezoek vleermuizen	18°C, bewolkt, droog, matige wind	1
01-09-2023	04:45-06:45	Ochtendbezoek vleermuizen	12°C, licht bewolkt, droog, windstil	1
25-09-2023	19:00-23:00	Avondbezoek vleermuizen	11°C, helder, droog, windstil	3

Tabel 7.7 Uitgevoerde gierzwaluw- en vleermuisbezoeken erf 7.

Datum	Tijdstip	Focus onderzoek	Weersomstandigheden	# pers.
03-06-2023	20:30-00:30	Avondbezoek vleermuizen + gierzwaluw	17°C, helder, droog, weinig wind	1
28-06-2023	09:30-15:00	Dagbezoek gierzwaluw	18°C, bewolkt, droog, matige wind	1
05-07-2023	20:30-00:31	Avondbezoek vleermuizen + gierzwaluw	14°C, licht bewolkt, droog, weinig wind	1
06-07-2023	02:30-05:30	Ochtendbezoek vleermuizen	11°C, bewolkt, droog, weinig wind	1
29-08-2023	04:45-06:45	Ochtendbezoek vleermuizen	11°C, licht bewolkt, droog, windstil	1
25-09-2023	19:00-23:00	Avondbezoek vleermuizen	11°C, helder, droog, windstil	3

Tabel 7.8 Uitgevoerde gierzwaluw- en vleermuisbezoeken erf 8.

Datum	Tijdstip	Focus onderzoek	Weersomstandigheden	# pers.
03-06-2023	20:30-00:30	Avondbezoek vleermuizen + gierzwaluw	17°C, helder, droog, weinig wind	1
27-06-2023	22:00-00:30	Avondbezoek vleermuizen + gierzwaluw	14°C, bewolkt, droog, weinig wind	1
28-06-2023	09:30-15:00	Dagbezoek gierzwaluw	18°C, bewolkt, droog, matige wind	1
13-07-2023	02:30-05:30	Ochtendbezoek vleermuizen	13°C, bewolkt, droog, weinig wind	1
30-08-2023	04:45-06:45	Ochtendbezoek vleermuizen	12°C, helder, droog, weinig wind	1
25-09-2023	19:00-23:00	Avondbezoek vleermuizen	11°C, helder, droog, windstil	3

Tabel 7.9 Uitgevoerde gierzwaluw- en vleermuisbezoeken erf 9.

Datum	Tijdstip	Focus onderzoek	Weersomstandigheden	# pers.
18-06-2023	20:30-00:30	Avondbezoek vleermuizen + gierzwaluw	23°C, bewolkt, droog, weinig wind	1
19-06-2023	02:00-05:00	Ochtendbezoek vleermuizen	22°C, bewolkt, droog, windstil	1
28-06-2023	09:30-15:00	Dagbezoek gierzwaluw	18°C, bewolkt, droog, matige wind	1
04-07-2023	20:30-22:00	Avondbezoek gierzwaluw	17°C, bewolkt, droog, windstil	1

06-07-2023	20:30-00:30	Avondbezoek vleermuizen + gierzwaluw	17°C, licht bewolkt, droog, weinig wind	1
05-09-2023	03:45-05:45	Ochtendbezoek vleermuizen	12°C, helder, droog, windstil	1
25-09-2023	19:00-23:00	Avondbezoek vleermuizen	11°C, helder, droog, windstil	3

Tabel 7.10 Uitgevoerde gierzwaluw- en vleermuisbezoeken erf 10.

Datum	Tijdstip	Focus onderzoek	Weersomstandigheden	# pers.
04-06-2023	20:30-00:30	Avondbezoek vleermuizen + gierzwaluw	12°C, helder, droog, matige wind	1
28-06-2023	09:30-15:00	Dagbezoek gierzwaluw	18°C, bewolkt, droog, matige wind	1
04-07-2023	20:30-22:00	Avondbezoek gierzwaluw	16°C, bewolkt, droog, windstil	1
07-07-2023	02:30-05:30	Ochtendbezoek vleermuizen	12°C, helder, droog, weinig wind	1
14-07-2023	22:00-00:30	Avondbezoek vleermuizen	20°C, bewolkt, droog, weinig wind	1
02-09-2023	03:45-05:45	Ochtendbezoek vleermuizen	15°C, helder, droog, windstil	1
25-09-2023	19:00-23:00	Avondbezoek vleermuizen	11°C, helder, droog, windstil	3

Tabel 7.11 Uitgevoerde gierzwaluw- en vleermuisbezoeken erf 11.

Datum	Tijdstip	Focus onderzoek	Weersomstandigheden	# pers.
04-06-2023	20:30-00:30	Avondbezoek vleermuizen + gierzwaluw	12°C, helder, droog, weinig wind	2
28-06-2023	09:30-15:00	Dagbezoek gierzwaluw	18°C, bewolkt, droog, matige wind	1
04-07-2023	20:30-22:00	Avondbezoek gierzwaluw	19°C, helder, droog, weinig wind	1
13-07-2023	22:00-00:30	Avondbezoek vleermuizen (gesplitst uitgevoerd)	14°C, helder, droog, windstil	1
14-07-2023	02:30-05:30	Ochtendbezoek vleermuizen (gesplitst uitgevoerd)	12°C, bewolkt, droog, windstil	1
14-07-2023	22:00-00:30	Vleermuis avondbezoek (gesplitst uitgevoerd)	20°C, bewolkt, droog, weinig wind	1
15-07-2023	02:30-05:30	Ochtendbezoek vleermuizen (gesplitst uitgevoerd)	21°C, bewolkt, droog, matige wind	1
29-08-2023	04:45-06:45	Ochtendbezoek vleermuizen	10°C, helder, droog, weinig wind	2
25-09-2023	19:00-23:00	Avondbezoek vleermuizen	11°C, helder, droog, windstil	3

Tabel 7.12 Uitgevoerde gierzwaluw- en vleermuisbezoeken erf 12.

Datum	Tijdstip	Focus onderzoek	Weersomstandigheden	# pers.
04-06-2023	20:30-00:30	Avondbezoek vleermuizen + gierzwaluw	12°C, helder, droog, matige wind	1
28-06-2023	09:30-15:00	Dagbezoek gierzwaluw	18°C, bewolkt, droog, matige wind	1
12-07-2023	20:30-22:00	Avondbezoek gierzwaluw	20°C, bewolkt, droog, weinig wind	1
14-07-2023	22:00-00:30	Avondbezoek vleermuizen	20°C, bewolkt, droog, weinig wind	1
15-07-2023	02:30-05:30	Ochtendbezoek vleermuizen	20°C, bewolkt, droog, weinig wind	1
03-09-2023	04:45-06:45	Ochtendbezoek vleermuizen	12°C, licht bewolkt, droog, weinig wind	1
25-09-2023	19:00-23:00	Avondbezoek vleermuizen	11°C, helder, droog, windstil	3

Tabel 7.13 Uitgevoerde gierzwaluw- en vleermuisbezoeken erf 13. Aanvullend onderzoek is voor dit erf onvolledig omdat er geen toestemming was van de bewoner om het erf te betreden.

Datum	Tijdstip	Focus onderzoek	Weersomstandigheden	# pers.
04-06-2023	-	Avondbezoek gierzwaluw	15°C, helder, droog, matige wind	1

Tabel 7.14 Uitgevoerde gierzwaluw- en vleermuisbezoeken erf 14.

Datum	Tijdstip	Focus onderzoek	Weersomstandigheden	# pers.
05-06-2023	20:30-00:30	Avondbezoek vleermuizen + gierzwaluw	16°C, helder, droog, matige wind	1
28-06-2023	09:30-15:00	Dagbezoek gierzwaluw	18°C, bewolkt, droog, matige wind	1
06-06-2023	20:30-23:45	Ochtendbezoek vleermuizen	13°C, helder, droog, windstil	1
06-07-2023	20:30-00:30	Avondbezoek vleermuizen + gierzwaluw	12°C, helder, droog, windstil	1
28-08-2023	04:30-06:45	Ochtendbezoek vleermuizen	10°C, helder, droog, windstil	1
25-09-2023	19:00-23:00	Avondbezoek vleermuizen	11°C, helder, droog, windstil	3

Tabel 7.15 Uitgevoerde gierzwaluw- en vleermuisbezoeken erf 15.

Datum	Tijdstip	Focus onderzoek	Weersomstandigheden	# pers.
05-06-2023	22:00-00:30	Avondbezoek vleermuizen + gierzwaluw	13°C, helder, droog, matige wind	2
28-06-2023	09:30-15:00	Dagbezoek gierzwaluw	18°C, bewolkt, droog, matige wind	1
04-07-2023	20:30-22:00	Avondbezoek gierzwaluw	18°C, helder, droog, matige wind	1
13-07-2023	21:30-00:30	Avondbezoek vleermuizen (gesplitst uitgevoerd)	18°C, helder, droog, windstil	1
14-07-2023	02:30-06:15	Ochtendbezoek vleermuizen (gesplitst uitgevoerd)	18°C, helder, droog, windstil	1
14-07-2023	21:45-00:30	Avondbezoek vleermuizen (gesplitst uitgevoerd)	21°C, bewolkt, droog, weinig wind	1
15-07-2023	02:30-05:30	Ochtendbezoek vleermuizen (gesplitst uitgevoerd)	20°C, licht bewolkt, droog, matige wind	1
28-08-2023	04:30-06:30	Ochtendbezoek vleermuizen	11°C, helder, droog, windstil	2
25-09-2023	19:00-23:00	Avondbezoek vleermuizen	11°C, helder, droog, windstil	3

Tabel 7.16 Overzicht van overige uitgevoerde veldbezoeken en bijbehorende omstandigheden. Naast de soorten waar de focus op lag, is tijdens elk bezoek aanvullend gelet op overige beschermde soorten.

Datum	Tijdstip	Focus onderzoek	Weersomstandigheden	# pers.
27-02-2023	18:00-21:00	Steenuil en kerkuil	0°C, licht bewolkt, droog, windstil	2
15-03-2023	19:00-21:30	Steenuil en kerkuil	3°C, helder, droog, windstil	2
20-03-2023	09:00-16:00	Buizerd, sperwer, torenvalk etc. + eekhoornnesten + boomholtes vleermuizen + inpandige inspecties gebouwen steenuil, kerkuil, steenmarter, boerenzwaluw en huiszwaluw	10°C, bewolkt, droog, weinig wind	2
27-03-2023	10:00-17:00	Buizerd, sperwer, torenvalk etc. + eekhoornnesten + inpandige inspecties gebouwen steenuil, kerkuil, steenmarter, boerenzwaluw en huiszwaluw	11°C, helder, droog, weinig wind	1
06-04-2023	09:15-12:00	Huismus + buizerd, sperwer, torenvalk etc. + inpandige inspecties gebouwen steenuil, kerkuil, steenmarter, boerenzwaluw en huiszwaluw	5°C, helder, droog, matige wind	1
19-04-2023	08:30-17:00	Huismus + buizerd, sperwer, torenvalk etc. + inpandige inspecties gebouwen steenuil, kerkuil, steenmarter, boerenzwaluw en huiszwaluw	11°C, licht bewolkt, droog, matige wind	2
19-04-2023	20:15-22:45	Steenuil en kerkuil	9°C, helder, droog, matige wind	2
01-05-2023	08:15-12:00	Huismus + buizerd, sperwer, torenvalk etc. + grote weerschijnvlinder en grote vos	12°C, half bewolkt, droog, weinig wind	1
08-05-2023	08:15-12:00	Huismus + buizerd, sperwer, torenvalk etc. + grote weerschijnvlinder en grote vos	12°C, half bewolkt, droog, weinig wind	1
06-06-2023	20:30-23:45	Onderzoek poelkikker + grote weerschijnvlinder en grote vos + steenmarter + ransuil	13°C, helder, droog, matige wind	1
28-06-2023	09:30-15:00	Gierzwaluw + poelkikker + huiszwaluw en boerenzwaluw + grote weerschijnvlinder en grote vos + inpandige inspecties gebouwen steenuil, kerkuil, steenmarter, boerenzwaluw en huiszwaluw	18°C, bewolkt, af en toe een bui, matige wind	1
06-07-2023	09:15-13:00	Onderzoek poelkikker	22°C, helder, droog, weinig wind	1
16-10-2023	Overdag	Grote bosmuis: uitzetten livetraps	12°C, half bewolkt, droog, weinig wind	2
23-10-2023	Ochtend	Grote bosmuis: livetraps scherp stellen	15°C, bewolkt, droog, weinig wind	1
23-10-2023	Avond	Grote bosmuis: livetraps controleren	13°C, bewolkt, droog, weinig wind	1
24-10-2023	Ochtend	Grote bosmuis: livetraps controleren	11°C, bewolkt, droog, weinig wind	1
24-10-2023	Avond	Grote bosmuis: livetraps controleren	10°C, bewolkt, droog, weinig wind	1
25-10-2023	Ochtend	Grote bosmuis: livetraps controleren	10°C, bewolkt, droog, weinig wind	1
25-10-2023	Avond	Grote bosmuis: livetraps controleren	9°C, bewolkt, droog, weinig wind	1
26-10-2023	Ochtend	Grote bosmuis: livetraps controleren en weghalen	11°C, half bewolkt, droog, weinig wind	2

Figuur B1 Overzicht onderzochte erven en bijbehorend erfnummer (rood omlijnd) binnen het plangebied (zwart omlijnd).